

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ปรัชญาของศาลปกครอง

“ศาลปกครองเพื่อความเป็นธรรมในสังคม
(The Administrative Court for Justice to Society)”

ศาลปกครองเป็นองค์กรตุลาการที่อำนวยความสะดวกยุติธรรม
เกี่ยวกับข้อพิพาททางปกครองแก่คู่กรณี
คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน
และการดำเนินงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะให้สมดุลกัน
และวางบรรทัดฐานหลักกฎหมายปกครองให้หน่วยงาน
และเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติราชการได้ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล

คำสั่ง ก.บ.ศป.
ที่ ๘ / ๒๕๖๒

เรื่อง ให้ใช้แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ด้วยคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) ในการประชุมครั้งที่ ๒๑ - ๘/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ตามที่คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณเสนอ เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงาน การวางแผนจัดสรรงบประมาณของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง รวมทั้งร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้น จึงให้ศาลปกครองและหน่วยงานในสำนักงานศาลปกครองถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ใช้แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานและพัฒนางานของศาลปกครอง จัดทำแผนปฏิบัติการราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี แผนปฏิบัติการราชการของสำนักงานศาลปกครองประจำปี ค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของแผนแม่บทศาลปกครอง

๒. ติดตาม เร่งรัดการดำเนินงาน และประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.)

ทั้งนี้ ให้ใช้แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๘๐

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายปิยะ ปะตังทา)

ประธานศาลปกครองสูงสุด
ประธานกรรมการบริหารศาลปกครอง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary)

นับตั้งแต่เปิดทำการศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ศาลปกครองได้จัดทำแผนเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการทำงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง การวางแผนจัดสรรงบประมาณในแต่ละช่วงเวลา โดยดำเนินการจัดทำแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่ แผนแม่บทของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘) แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑ แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ และแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ ซึ่งในช่วงการจัดทำแผนฉบับใหม่ของศาลปกครองได้มีบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนการปฏิรูปประเทศ จึงส่งผลให้การจัดทำแผนฉบับใหม่ของศาลปกครองต้องมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนระดับชาติดังกล่าว เพื่อให้การพัฒนาการดำเนินงานในระยะยาวของศาลปกครองสามารถสนองต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ และบรรลุมิติสัมฤทธิ์พันธกิจ และเป้าประสงค์ที่กำหนด ในอันที่จะทำให้ศาลปกครองเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ (Court Excellence)

คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๕ - ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ตามที่คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณเสนอ โดยจำแนกขั้นตอนหลักที่สำคัญ จำนวน ๗ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การประชุมคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำแผน ๒) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองอย่างรอบด้าน ๓) กำหนดทิศทางพัฒนาศาลปกครองในระยะยาวและระยะสั้น ๔) ยกร่างแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ๕) ประชาพิจารณ์ร่างแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี และแผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ ๖) นำเสนอร่างแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี และแผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ และ ๗) จัดทำเอกสารแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี และแผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ ฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อ ก.บ.ศป. เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบและกราบเรียนประธานศาลปกครองสูงสุดเพื่อประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครองฉบับใหม่มาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในองค์กรประชาชน และหน่วยงานภายนอกองค์กร ดังนี้

๑) การสอบถามร่างผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๒) การเสนอความเห็นในคราวการสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากรภายในองค์กรและบุคคลภายนอกองค์กร

๓) การสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๘ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ - ๕ กันยายน ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๓ วันที่

๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ณ อาคารศาลปกครอง โดยได้เชิญรองศาสตราจารย์ ดร.พสุ เดชะรินทร์ คณบดี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีณา ศรีวินิชย์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ เป็นวิทยากร การสัมมนาฯ มีผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น เข้าร่วมสัมมนาฯ จำนวน ๑๐๐ ท่าน และมีผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและผู้อำนวยการระดับสำนักเข้าร่วมรับฟังข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ รวมทั้งให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๐ คน แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน ๘ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การบริหารจัดการคดีของศาลปกครอง กลุ่มที่ ๒ การบังคับคดีปกครอง กลุ่มที่ ๓ ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์และศาลปกครองอัจฉริยะ (e – Admincourt /Smart Admincourt) กลุ่มที่ ๔ การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง กลุ่มที่ ๕ การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง กลุ่มที่ ๖ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร กลุ่มที่ ๗ การพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์และระบบการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และกลุ่มที่ ๘ การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

๔) ผลการสัมมนาอธิบดีและรองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ หัวข้อ “ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานศาลปกครองและการบริหารจัดการคดีปกครอง” เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม – วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรม The Regent Cha Am Beach Resort อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

๕) การรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างรอบด้าน จากการสัมมนาฯ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการสัมมนาฯ เพื่อวิพากษ์ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครองฯ ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครองฯ และมีข้อเสนอแนะให้นำไปปรับปรุงความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างรอบด้านอีกครั้งจากทั้งบุคลากรภายในและบุคคลภายนอกองค์กร เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทศาลปกครองฯ มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ จึงมีมติให้สำนักงานศาลปกครองนำเรื่องดังกล่าวไปปรับปรุงความคิดเห็นอย่างรอบด้านจากผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการ ศาลปกครอง และบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองทุกท่าน รวมทั้งบุคคลภายนอกองค์กรเพื่อให้เป็นไปตามความเห็นร่วมกันของที่ประชุมสัมมนาฯ ดังกล่าวข้างต้น ผ่านแบบขอรับความคิดเห็น และระบบออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต มีผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน ๗๑๘ ท่าน/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารศาลปกครอง และตุลาการศาลปกครอง จำนวน ๑๓๗ ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารศาลปกครองและตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๓๒ ท่าน และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๐๕ ท่าน ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง และบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง จำนวน ๓๗๓ คน ประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๒๐๘ คน ทั้งนี้ ในภาพรวม พบว่า ผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๘๐ เห็นว่า (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีความเหมาะสมแล้ว

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ศาลปกครอง ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๘๐) ดังนี้ **“อำนวยการยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ”** หรือเป็นคติพจน์ว่า **“เป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย”** ประกอบด้วย แผนแม่บทการพัฒนาศาลปกครอง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง ด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม ด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) ด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ และด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ในส่วนของเป้าประสงค์หลักของศาลปกครอง คือ ทุกภาคส่วนในสังคมมีความเชื่อมั่นในระดับสูงต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง และการดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครองเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยสะท้อนผลสำเร็จของการดำเนินงานจากตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก

๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ร้อยละของทุกภาคส่วนในสังคมมีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง และ ๒) ศาลปกครองมีการดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

พันธกิจ ประกอบด้วย ๕ พันธกิจ ได้แก่

พันธกิจที่ ๑ พินิจพิจารณาคดีและบังคับคดีปกครองด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม รวดเร็ว และเกิดสัมฤทธิ์ผล ทุกภาคส่วนในสังคมเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่ายและทั่วถึง

พันธกิจที่ ๒ วางหลักปฏิบัติราชการทางปกครองที่เป็นบรรทัดฐานในการใช้อำนาจทางปกครอง ที่เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดการเกิดข้อพิพาททางปกครอง

พันธกิจที่ ๓ ยกกระดับการดำเนินงานของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และมีธรรมาภิบาล เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ

พันธกิจที่ ๔ ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายปกครอง และหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม

พันธกิจที่ ๕ เสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และอื่นๆ ที่จำเป็นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ศาลปกครองได้กำหนดแผนที่นำทาง หรือ Road Map เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปี โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญที่ต้องการบรรลุเมื่อสิ้นสุดแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี แต่ละฉบับ ดังนี้

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองจะพัฒนาการบริหารจัดการคดีและการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองจะเป็นศาลที่มีการบริหารจัดการคดี การพิจารณาพิพากษาคดี และการบังคับคดี เป็นไปตามกรอบเวลามาตรฐานที่กำหนด มีระบบต้นแบบระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) และเป็นองค์กรแห่งความสุข (Happy Organization) พร้อมรับการตรวจสอบ (Accountability) จากทุกภาคส่วน

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ศาลปกครองจะเป็นระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) และมีมาตรฐานการบริหารจัดการคดีที่เป็นสากล

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๕ ศาลปกครองจะเป็นศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๗๕ - ๒๕๘๐) เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๘๐ ศาลปกครองจะเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ (Court Excellence)

โดยมุ่งหวังว่า ศาลปกครองจะมุ่งสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองเทียบเท่าระดับสากล เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน คู่กรณี นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะสนับสนุนให้ประเทศไทย เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

แผนแม่บทการพัฒนาศาลปกครองทั้ง ๕ ด้าน จะมีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

แผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง ประกอบด้วย ๓ แผนแม่บทย่อย ได้แก่ ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๑ การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้

ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๒ การพัฒนาระบบยุติธรรม สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม และประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๓ การบังคับคดีปกครองที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด คู่กรณีได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองที่รวดเร็ว ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง และการบังคับคดีปกครองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เยียวยาความเดือดร้อนเสียหายของคู่กรณีได้ทันกาล สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานจาก ๗ ตัวชี้วัด ดังนี้ ๑) จำนวนคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จ ๒) ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในรอบเวลามาตรฐาน ๓) ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองสูงสุดยื่นตามคำพิพากษา และคำสั่งยื่นตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ๔) จำนวนคดีค้างที่รับเข้าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงไปแล้วเสร็จ ๕) อัตราส่วนจำนวนคดีที่ตุลาการศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในรอบปีต่อจำนวนตุลาการศาลปกครอง ๖) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง และ ๗) ร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม และการบังคับคดีปกครองเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติตามคำบังคับ”

แผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง และหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานจาก ๓ ตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง ๒) ร้อยละของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และ ๓) ร้อยละของจำนวนหน่วยงานทางปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ ๘๐) และนำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “นำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและทั่วถึง”

แผนแม่บทด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) มีเป้าหมายเพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง เพื่อความโปร่งใส สะดวก และรวดเร็ว สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานจาก ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ จำนวนระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใสความสะดวก และรวดเร็ว และร้อยละของผู้ใช้บริการระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบที่พัฒนาขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์ เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย สู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ”

แผนแม่บทด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีเป้าหมายเพื่อให้บุคลากรศาลปกครองเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติงานให้มีความทันสมัยและมีธรรมาภิบาล แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี ได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

ที่กำหนด สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานจาก **๗ ตัวชี้วัด** ได้แก่ ๑) ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง ๒) ดัชนีความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรศาลปกครอง ๓) ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะที่จำเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด ๔) ร้อยละของประชาชนผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของศาลปกครอง ๕) คะแนนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครอง (ITA) อยู่ในระดับสูง ๖) ระดับความสำเร็จในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการให้บริการประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และ ๗) ร้อยละความสำเร็จของโครงการ/งานตามแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “ยกระดับระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความเป็นเลิศ และพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกทางปกครองให้ทุกภาคส่วนในสังคมอย่างมีคุณภาพ”

แผนแม่บทด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มีเป้าหมายเพื่อให้ศาลปกครองมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับนานาชาติ และศาลปกครองมีการศึกษา วิจัยเพื่อนำมาพัฒนาระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง สะท้อนความสำเร็จของการดำเนินงานจาก **๒ ตัวชี้วัด** ได้แก่ ร้อยละของกิจกรรมความร่วมมือทางการศาลและวิชาการที่ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายแล้วเสร็จ และจำนวนรายงานผลการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่จัดทำในแต่ละปี โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “การขยายและยกระดับความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และสร้างการยอมรับระหว่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ความเป็นเลิศ”

ศาลปกครองได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) **สู่การปฏิบัติ** ทั้งในระดับศาลปกครอง ระดับสำนักงานศาลปกครอง ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคล และมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานมีสถานะอยู่ในระดับใด ดำเนินการไปในทิศทางใด สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วหรือไม่ และปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นจากสาเหตุใด เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างทันสถานการณ์ โดยได้กำหนดกลไกการติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนการประเมินผลการขับเคลื่อนแผนที่มีประสิทธิภาพ และจัดให้มีระบบติดตามประเมินผลแบบเรียลไทม์ (Real Time) เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร และรายงานผลการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลต่อคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) และกรรพเรียนประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นรายไตรมาส และรายปีงบประมาณ และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการประกาศใช้แผนแต่ละฉบับ ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าวด้วย และโดยที่ในปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง จำเป็นต้องมีการทบทวนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี ทุกๆ ๕ ปี เพื่อให้มีความสอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี

คำนำ

คณะกรรมการบริหารศาลปกครองในคราวการประชุมครั้งที่ ๒๑ - ๘/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ตามที่คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครอง ด้านการบริหารและงบประมาณ เสนอ ซึ่งการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ดำเนินการภายใต้หลักวิชาการและกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง ตลอดจนเปิดโอกาสให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้มีความครบถ้วน และสมบูรณ์

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นแผนพัฒนาระยะยาวฉบับแรกของศาลปกครอง ซึ่งจะใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครอง เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรมโดยไม่ล่าช้า สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร โดยมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม สร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพ ในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองเทียบเท่าระดับสากล และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ ตามวิสัยทัศน์ ศาลปกครอง ๒๐ ปี ที่ว่า **“อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ”** หรือเป็นคติพจน์ว่า **“เป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย”** ทั้งนี้ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ได้รับความเชื่อมั่น จากประชาชน คู่กรณี นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ตามวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ว่า **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”**

วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
คำสั่งคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) ที่ ๘ /๒๕๖๒	
เรื่อง ให้ใช้แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
คำนำ	ช
สารบัญ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๒
บทที่ ๒ โอกาสและความท้าทายภายใต้แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๖
๒.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร	๖
๒.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร	๑๘
บทที่ ๓ สาระสำคัญของแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๓๓
๓.๑ วิสัยทัศน์ศาลปกครอง ๒๐ ปี	๓๓
๓.๒ เป้าประสงค์หลัก/เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี และตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก	๓๔
๓.๓ พันธกิจ	๓๕
๓.๔ แผนที่นำทาง (Road Map) การพัฒนาศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี	๓๕
๓.๕ แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี	๓๘
๓.๖ แผนภาพความเชื่อมโยงแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี	๔๖
บทที่ ๔ แผนแม่บทศาลปกครองทุกระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๔๗
แผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง	๔๘
ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๑ การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดี	
ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครอง	
สิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง	๔๘
๑.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
๑.๑.๒ แนวทางการพัฒนา	
๑.๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
๑.๑.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๒	การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม	๕๒
	๑.๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
	๑.๒.๒ แนวทางการพัฒนา	
	๑.๒.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
	๑.๒.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๓	การบังคับคดีปกครองที่มีประสิทธิภาพ	๕๗
	๑.๓.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
	๑.๓.๒ แนวทางการพัฒนา	
	๑.๓.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
	๑.๓.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
แผนแม่บทด้านที่ ๒	การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม	๖๐
	๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
	๒.๒ แนวทางการพัฒนา	
	๒.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
	๒.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
แผนแม่บทด้านที่ ๓	การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)	๖๖
	๓.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
	๓.๒ แนวทางการพัฒนา	
	๓.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
	๓.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
แผนแม่บทด้านที่ ๔	พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ	๗๕
ประเด็นแผนแม่บทที่ ๔.๑	การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความเป็นเลิศ	๗๕
	๔.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
	๔.๑.๒ แนวทางการพัฒนา	
	๔.๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
	๔.๑.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
ประเด็นแผนแม่บทที่ ๔.๒	การบริหารจัดการองค์กรให้มีมาตรฐานในระดับสากล	๘๒
	๔.๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
	๔.๒.๒ แนวทางการพัฒนา	
	๔.๒.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
	๔.๒.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	

แผนแม่บทด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ	
การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม	๘๗
ประเด็นแผนแม่บทที่ ๕.๑ การขยายและยกระดับความร่วมมือทางการศาล	
ทางวิชาการ และสร้างการยอมรับทั้งในและระหว่างประเทศ	๘๗
๕.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
๕.๑.๒ แนวทางการพัฒนา	
๕.๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
๕.๑.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
ประเด็นแผนแม่บทที่ ๕.๒ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนา	
ระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรม	
ทางปกครองสู่ความเป็นเลิศ	๘๘
๕.๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี	
๕.๒.๒ แนวทางการพัฒนา	
๕.๒.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด	
๕.๒.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ	
บทที่ ๕ แนวทางการขับเคลื่อน ระบบติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงาน	
ตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๘๓
๕.๑ แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี	
(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สู่การปฏิบัติ	๘๔
๕.๒ กลไกการติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงาน	
ตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๘๗
๕.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ	๘๗
ภาคผนวก	๘๙
ก คำสั่ง ก.บ.ศป. ที่ ๒/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง	
ด้านการบริหารและงบประมาณ ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑	
และที่เพิ่มเติม	ก๑
ข กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	ข๑
ค อภิธานศัพท์	ค๑

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพ ๑.๑	กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ๕
แผนภาพ ๓.๑	แผนที่นำทาง (Road Map) การพัฒนาศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ๓๗
แผนภาพ ๓.๒	แผนภาพความเชื่อมโยงแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ๔๖
แผนภาพ ๕.๑	แนวทางขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ๘๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

นับตั้งแต่เปิดทำการศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ศาลปกครองได้จัดทำแผนเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในแต่ละช่วงเวลาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสิ้น จำนวน ๕ ฉบับ ได้แก่ แผนแม่บทของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘) แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑ แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๗ และแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑

ในช่วงของการจัดทำแผนฉบับใหม่เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ การจัดทำแผนของศาลปกครองฉบับใหม่ต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ และแผนการปฏิรูปประเทศ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวมทั้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้ให้ความเห็นชอบในการจำแนกการจัดทำแผนเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ แผนระดับ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ หมายถึง ยุทธศาสตร์ชาติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ แผนระดับ ๒ หมายถึง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนความมั่นคงตามกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนระดับ ๓ หมายถึง แผนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา กลั่นกรอง ประเมิน วิเคราะห์ และกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการในการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) จึงได้มีมติคณะอนุกรรมการฯ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๑ - ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ให้ปรับชื่อและ ห้วงระยะเวลาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของศาลปกครอง เป็น การจัดทำแผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยแบ่งการจัดทำแผนออกเป็น ๔ ฉบับ ระยะเวลาฉบับละ ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้ แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) และแผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐) รวมทั้งเห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักงานศาลปกครองนำเสนอเรื่องแนวทางการจัดทำแผนแม่บท ศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้ ก.บ.ศป. เพื่อโปรดพิจารณาต่อไป

ก.บ.ศป. ในคราวการประชุมครั้งที่ ๕ - ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้พิจารณาเรื่อง แนวทางการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แล้ว มีมติเห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนแม่บทฯ ตามที่คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณเสนอ ซึ่งสำนักงานศาลปกครอง โดยสำนักบริหารยุทธศาสตร์ได้ดำเนินการกระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง

ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ภายใต้หลักวิชาการและกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง ตลอดจนเปิดโอกาสให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างกว้างขวาง เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้มีความครบถ้วน และสมบูรณ์

ทั้งนี้ ในกระบวนการจัดทำแผนแม่บทฯ ได้พิจารณาความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีองค์ประกอบของแผนตามที่กำหนด เพื่อแสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาจากแผนระดับต่างๆ อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๑.๒ กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) (ในขณะนั้น) โดยจำแนกขั้นตอนหลักที่สำคัญ จำนวน ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การประชุมคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และพิจารณาความเหมาะสมของตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแนวทางการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๒) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกองค์กรและภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองอย่างรอบด้าน โดยใช้เครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสมเพื่อนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กรที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร และภายในองค์กร (SWOT Analysis) ประกอบด้วย

(๑) ข้อมูลและสารสนเทศทั้งในและต่างประเทศเพื่อประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น

- ปัจจัยด้านนโยบายและการเมือง (Policies & Political) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic) ปัจจัยด้านสังคม (Social) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technologies) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) และปัจจัยด้านกฎหมาย (Legislations)

- ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕)^๑ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ นโยบายรัฐบาล นโยบายประเทศไทย ๔.๐ (Thailand 4.0) นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ

^๑ ขยายระยะเวลาการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสองต่อไปจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามประกาศพระราชโองการ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ที่ใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่าเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕”

- กรอบสากลเพื่อความเป็นเลิศของศาล (International Framework for Court Excellence: IFCE)

- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) การจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ตามกรอบการวัดของธนาคารโลก และตัวชี้วัดในระดับสากลที่เกี่ยวข้อง

- ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง และความพึงพอใจต่อการบริการของสำนักงานศาลปกครอง

- การสร้างเสริมองค์กรแห่งความสุข (Happy Organization)

(๒) ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อประกอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร เช่น

- ปัจจัยต่างๆ ภายในองค์กร เช่น โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กร ระบบการดำเนินงาน รูปแบบการบริหารงาน บุคลากร ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ค่านิยมร่วมและวัฒนธรรมองค์กร เป็นต้น

- ข้อมูลจากการขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น

- ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง

- กฎหมายและร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และสำนักงานศาลปกครอง

- ผลการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในช่วงเวลาที่ผ่านมา และการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง เช่น ผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑ แผนปฏิบัติการระยะ ๔ ปี และแผนการปฏิบัติงานประจำปี เป็นต้น

๓) กำหนดทิศทางการพัฒนาศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในระยะยาวและระยะสั้น
โดยกำหนดทิศทางที่ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองมุ่งที่จะไปสู่ผลผลิตและผลลัพธ์ระดับสูงที่ต้องการ จะให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์หลัก พันธกิจ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา รายด้าน เป้าประสงค์แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา (กลยุทธ์) แผนภาพความเชื่อมโยงแผนแม่บทศาลปกครอง การดำเนินงานของศาลปกครอง กรอบแนวทางการดำเนินงานในแต่ละระดับและรูปแบบต่างๆ ที่มีความเหมาะสมกับองค์กรมากที่สุด รวมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครองฯ สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนจนระบบการติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครองฯ โดยมีแนวทางการประเมินความสำเร็จการดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครองฯ ตัวชี้วัดความสำเร็จการดำเนินงานและค่าเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนแม่บทศาลปกครองฯ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กลไกการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครองฯ ซึ่งจะเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในองค์กร ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานภายนอกองค์กร ได้มีส่วนร่วมให้ความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และเสนอทิศทางการพัฒนาองค์กรของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในอนาคต ผ่านการสำรวจความคิดเห็น และการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

(๑) การสำรวจความคิดเห็น จากกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ประกอบด้วย

- ผู้บริหารศาลปกครองและตุลาการในศาลปกครองสูงสุด อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นและตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ใช้วิธีการขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยใช้แบบขอรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง และบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง ทั้งในส่วนกลางและในภูมิภาค ใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นอิเล็กทรอนิกส์ (Online Survey)

- ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกใช้แบบสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- บุคคล และ/หรือหน่วยงานภายนอกองค์กร ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นอิเล็กทรอนิกส์ (Online Survey)

(๒) การสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้วิธีจัดสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความเห็นจากตุลาการศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง เพื่อให้ได้ความคิดเห็นอย่างรอบด้าน โดยจัดการสัมมนาฯ ในช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ศาลปกครอง เป้าประสงค์หลัก พันธกิจ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนารายด้าน และแผนภาพความเชื่อมโยงการดำเนินงานของศาลปกครอง

ครั้งที่ ๒ การสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการ/พัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครองฯ สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ระบบติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงาน

ครั้งที่ ๓ การนำเสนอและวิพากษ์ร่างแผนแม่บทศาลปกครองฯ จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงร่างแผนแม่บทศาลปกครองฯ ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครอง ในศาลปกครองสูงสุด ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการสำนัก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับอนุญาตให้เรียนเชิญรองศาสตราจารย์ ดร.พสุ เดชะรินทร์ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปารีณา ศรีวนิชย์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ เป็นวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากร ณ ห้องสัมมนา ชั้น ๑๑ อาคารศาลปกครอง

๔) ยกร่างแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับที่มีเนื้อหาครบถ้วน

๕) ประชาพิจารณ์ร่างแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครอง บุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ บุคคลและ/หรือหน่วยงานภายนอก

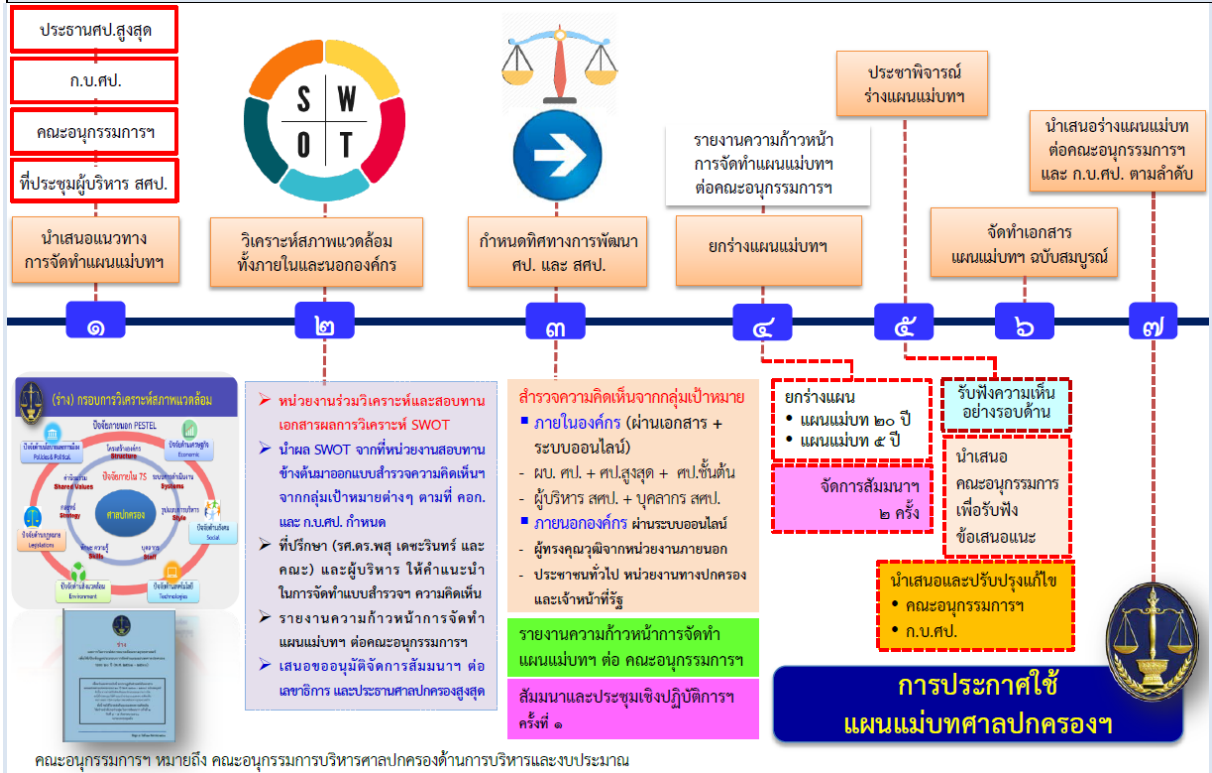
๖) นำเสนอร่างแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ต่อคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ และ ก.บ.ศป. พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

๗) จัดทำเอกสารแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับสมบูรณ์ เสนอ ก.บ.ศป. เพื่อประกาศใช้อย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ในรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย

ทั้งนี้ ขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) สรุปรูปได้ดังแผนภาพ ๑.๑

คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง มีมติเห็นชอบแนวทางการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง

๗ ขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง

แผนภาพ ๑.๑ ขั้นตอนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

บทที่ ๒

โอกาสและความท้าทาย

ภายใต้แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร และภายในองค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของศาลปกครองถือเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานของศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปีต่อไป ให้สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับศักยภาพการดำเนินงานภายในของศาลปกครองอย่างแท้จริง และโดยที่ในช่วงแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับองค์กร ศาลปกครอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองอย่างมีนัยสำคัญหลายประการ ในการนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างรอบด้าน ครอบคลุมปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครอง จึงได้นำกรอบแนวคิด PESTEL และ 7S MCKINSEY Analysis มาใช้เป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปใช้ประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานของศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปีต่อไป โดยได้รวบรวมประเด็นสถานการณ์สำคัญที่มีผลกระทบและท้าทายการดำเนินงานของศาลปกครองจำแนกการนำเสนอเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร และผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร รวมทั้งสรุปประเด็นทางยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) ได้ดังนี้

๒.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

การนำเสนอสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรที่อาจจะมีผลกระทบและท้าทายต่อการดำเนินงานของศาลปกครอง จำแนกเป็น ๖ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายและการเมือง (Policies and Political Factors) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) และปัจจัยด้านกฎหมาย (Legal Factors) สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ปัจจัยด้านนโยบายและการเมือง (Policies and Political Factors)

ในช่วงเวลาของการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปีฯ มีปัจจัยด้านนโยบายและการเมืองหลายประการทั้งในระดับประเทศและระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองที่สำคัญ เช่น (๑) นโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ซึ่งประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครอง ดังนี้ (๑) นโยบายข้อ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการให้บริการของภาครัฐ และการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ นอกจากนี้กระบวนการยุติธรรมจะต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง กฎหมายจะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการดำเนินการ เช่น การพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐสู่สาธารณะ การส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในการ

บริหารจัดการภาครัฐ (๒) นโยบายข้อ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม ข้อ ๑๒.๑ แก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดให้มีมาตรการและระบบเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ช่วยป้องกันและลดการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและเข้มงวด ฯลฯ ข้อ ๑๒.๒ ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดคล้องกันอย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้งและกรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการทำงานเชิงรุก รวมทั้งพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเป็นธรรม เสมอภาค โปร่งใส รวดเร็ว ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมได้ และสร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียม พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมาย พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและรวดเร็ว (๓) ร่างกฎหมายที่สำคัญที่คณะรัฐมนตรีจะตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อมและวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม รวมอยู่ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ศาลปกครองโดยตรง ตลอดจนนโยบายเร่งด่วน ข้อ ๑๐ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน โดยมุ่งสู่ความเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ พัฒนาระบบจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ ฯลฯ (๒) **แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕** ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพหลายประการ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครอง เช่น ให้มีการปฏิรูปโครงสร้างขององค์กรศาล พัฒนาระบบวิธีพิจารณาคดีและระบบองค์คณะในองค์กรศาล แก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่เกี่ยวข้องและสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรศาล พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมด้วยตัวชี้วัดคุณภาพกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ และมีกระบวนการกำหนดตัวชี้วัดเป็นระบบเปิดให้สามารถเป็นเครื่องมือให้รัฐบาลและประชาชนติดตามตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมได้ ทั้งในระยะกลางและระยะยาว เร่งรัดดำเนินการคดีในกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงความเป็นธรรม โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้กับประชาชน การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และพัฒนาภาคีคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมและความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนของประเทศ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร (๓) **ร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)** ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ “การบริหารงานยุติธรรมมีธรรมาภิบาลและทันสมัย” ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งทางอาญา ทางแพ่ง และพาณิชย์ และทางปกครอง การพัฒนากฎหมายและระบบบริหารงานยุติธรรม และการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมด้วยดิจิทัล (๔) **การก้าวสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” และ “ระบบราชการไทย ๔.๐”** ที่มุ่งเน้นให้กระบวนการยุติธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาขีดความสามารถของประเทศไทยโดยภาพรวม รวมทั้งต้องช่วยแก้ปัญหาของประเทศ เช่น ความเหลื่อมล้ำ ความโปร่งใสและความล่าช้าของระบบงานภาครัฐ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อด้านกระบวนการยุติธรรม เช่น ระบบฐานข้อมูลและตัวกลางเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างคู่ความและศาล ระบบสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างคู่ความ ศาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างแหล่งข้อมูลสำหรับใช้

ตรวจสอบข้อมูลทางคดีที่เชื่อถือได้ มีความต่อเนื่อง และตรงกับสถานะปัจจุบัน การทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก (Better Governance, Happier Citizens) ยกระดับการให้บริการประชาชนสู่การบริการที่เร็วขึ้นง่ายขึ้น และถูกลง (Faster, Easier and Cheaper) ปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการปฏิบัติราชการ การบริหารจัดการการเงินและทรัพยากรที่คุ้มค่า เน้นรูปแบบดิจิทัล เชื่อมโยง และบูรณาการระหว่างกัน ใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีอัจฉริยะ (Smart Technology) ได้อย่างปลอดภัยและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน โดยมีแผนปฏิบัติการด้านการสร้างและพัฒนากำลังคนภาครัฐเชิงกลยุทธ์เพื่อการไปสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ รองรับการแข่งขันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในระดับหน่วยงาน (Radical Change) ในภาครัฐเพื่อไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลและดิจิทัลไทยแลนด์ (๕) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของสหประชาชาติ ที่มุ่งเน้นสนับสนุนสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดให้มีการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน ส่งเสริมนิติธรรมทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมแก่ทุกคน และ (๖) **นโยบายที่สำคัญในระดับสากลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครองและศาล** นวัตกรรมในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง การสร้างมาตรฐานพิจารณาคดีปกครองอย่างเป็นธรรม การนำกรอบสากลเพื่อความเป็นเลิศของศาล (IFCE) มาปรับใช้ในการยกระดับการพัฒนาสู่ศาลแห่งความเป็นเลิศ (Court Excellence) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดกระบวนการยุติธรรมทางปกครองของต่างประเทศ อาทิ ศาลปกครองสาธารณรัฐฝรั่งเศส

สำหรับปัจจัยร่วมด้านนโยบายและการเมือง ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ **หลักการและแนวคิดที่จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม เสมอภาค และมุ่งให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นธรรม โปร่งใส มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล** ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของศาลปกครองในการนำนโยบายและองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล มาประยุกต์ใช้ในการยกระดับการพัฒนาองค์กรสู่ศาลแห่งความเป็นเลิศ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)

สถานการณ์และแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปี คือ การขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของภาครัฐ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจไทยมีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาต่อยอดเพื่อขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจของรัฐบาลผ่านโครงการลงทุนภาครัฐ โดยการเร่งรัดการจัดซื้อจัดจ้างและเบิกจ่ายงบลงทุน การดำเนินโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน การจัดทำแผนและขับเคลื่อนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจในระดับภาคและจังหวัดสำคัญๆ มีความเป็นไปได้ที่อาจจะมีการนำคดีมาสู่ศาลปกครองเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากข้อพิพาทระหว่างรัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับงานจากรัฐกับประชาชนในพื้นที่ที่ลงทุนโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่างๆ

ขณะที่แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารความเร็วสูง ทำให้เกิดโอกาสทางธุรกิจในรูปแบบใหม่ในทุกสาขาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e - Commerce) ซึ่งในอนาคตอาจมีข้อพิพาททางปกครองจากการแข่งขันทางการค้า และ/หรือระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชนหรือประชาชนอันเนื่องมาจากกิจกรรมและ/หรือการกำกับดูแลเศรษฐกิจดิจิทัล และหลายกรณีอาจเป็นคู่กรณีซึ่งเป็นนิติบุคคล/บุคคลต่างชาติ อันเนื่องมาจากเศรษฐกิจไร้พรมแดน

นอกจากนี้ ธนาकारโลกได้ประเมินความยาก - ง่ายในการเข้าไปประกอบธุรกิจ (Ease of doing business) ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยในส่วนของคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมพิจารณาจาก ๔ ดัชนี ได้แก่ โครงสร้างศาลและกระบวนการพิจารณาคดี การบริหารจัดการคดี ศาลอัตโนมัติ (หรือระบบสารสนเทศสนับสนุนการพิจารณาคดี เช่น ศาลอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e - Court) และการระงับข้อพิพาททางเลือก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านระยะเวลาในกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองได้นำเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการพิจารณาคดีที่ธนาकारโลกกำหนด (Good practices) มาเป็นต้นแบบ (Benchmark) เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คู่กรณีและให้บริการแก่ประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมและพัฒนาแนวทางการพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นมาตรฐานผ่านการเผยแพร่คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้นผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Application) และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) และระบบจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การนำบล็อกเชน (Blockchain) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศและพัฒนากระบวนการดำเนินงานด้วยดิจิทัลในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีช่วยสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินคดี และมุ่งไปสู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบต่อไป

สำหรับปัจจัยร่วมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ **ยุทธศาสตร์ชาติได้มุ่งยกระดับการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูง ทำให้ต้องมีการลงทุนเพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก** การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ (Mega Projects) ตามนโยบายของรัฐบาลอาจส่งผลให้เกิดข้อพิพาททางปกครองเพิ่มขึ้น รวมทั้งในส่วนของข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เช่น คดีที่เกี่ยวข้องกับอนุญาตโศตูลากร คดีสัญญาทางปกครองคดีเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่คำพิพากษาของศาลปกครองอาจมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศได้ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ นอกจากนี้ การที่องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทั้งในและต่างประเทศกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของศาลและตุลาการที่ชัดเจน เพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานให้มีความเป็นเลิศ การมุ่งสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองเทียบเท่าระดับสากลจะมีส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน คู่กรณี นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ

ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors)

สถานการณ์และแนวโน้มทางด้านสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปี เช่น (๑) ผลสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองเปรียบเทียบตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑ โดยศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ภาพรวมร้อยละความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองสูงขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เท่ากับร้อยละ ๘๕.๔๘ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เท่ากับร้อยละ ๘๘.๓๘ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เท่ากับร้อยละ ๙๐.๕๕ สิ่งที่สำคัญ คือ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความคาดหวังต่อการอำนวยความสะดวกทางปกครองที่รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐาน นอกจากนี้ ประชาชนบางส่วนยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และภารกิจของศาลปกครองที่คลาดเคลื่อน (๒) ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการทำงานของรัฐบาลและความพึงพอใจต่อการให้บริการสาธารณะ ปี ๒๕๖๐ โดยสถาบันพระปกเกล้า ซึ่งในภาพรวมของผลการสำรวจดังกล่าวสะท้อนภาพว่า ประชาชนมีความเชื่อมั่นในระดับสูงต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง นอกจากนี้ สถานการณ์

ทางด้านสังคมยังบ่งชี้ว่า ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการใช้สิทธิทางศาล หากตนเองถูกละเมิดสิทธิ และมีแนวโน้มที่จะมีการฟ้องร้องคดีระหว่างประชาชน/ชุมชนกับหน่วยงานทางปกครองเพิ่มมากขึ้น (๓) การเข้าสู่สังคมดิจิทัลของประเทศไทยทำให้ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสาร เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ข้อกฎหมาย บริการต่างๆ ของภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว โดยมีแนวโน้มจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ (๔) ทิศทางการพัฒนาสังคมของประเทศไทยในระยะยาว ๒๐ ปี ตามยุทธศาสตร์ชาติมุ่งสู่การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การเติบโตของประเทศเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมการสร้างศักยภาพของคนและสังคมในการนำประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลมาใช้อย่างทั่วถึง

สำหรับปัจจัยร่วมด้านสังคม ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ประชาชนส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง เกิดความตื่นตัวในการใช้สิทธิทางศาล หากตนเองถูกละเมิดสิทธิ และมีแนวโน้มที่จะมีการฟ้องร้องคดีระหว่างประชาชน/ชุมชนกับหน่วยงานทางปกครองเพิ่มมากขึ้น ขณะที่การเข้าสู่สังคมดิจิทัลเป็นโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน จึงเป็นโอกาสของศาลปกครองในการพัฒนาบริการเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว ทุกที่ทุกเวลา ผ่านระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ ศาลปกครองอัจฉริยะ และยกระดับการพัฒนาศูนย์ศาลแห่งความเป็นเลิศ

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)

สถานการณ์และแนวโน้มทางด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปี คือ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านดิจิทัลได้พลิกโฉมรูปแบบการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนไปจากในอดีตโดยสิ้นเชิง ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยทางด้านสังคมดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของทุกคน ในขณะที่รูปแบบการติดต่อและขอใช้บริการกับหน่วยงานของรัฐในรูปแบบเดิมๆ หลายบริการกำลังจะหายไป ทำให้ภาครัฐไทยต้องยกระดับการพัฒนาประเทศ และการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่ความเป็นดิจิทัล

สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่สำคัญซึ่งจะเกิดขึ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐)^๑ ได้แก่ (๑) ข้อมูลมหาศาลในระบบคลาวด์ (Cloud) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ถูกนำมาใช้งาน ส่งผลให้ความต้องการรับ-ส่งข้อมูลในปริมาณมหาศาลและความเร็วในระดับเรียลไทม์ (Real Time) ถูกส่งผ่านระบบคลาวด์ (๒) เทคโนโลยีการประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการใช้คลาวด์ผ่านศูนย์ข้อมูล (Data Center) เพียงแห่งเดียวไม่เพียงพอ ทำให้ต้องกระจายศูนย์ข้อมูล (Data Center Multi-Tier) เพื่อตอบสนองความต้องการรับส่งข้อมูลจำนวนมหาศาลได้อย่างรวดเร็ว และจะช่วยให้อุปกรณ์ปลายทางสามารถทำงานได้อย่างฉลาดมากยิ่งขึ้น (๓) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานอย่างรวดเร็ว โดยคาดว่าปริมาณข้อมูลจะมีปริมาณระดับ Setabytes (เซตาไบต์ หรือเทียบเท่ากับ ๑ พันล้านเทราไบต์) ทั้งนี้ การ์ทเนอร์ (Gartner) ประเมินว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ (ค.ศ. ๒๐๒๑) การขยายตัวของเทคโนโลยี AI จะสร้างมูลค่าทางธุรกิจได้สูงถึงระดับ ๒.๙ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ และช่วยให้คนทำงานประหยัดเวลาทำงานได้มากถึง ๖,๒๐๐ ล้านชั่วโมง (๔) เทคโนโลยี 5G ช่วยให้เกิดเทคโนโลยีการเชื่อมต่อสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) อย่างเป็นรูปธรรม

^๑ บริษัท เดลล์ อีเอ็มซี ประเทศไทย. (๒๕๖๒). เมื่อเทคโนโลยีกลายเป็นเครื่องมือหลัก ความต้องการด้านเทคโนโลยีจึงปรับตัวสูงขึ้น. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <https://www.marketingoops.com/exclusive/opinion/trend-technology-business/> (๖ สิงหาคม ๒๕๖๒).

เนื่องจากความเร็วส่งข้อมูลปริมาณมหาศาลได้ใกล้เคียงกับเวลาจริง (Real Time) มากที่สุด จึงช่วยให้การประมวลผลทำได้เร็วมากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างภาพเสมือนจริง รองรับการใช้เทคโนโลยีโลกเสมือน เช่น Virtual Reality (VR) Augmented Reality (AR) Mixed Reality (MR) Game เป็นต้น ทั้งนี้ เทคโนโลยี IoT และเทคโนโลยี 5G จะช่วยให้การเชื่อมต่ออุปกรณ์ต่างๆ กับระบบอินเทอร์เน็ตทำได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งอาจจะได้เห็นการย้ายระบบการทำงาน อุปกรณ์ต่างๆ ไปสู่เว็บแอปพลิเคชัน (๕) AR /VR ประสบการณ์เสมือนจริง AR /VR ซึ่งเป็นเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่ได้จำกัดว่าต้องอยู่ในที่ทำงานเท่านั้น และสามารถนำพาบุคคลไปสู่สภาพแวดล้อมเสมือนจริง และ (๖) Blockchain เป็นเทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลแบบไม่ต้องอาศัยคนกลาง (Third Party) ในการจัดเก็บ จึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยและเปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากรูปแบบเดิมไปโดยสิ้นเชิง ทั้งในภาคธุรกิจเอกชน และภาครัฐ^๒ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่เป็นความลับ จะไม่มีบุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้าถึงได้

ในมิติของศาล มีตัวอย่างการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดี เช่น ศาลประชาชนสูงสุดแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้เปิดศาลอินเทอร์เน็ต (Internet Court) จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ศาลอินเทอร์เน็ตนครหางโจว (Hangzhou Internet Court) มณฑลเจ้อเจียง เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ ศาลอินเทอร์เน็ตกรุงปักกิ่ง (Beijing Internet court) และศาลอินเทอร์เน็ตแห่งนครกวางโจว (Guangzhou Internet Court) มณฑลกวางตุ้ง (กวางตง) เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๑ โดยศาลดังกล่าวจะพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและคดีทรัพย์สินทางปัญญา เช่น ข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาอีคอมเมิร์ซ ลิขสิทธิ์ออนไลน์ สินเชื่อออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะสำคัญของศาลอินเทอร์เน็ต คือ การฟ้องคดีผ่านระบบออนไลน์ กระบวนการพิจารณาคดีผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ โดยที่ทุกฝ่ายไม่จำเป็นต้องไปศาลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นของศาลสูงสุดแห่งประชาชนจีนที่จะให้ความเป็นธรรมกับประชาชนทุกฝ่าย ด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพการจัดกระบวนการพิจารณาคดี ที่ทันกับข้อพิพาทเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มมากขึ้นทั่วประเทศ โดยแสวงหานวัตกรรมในกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง^๓

ขณะที่ทิศทางการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของประเทศในระยะยาว ๒๐ ปี ตามยุทธศาสตร์ชาติมุ่งสู่การสร้างความร่วมมือทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งการสร้างระเบียบทางด่วนดิจิทัล และเสริมสร้างความรู้และโอกาสในการเข้าถึงโครงข่ายบรอดแบนด์หลากหลายรูปแบบ การสนับสนุนและเร่งรัดการนำวิทยาศาสตร์ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์และหุ่นยนต์ การออกแบบที่คำนึงถึงผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง ในรูปแบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลหลากหลายแหล่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเพิ่มศักยภาพคนในสังคมด้วยการเข้าถึงความรู้ เครื่องมือบนพื้นฐานของธรรมาภิบาลข้อมูล ซึ่งครอบคลุมความปลอดภัยไซเบอร์ ความมีจริยธรรม และการไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งถ้อยระดับสู่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๒ การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกำหนดให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

สำหรับปัจจัยร่วมด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ **ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านดิจิทัลอย่างก้าวกระโดด** ส่งผลให้ภาครัฐไทยต้องยกระดับการพัฒนาประเทศ และการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่ความเป็นดิจิทัล (Digital Thailand) ดังนั้น

^๒ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (๒๕๖๒). Blockchain & Thailand 4.0. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <http://tiny.cc/5f4saz> (๖ สิงหาคม ๒๕๖๒).

^๓ ผู้จัดการออนไลน์. (๒๕๖๑). ความยุติธรรมไม่ล่าช้า จีนเปิดศาลคดีอินเทอร์เน็ตแห่งที่ ๓ ในกวางโจว. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <https://mgronline.com/china/detail/961000097924/> (๖ สิงหาคม ๒๕๖๒).

ศาลปกครองจึงมีความจำเป็นต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในด้านดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศาลปกครองให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารจัดการคดี และการดำเนินกระบวนการพิจารณา การพัฒนาเทคโนโลยีในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองเพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง (AI, Cloud Computing, Machine Learning, Big Data, Blockchain ฯลฯ) เพื่อศึกษาและสกัดรูปแบบและแนวโน้มของเหตุแห่งการฟ้องคดี และเพื่อเผยแพร่ความรู้เชิงป้องกันเกี่ยวกับเหตุแห่งการฟ้องคดี รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการพิจารณาคดีปกครอง เพื่อช่วยสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินคดีและมุ่งไปสู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors)

สถานการณ์และแนวโน้มทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ของศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปี คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ซึ่งประชาคมโลก ตกลงร่วมกันที่จะใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานด้านการพัฒนา ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๖ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ไปจนถึง ปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) ทำให้เกิดมาตรการและความตื่นตัวในมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างสูง ใน ๒ มิติสำคัญ ดังนี้ (๑) มิติด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเสริมสร้างองค์กร สุขภาวะ แนวนโยบาย มาตรการ และกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน ได้ส่งผลต่อการสร้างพื้นที่ สีเขียวเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีภายในอาคารศาลปกครอง ขณะที่กระแสการพัฒนาองค์กรในระดับสากล ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับองค์กรสู่การเป็นองค์กรสุขภาวะหรือองค์กรแห่งความสุข ส่งผลการ เสริมสร้างศาลปกครองให้เป็นองค์กรแห่งความสุข และ (๒) มิติด้านการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม องค์กรภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และชุมชนมีความตื่นตัวในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้มีข้อพิพาท จากการกระทำละเมิดของหน่วยงานรัฐกับประชาชน/ชุมชนในพื้นที่อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการที่ส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนนำมาสู่การฟ้องคดีปกครองเป็นจำนวนมาก

ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศก็ได้ระบุ ประเด็นกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้โดยชัดแจ้ง ในยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔.๖.๒ “พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มี ประสิทธิภาพ” แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน กำหนดให้มีการ ยกระดับกระบวนการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการเพื่อกำหนดอนาคต ประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล และ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ประเด็นปฏิรูปที่ ๗: ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับศาลปกครองโดยตรง โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอ การพัฒนาระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบการบังคับคดีทางสิ่งแวดล้อม ระบบการระงับข้อพิพาททางเลือกและ กระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ทางสิ่งแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อม ระบบการ

ฝึกอบรมบุคลากร ระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินการ และการพัฒนาระบบงานของคดีสิ่งแวดล้อม ในภาพรวม กฎระเบียบวิธีพิจารณาความคดีสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่อง เป็นต้น

สำหรับปัจจัยร่วมด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) ทำให้เกิดมาตรการและความตื่นตัว ในมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างสูง ทั้งในมิติของการอนุรักษ์ และการพิทักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จนได้รับการบรรจุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครอง ทั้งโดยทางตรงและ ทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาพิพากษาคดีสิ่งแวดล้อมและการบังคับคดี

ปัจจัยด้านกฎหมาย (Legal Factors)

ในช่วงเวลาของการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี มีปัจจัยด้านกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรมหลายประการทั้งในระดับประเทศและระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของ ศาลปกครอง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติและ การปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครอง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสีย ค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใดๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือด้อยโอกาส ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมตลอดถึงการจัดหาทนายความให้

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมาย ที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบ อาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชนและดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

มาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงาน ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรม โดยไม่ล่าช้า และ (๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (๑) ด้านความมั่นคง (๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม (๕) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ ศาลปกครองมีความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน ๓ ด้าน

คือ ด้านที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (ประเด็นที่ ๔.๑.๘ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง) ด้านที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ประเด็นที่ ๔.๖.๒ พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม) ด้านที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (ประเด็นที่ ๔.๘ กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ๔.๘.๑ บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ๔.๘.๒ ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง ๔.๘.๓ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน และ ๔.๘.๔ ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม)

ทิศทางการพัฒนาด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศในระยะยาว ๒๐ ปี ตามยุทธศาสตร์ชาติมุ่งเน้นให้กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนาการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่างๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับด้านกระบวนการยุติธรรมจะต้องเป็นกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ ความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวก มีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสมอภาค หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความร่วมมือที่ดี บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน

๓) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ตามที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ ซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติมีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้วย (มาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐) และจากการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พบว่า แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๓ ประเด็น มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศาลปกครอง ๔ ประเด็น ได้แก่

๓.๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน แผนย่อยที่ ๓.๕ การยกระดับกระบวนการค้นเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ข้อ ๓.๕.๑ แนวทางการพัฒนา ๒) พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรมและประชาธิปไตยด้านสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาระบบยุติธรรมและระบบประชาธิปไตยด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งศาลปกครองได้มีการจัดตั้งแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาและดำเนินการทั้งปวงในคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

๓.๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๐ การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ การดำเนินงานของศาลปกครองมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดในแผนแม่บทดังกล่าว ได้แก่ แผนย่อยที่ ๓.๑ การพัฒนาบริการประชาชน เน้นการให้บริการที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว โปร่งใส โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากลอย่างคุ้มค่า รวมทั้งปรับวิธีการทำงานจากการทำงานตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด เป็นการให้บริการที่ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ แผนย่อยที่ ๓.๔ การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ เน้นการพัฒนาภาครัฐให้มีขีดสมรรถนะสูงเท่าเทียมมาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว และแผนย่อยที่ ๓.๕ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ เน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐเป็นคนดี และคนเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ

๓.๓) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตประพตติมิชอบ การดำเนินงานของศาลปกครองมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดในแผนแม่บทดังกล่าว ได้แก่ แผนย่อยที่ ๓.๑ การป้องกันการทุจริตและประพตติมิชอบ เพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพตติมิชอบ บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตที่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน โดยมีกลไกการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) เป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินการดังกล่าว

๓.๔) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๒ การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การดำเนินงานของศาลปกครองมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาที่กำหนดในแผนแม่บทดังกล่าว ได้แก่ แผนย่อยที่ ๓.๑ การพัฒนากฎหมาย ข้อ ๓.๑.๑ แนวทางการพัฒนา ๑) พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่างๆ ให้สอดคล้องกับบริบทและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และ ๓) พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ฯลฯ และแผนย่อยที่ ๓.๒ การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ข้อ ๓.๒.๑ แนวทางการพัฒนา ๑) ปรับวัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้เคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย ๒) กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกันในการอำนวยความสะดวกความยุติธรรม และ ๓) เสริมสร้างพลวัตความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในรูปแบบต่างๆ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เป็นไปอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทัวถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดคล้องประสานกันอย่างเป็นองคาพยพ เพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้ง กรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) แผนการปฏิรูปประเทศ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๒๔ ก วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ โดยแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านกฎหมาย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสังคม ด้านพลังงาน และด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพตติมิชอบ และให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานของหน่วยงานเป็นแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน ในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปประเทศ

ศาลปกครองมีความเกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (๔) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และ (๕) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมี ๒ แผนที่ระบุให้ “ศาลปกครอง” เป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ได้แก่ แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ การพัฒนาไกล่เกลี่ยและเพิ่มศักยภาพเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ข้อ ๒.๗ แก้ไขกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองโดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัดยิ่งขึ้น กำหนดให้ศาลปกครองเป็นผู้รับผิดชอบหลักเพียงองค์กรเดียว) และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม กำหนดให้ศาลปกครองเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น ส่วนอีก ๓ แผน ได้แก่ (๑) แผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย (๒) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน และ (๓) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ศาลปกครองเกี่ยวข้องในฐานะที่แผนดังกล่าวระบุให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มุ่งเน้นให้บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็วและตอบโจทยชีวิตของประชาชน ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐานทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล โครงสร้างภาครัฐกะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมและมีสมรรถนะสูง พร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งมีระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถดึงดูด สร้างและรักษาคนดีคนเก่งไว้ในภาครัฐได้ ตลอดจนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คล่องตัว โปร่งใส และมีกลไกป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

๕) ร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. ....

ซึ่งเป็นร่างกฎหมายตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งขณะนี้ (กรกฎาคม ๒๕๖๒) คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างเสนอเรื่องกลับมายังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อรัฐสภาต่อไป ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีสาระสำคัญบัญญัติให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดกรอบระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินคดี ซึ่งรวมถึงการพิจารณาพิพากษาคดี หรือการดำเนินการภายหลังมีคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของตนตามแต่ลักษณะ สภาพหรือประเภทคดีเท่าที่จะสามารถกระทำได้ โดยให้ประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

๖) พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกประเภทต้องดำเนินการตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และจัดทำหรือปรับปรุงแผนของหน่วยงานให้สอดคล้อง พร้อมทั้งจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน รวมทั้งจัดทำบริการและข้อมูลข่าวสารในรูปแบบดิจิทัล และให้มีการเชื่อมโยงบริการดิจิทัลของหน่วยงานรัฐ ในการบริการสาธารณะแก่ประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ โดยให้ดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐาน และมีมาตรการความปลอดภัย

ในการใช้งานระบบดิจิทัล^๔ ซึ่งถือเป็นโอกาสของศาลปกครองที่จะยกระดับการพัฒนาศาลปกครองสู่ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ จนถึงระดับศาลปกครองอัจฉริยะต่อไป

๗) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ ส่งผลโดยตรงให้ศาลปกครองต้องจัดให้มีระบบการจัดทำและการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล การกำกับดูแลการใช้จ่ายเงิน และระบบการควบคุมภายในด้านการเงินการคลัง โดยรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และรายได้ที่ได้รับให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๘) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมถึงการประเมินผลและการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น ซึ่งหน่วยงานของรัฐ หมายถึงรวมถึงหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ

๙) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๕๖ ก ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒) บัญญัติให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนห้าปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยในวาระเริ่มแรก การจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการเป็นแผนห้าปี ให้จัดทำเป็นแผนสามปีโดยมีห้วงระยะเวลา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) จัดให้มีแพลตฟอร์มดิจิทัลกลางเพื่อให้ส่วนราชการใช้ในการบริการประชาชนและการติดต่อประสานงานระหว่างกันได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

สำหรับปัจจัยร่วมด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ทั้งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลผูกพันให้องค์กรในฝ่ายตุลาการมีหน้าที่ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของศาลปกครองในการยกระดับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองผ่านการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้อนุวัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

^๔ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒

[ออนไลน์], ๒๘ พ.ค. ๒๕๖๒. เข้าถึงจาก <https://www.dga.or.th/th/content/2136/13427/>

๒.๒ ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

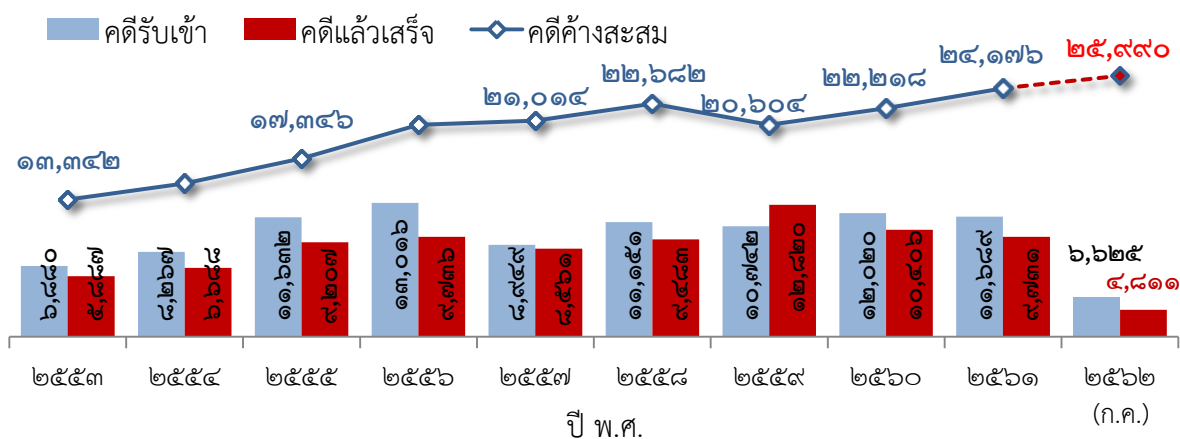
สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่อาจจะมีผลกระทบและท้าทายต่อการดำเนินงานของศาลปกครอง วิเคราะห์โดยจำแนกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย ๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับคดีปกครอง ๒) ผลการประเมินตามกรอบการประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑ และ ๓) การวิเคราะห์บริบทภายในองค์กรรวม ๗ ด้านตามกรอบแนวคิดของแมคคินซี (McKINSEY) 7S Analysis ได้แก่ (๑) Structure (โครงสร้างองค์กร) (๒) Strategy (กลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กร) (๓) System (ระบบการดำเนินงาน) (๔) Staff (บุคลากร) (๕) Skills (ทักษะ ความรู้ ความสามารถ) (๖) Style (รูปแบบการบริหารงาน) และ (๗) Shared Values (ค่านิยมร่วม และบรรทัดฐานที่บุคลากรยึดถือปฏิบัติ/วัฒนธรรมองค์กร) สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑) สถานการณ์ด้านการพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับคดีปกครอง

๑.๑) การพิจารณาพิพากษาคดี

จำนวนคดีรับเข้า คดีแล้วเสร็จ และคดีค้างของศาลปกครอง จำแนกตามชั้นศาล นับตั้งแต่เปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ จนถึงจนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ รวมระยะเวลามากกว่า ๑๘ ปี ศาลปกครองรับคดีเข้าสู่การพิจารณาทั้งสิ้น จำนวน ๑๕๖,๐๙๔ คดี พิพากษาคดีแล้วเสร็จ จำนวน ๑๓๐,๑๐๔ คดี คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๕ และมีคดีค้าง จำนวน ๒๕,๙๙๐ คดี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๕ ของคดีรับเข้า สถานการณ์ด้านคดีในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒) ศาลปกครองมีคดีรับเข้า จำนวน ๖,๖๒๕ คดี และพิพากษาคดีได้แล้วเสร็จ จำนวน ๔,๘๑๑ คดี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๒ ของคดีรับเข้า โดยแนวโน้มคดีรับเข้าใหม่มีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๕ ต่อปี

สถิติจำนวนคดีรับเข้า คดีแล้วเสร็จ และคดีค้างสะสมของศาลปกครอง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๖๒ (ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒) จำแนกตามปี พ.ศ.

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของศาลปกครองในด้านการพิจารณาพิพากษาคดี พบว่า ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จต่อจำนวนคดีทั้งหมดในศาล มีผลการดำเนินงานเฉลี่ยย้อนหลัง ๔ ปี (๒๕๕๕ – ๒๕๖๑) ในช่วงแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑ อยู่ที่ร้อยละ ๓๒.๙๒ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๒๑.๐๖ (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒) ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายร้อยละ ๕๕ ตัวชี้วัดร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในกรอบเวลามาตรฐาน

(แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี) มีผลการดำเนินงานเฉลี่ยย้อนหลัง ๔ ปี (๒๕๕๘ - ๒๕๖๑) อยู่ที่ร้อยละ ๕๒.๕๓ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ อยู่ที่ร้อยละ ๖๙.๓๒ (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒) ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายร้อยละ ๘๐ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวส่วนร้อยละของคดีค้างการพิจารณาระยะเวลาเกินกว่า ๒ ปี (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒) ศาลปกครองชั้นต้นมีคดีค้างนานเกิน ๒ ปี จำนวน ๓,๕๓๑ คดี คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓๒ ของคดีค้างในศาลปกครองชั้นต้น (๑๓,๔๑๘ คดี) ขณะที่ศาลปกครองสูงสุดมีคดีค้างนานเกิน ๒ ปี (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒) จำนวน ๖,๓๓๖ คดี คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔๐ ของคดีค้างในศาลปกครองสูงสุด (๑๒,๕๗๒ คดี) โดยคดีค้างนานเกิน ๒ ปีดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นคดีอุทธรณ์คำพิพากษาซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพิจารณาคดีประมาณ ๓ - ๕ ปี ซึ่งยังมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายตัวชี้วัดฯ

จากปริมาณคดีที่ไม่สอดคล้องกับอัตรากำลังตุลาการ ส่งผลให้ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองสูงสุดมีภาระคดีค้างสูงถึงท่านละ ๓๘๑ คดี (คดีค้าง ๑๒,๕๗๒ คดี ÷ ๓๓ ท่าน (เฉพาะตุลาการเจ้าของสำนวน)) ซึ่งหากตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ผ่านการสรรหาเข้ามาใหม่ จำนวน ๑๓ ท่าน สามารถปฏิบัติงานได้ จะทำให้อัตราส่วนดังกล่าวลดลงเหลือท่านละ ๒๗๓ คดี (คดีค้าง ๑๒,๕๗๒ คดี ÷ ๔๖ ท่าน) โดยประมาณ ขณะที่ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นมีภาระคดีค้างเฉลี่ยท่านละ ๑๑๕ คดี (คดีค้าง ๑๓,๔๑๘ คดี ÷ ๑๑๗ ท่าน) ขณะที่ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดอัตราส่วนจำนวนคดีที่ตุลาการศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในรอบปีต่อจำนวนตุลาการศาลปกครอง ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ศาลปกครองชั้นต้นอยู่ที่ ๒๙ คดี/คน/ปี ส่วนศาลปกครองสูงสุดอยู่ที่ ๔๕ คดี/คน/ปี และอาจคาดการณ์ได้ว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ตุลาการจะสามารถพิจารณาคดีได้แล้วเสร็จในศาลปกครองชั้นต้น ประมาณ ๕๐ คดี/คน/ปี และในศาลปกครองสูงสุด ประมาณ ๗๗ คดี/คน/ปี ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ ๖๕ คดี/คน/ปี สำหรับศาลปกครองชั้นต้น และ ๑๒๕ คดี/คน/ปี สำหรับศาลปกครองสูงสุด จากภาระคดีค้างและผลการดำเนินงานดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นว่า ยังมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเร่งรัดการสรรหาตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเพิ่มเติมเพื่อลดปริมาณคดีค้างการพิจารณาให้น้อยลง ส่วนศาลปกครองชั้นต้นก็ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องสรรหาตุลาการเพิ่มเติมเพื่อลดปริมาณคดีค้างการพิจารณาที่ยังคงมีอยู่ ตลอดจนแสวงหามาตรการและแนวทางอื่นในการลดคดีค้างควบคู่กันไปด้วย

ทั้งนี้ จากมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีและกระบวนการพิจารณาคดี โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๑ ปรับปรุงบทบัญญัติข้อกำหนดเพื่อเพิ่มความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการศาลปกครอง การกำหนดความคุ้มครองตุลาการในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ซึ่งได้กระทำโดยสุจริต การปรับปรุงการพิจารณาพิพากษาคดีและการบริหารจัดการคดีของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้สามารถยื่นคำฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัลอื่นใด หรือโทรสาร เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็วและทั่วถึง รวมทั้งกำหนดกระบวนการพิจารณาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบการประชุมทางจอภาพ ตลอดจนแก้ไขเพิ่มเติม กระบวนการพิจารณาในการพิจารณาคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล การนั่งพิจารณาคดีในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและการไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีสำหรับคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขณะที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการคดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คู่กรณีมีทางเลือกในการระงับข้อพิพาททางปกครองได้อีกทางหนึ่งด้วยความสมัครใจของคู่กรณีและรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ตระหว่งกัน นอกจากนี้ ประธานศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

บริหารศาลปกครองพิจารณากำหนดกรอบเวลาดำเนินคดีปกครอง เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อพิจารณา กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินคดีปกครองให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองพิจารณาแนวทางบริหารจัดการคดีในศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุและสภาพปัญหาที่ทำให้คดีค้างการพิจารณา ในศาลปกครองสูงสุดเป็นเวลานาน และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการ ทั้งสองคณะดังกล่าว จะเสนอผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) ซึ่งจะช่วยให้ คดีค้างการพิจารณาของศาลปกครองลดลงตามเป้าหมายที่กำหนด

๑.๒) ด้านการบังคับคดีปกครอง

ในปัจจุบันยังมีคดีปกครองเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถบังคับให้คู่กรณีดำเนินการตาม คำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดได้ โดย ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มีคดีรับเข้าดำเนินการบังคับคดีทั้งหมดนับตั้งแต่ศาลปกครองเปิดทำการ จำนวน ๑๕,๐๒๓ คดี ดำเนินการ บังคับคดีแล้วเสร็จ ๑๒,๒๒๗ คดี (ร้อยละ ๘๑.๓๙) และมีคดีอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๒,๗๙๖ คดี (ร้อยละ ๑๘.๖๑) โดยคดีที่อยู่ระหว่างการดำเนินการบังคับส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ศาลสั่งให้ เอกชนใช้เงิน ซึ่งคดีในกลุ่มนี้เป็นคดีที่ต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ กรณีที่ต้อง ออกหมายบังคับคดีเพื่อดำเนินการยึดทรัพย์สิน आयัดสิทธิเรียกร้อง และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน จำนวน ๑,๖๓๘ คดี (คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๘ ของคดีที่อยู่ระหว่างการบังคับคดี) ส่วนคดีที่ยังมิได้มีการออกหมาย บังคับคดี สำนักงานศาลปกครองจะดำเนินการแจ้งสิทธิการบังคับคดีให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาทราบว่าจะต้อง ดำเนินการบังคับคดีโดยสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนิน ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ขณะที่คดีอื่นๆ ทั่วไป นอกเหนือจากคดีที่ศาลสั่งให้เอกชนใช้เงิน อยู่ระหว่าง ดำเนินการ จำนวน ๑,๑๕๘ คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีเกี่ยวกับละเลย ล่าช้า การควบคุมอาคาร และเหตุเดือดร้อน รำคาญ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับคดี แล้วเสร็จ ในช่วงแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๑ พบว่า มีผลการดำเนินงานเฉลี่ยต่อปี ที่ร้อยละ ๔๘.๗๓ ซึ่งยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ ๖๐ เมื่อสิ้นสุดแผนดังกล่าว ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา ศาลปกครองได้เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับคดีปกครอง โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้ตุลาการมีอำนาจพิจารณาหรือไต่สวนในกรณีที่เกิดเหตุขัดข้อง ในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครอง และมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือ คำสั่ง หรือมีคำสั่งใดๆ เพื่อให้การบังคับคดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว การประกาศใช้ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ในส่วนที่เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครอง เป็นต้น ดังนั้น การปรับปรุงมาตรฐานและเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบบังคับคดีปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการเสริมสร้างเครือข่าย ด้านการบังคับคดีปกครองเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกันต่อไป จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง

สำหรับปัจจัยร่วมด้านการพิจารณาพิพากษาคดีและการบังคับคดีปกครอง ซึ่งเป็นประเด็น ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาคดีและกระบวนการพิจารณาคดี และการปรับปรุงมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบังคับคดีปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๒) ผลการประเมินตามกรอบการประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑

การประเมินตามกรอบการประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) เป้าหมายร้อยละ ๘๐ มีจำนวนตัวชี้วัดทั้งสิ้น ๑๖ ตัวชี้วัด ใน ๔ มิติ ดังนี้ มิติที่ ๑ ประสิทธิภาพ การปฏิบัติราชการ จำนวน ๔ ตัวชี้วัด (น้ำหนัก ร้อยละ ๓๐) มีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๐ มิติที่ ๒ คุณภาพการให้บริการ จำนวน ๓ ตัวชี้วัด (น้ำหนัก ร้อยละ ๒๐) มีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๘ มิติที่ ๓ ประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ จำนวน ๕ ตัวชี้วัด (น้ำหนัก ร้อยละ ๓๐) มีผลการประเมินคิดเป็น ร้อยละ ๗๒.๕๐ และมิติที่ ๔ การเรียนรู้และการพัฒนา จำนวน ๔ ตัวชี้วัด (น้ำหนัก ร้อยละ ๒๐) มีผลการประเมิน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๓๙ สรุปภาพรวมผลการประเมินทั้ง ๔ มิติ น้ำหนักคะแนน ๑๐๐ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๘ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐) โดยยังมีตัวชี้วัดสำคัญที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ร้อยละของคดี ที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จต่อจำนวนคดีทั้งหมดในศาล (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๕๕ ผลการประเมิน ร้อยละ ๓๑.๑๒ (๒๕๕๘) ร้อยละ ๓๖.๒๕ (๒๕๕๙) ร้อยละ ๓๔.๓๖ (๒๕๖๐) และร้อยละ ๒๙.๙๖ (๒๕๖๑)) ร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๕๐ (๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) ร้อยละ ๕๕ (๒๕๖๐) และร้อยละ ๖๐ (๒๕๖๑) ผลการประเมิน ร้อยละ ๔๗.๐๖ (๒๕๕๘) ร้อยละ ๕๒.๑๖ (๒๕๕๙) ร้อยละ ๕๖.๙๖ (๒๕๖๐) และร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในกรอบเวลาดำเนินการ (ค่าเป้าหมาย ร้อยละ ๘๐ ผลการประเมิน ร้อยละ ๕๒.๗๐ (๒๕๕๘) ร้อยละ ๕๖.๕๒ (๒๕๕๙) ร้อยละ ๔๗.๘๖ (๒๕๖๐) ร้อยละ ๕๓.๐๔ (๒๕๖๑)) สะท้อนให้เห็นว่าทิศทางการพัฒนาศาลปกครองต่อไปจะต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการคดีปกครอง

สำหรับปัจจัยร่วมด้านผลการประเมินตามกรอบการประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตาม แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การนำตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินผลที่ยังมีค่าคะแนนผลการประเมินอยู่ในระดับน้อยในเชิงเปรียบเทียบ กับตัวชี้วัดอื่นมาพิจารณาเพื่อค้นหาโอกาสในการพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติด้านประสิทธิภาพ การปฏิบัติราชการ และมิติด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

๓) สภาพแวดล้อมภายในองค์กรตามกรอบแนวคิดของแมคคินซี (McKINSEY) 7S Analysis

๓.๑) โครงสร้างองค์กร (Structures)

โครงสร้างของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ศาลปกครองมี ๒ ชั้นศาล คือ ศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองชั้นต้น โดยในการดำเนินคดีปกครองของศาลปกครองจะมีสำนักงาน ศาลปกครองทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของศาลปกครอง คือ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายสนับสนุนเพื่อให้การ ดำเนินการของศาลปกครองเป็นไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ

๓.๑.๑) โครงสร้างของศาลปกครอง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗ บัญญัติให้ศาลปกครองแบ่งออกเป็น ๒ ชั้นศาล คือ ศาลปกครองสูงสุด และศาลปกครองชั้นต้น โดยศาลปกครองชั้นต้น แบ่งออกเป็นศาลปกครองกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค ปัจจุบันศาลปกครองสูงสุดมีแผนกคดีจำนวน ๕ แผนกคดี ได้แก่ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม แผนกคดีบริหารงานบุคคล แผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ แผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น และแผนกคดีบริหารราชการแผ่นดิน ในส่วนของศาลปกครองชั้นต้นได้เปิด

ทำการศาลปกครองในภูมิภาค จำนวน ๑๔ แห่ง ได้แก่ ศาลปกครองเชียงใหม่ ศาลปกครองสงขลา ศาลปกครอง นครราชสีมา ศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองพิษณุโลก ศาลปกครองนครศรีธรรมราช ศาลปกครองระยอง ศาลปกครองอุดรธานี ศาลปกครองอุบลราชธานี ศาลปกครองเพชรบุรี ศาลปกครองนครสวรรค์ ศาลปกครองสุพรรณบุรี ศาลปกครองภูเก็ต และศาลปกครองยะลา และมีแผนกคดี จำนวน ๓ แผนก ได้แก่ แผนกคดีสิ่งแวดล้อม แผนกคดี บริหารงานบุคคล และแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ และจะเปิดทำการเพิ่มเติมในส่วน of ศาลปกครอง สกลนคร และศาลปกครองแพร่ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง จำนวน ๓ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) และ คณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง (ก.ข.ป.)

๓.๑.๒) โครงสร้างของสำนักงานศาลปกครอง

สำนักงานศาลปกครองเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะ เป็นนิติบุคคล โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลปกครองสูงสุด การบริหารงานสำนักงานศาลปกครองกฎหมายได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง (ก.ข.ป.) เพื่อทำหน้าที่ออกระเบียบ หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นๆ ทำให้การบริหารงานภายในของสำนักงานศาลปกครองมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว แก้ไขปัญหาได้อย่างต่อเนื่องและทันเหตุการณ์ โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๑๖ สำนักงานศาล ๑๕ สำนัก ๒ วิทยาลัย และ ๑ กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก เลขาธิการ ซึ่งจำแนกเป็น ๔ กลุ่มภารกิจหลัก ได้แก่

๑) ภารกิจด้านพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ประกอบด้วย สำนักประธาน ศาลปกครองสูงสุด สำนักงานศาลปกครองสูงสุด สำนักอธิบดีศาลปกครองกลาง สำนักงานศาลปกครองกลาง สำนัก บังคับคดีปกครอง และสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค ๑๔ แห่ง

๒) ภารกิจด้านวิชาการคดีปกครองและเสริมสร้างการปฏิบัติราชการที่ดี ประกอบด้วย สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักหอสมุดกฎหมายมหาชน สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักการต่างประเทศ และวิทยาลัย การยุติธรรมทางปกครอง

๓) ภารกิจด้านบริหารจัดการองค์การ ประกอบด้วย สำนักบริหารยุทธศาสตร์ สำนัก บริหารทรัพยากรมนุษย์ สำนักวิทยาการสารสนเทศ สำนักบริหารการเงินและต้นทุน สำนักบริหารทรัพย์สิน สำนักบริหารกลาง สำนักกฎหมาย และวิทยาลัยตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

๔) ภารกิจที่ขึ้นตรงต่อเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ประกอบด้วย กลุ่มช่วย อำนาจการเลขาธิการ และสำนักตรวจสอบภายใน

เมื่อพิจารณาในเชิงโครงสร้างขององค์กรศาลปกครอง ประกอบอัตรากำลังของบุคลากร ทุกประเภทรวมกันซึ่งมีจำนวนมากถึง ๓,๑๘๘ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒) จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองเป็นองค์กรขนาดใหญ่ และมีที่ทำการตั้งอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีจุดแข็งในมิติด้าน โครงสร้างองค์กรที่สำคัญ คือ องค์กรมีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรได้ตาม ความจำเป็นและเหมาะสม ตามที่กฎหมายกำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้นอาจแบ่งเป็น แผนกหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น และจะให้มีอำนาจในคดีประเภทใดหรือคดีในท้องที่ใดซึ่งอยู่ในเขต อำนาจของแต่ละศาลนั้น แยกต่างหากโดยเฉพาะก็ได้ ทั้งนี้ ให้ออกเป็นประกาศประธานศาลปกครองสูงสุด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) และในส่วน of สำนักงานศาลปกครอง

ก.บ.ศป. มีอำนาจหน้าที่ออกประกาศแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครอง และกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม การที่องค์กรมีขนาดใหญ่ประกอบด้วยภาระงานที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อมารองรับงานที่เกิดขึ้น จึงอาจจะทำให้การบริหารงานขาดความคล่องตัวและต้องใช้งบประมาณเพื่อการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก

โครงสร้างและอัตรากำลังของสำนักงานศาลปกครองที่ได้ดำเนินการปรับปรุงครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ล่วงเลยมาระยะเวลาหนึ่งแล้ว รวมทั้งผลจากการสอบทานอัตรากำลังในตำแหน่งพนักงานคดีปกครองและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานธุรการคดี และงานธุรการศาล โดยเฉพาะหน่วยงานในกลุ่มภารกิจด้านการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง (๑๓ สำนักงานศาล) ซึ่งดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา พบว่า การบริหารและการใช้อัตรากำลังไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงทั้งปริมาณคดีที่เปลี่ยนแปลง การจัดแบ่งองค์คณะซึ่งมีผลให้ต้องพิจารณาปรับสัดส่วนการจัดสรรพนักงานคดีปกครองช่วยงานตุลาการศาลปกครองให้สอดคล้องกับปริมาณคดี การเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาคเพิ่มขึ้น (ปัจจุบันเป็น ๑๖ สำนักงานศาล) เป็นต้น รวมทั้งบริบทของหน่วยงานในกลุ่มภารกิจด้านวิชาการคดีปกครอง และเสริมสร้างการปฏิบัติราชการที่ดี และกลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการองค์การ (๑๕ สำนัก ๒ วิทยาลัย) ซึ่งมีภารกิจเพิ่มขึ้นและบางส่วนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ข้อเสนอการพัฒนาระบบการแจ้งสิทธิตามกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่ายขึ้น ข้อเสนอการจัดตั้งสถาบันกฎหมายมหาชนด้านสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลศาลปกครอง และโดยเฉพาะในบริบทการพัฒนา เชื่อมโยง และนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในทุกระบบงานของศาลปกครองเพื่อให้รองรับการขับเคลื่อนศาลปกครองสู่ศาลแห่งความเป็นเลิศ และร่วมขับเคลื่อนประเทศเข้าสู่ดิจิทัลไทยแลนด์

สำหรับปัจจัยร่วมด้านโครงสร้างองค์กร ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ **ขนาดขององค์กร ความเหมาะสมของการแบ่งโครงสร้างองค์กร ประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น สายการบังคับบัญชา เป็นต้น ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต**

๓.๒) กลยุทธ์การดำเนินงานของศาลปกครอง (Strategy)

นับตั้งแต่เปิดทำการศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ศาลปกครองได้กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานผ่านแผนแม่บท/แผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นกรอบทิศทางการทำงาน ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในแต่ละช่วงเวลาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ แผนแม่บทของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๘) แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๑ แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗ และแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑ และแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ฉบับนี้

ทั้งนี้ แผนแม่บท/แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น ได้รับการถ้อยระดับกลยุทธ์การดำเนินงานลงสู่แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ รวมทั้งนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารศาลปกครอง เพื่ออำนวยความสะดวกทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศตามวิสัยทัศน์ศาลปกครอง ๒๕๘๐ ที่วางไว้ โดยให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

(๑) “ศาลปกครองที่มีประสิทธิภาพ” (รวดเร็ว) (ทันสมัย) การพิจารณาคดีที่รวดเร็ว และมีผลการพิจารณาพิพากษาคดีที่สอดคล้องกับปริมาณการฟ้องคดี เพื่อลดคดีค้างการพิจารณาให้ลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง และสำนักงานฯ สนับสนุนการดำเนินงานให้กับศาลอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) “ศาลปกครองที่มีคุณภาพ” (เป็นธรรม) การพิพากษาที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทางวิชาการระดับประเทศและนานาชาติเป็นหลักกฎหมายและบรรทัดฐานที่ดีที่ใช้ในการพัฒนาการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ศาลปกครองเป็นสถาบันหลักในการพัฒนากฎหมายปกครองและพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง รวมทั้งมุ่งเน้นส่งเสริมให้ตุลาการศาลปกครองมีความสุขและสุขภาพดี

(๓) “ศาลปกครองที่ประชาชนเชื่อมั่น” ผลการดำเนินงานของศาลปกครองในการให้ความเป็นธรรมในสังคมได้รับความเชื่อมั่นอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร ประชาชนเกิดความรู้สึกไว้วางใจในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามิติด้านกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กร จะพบว่าศาลปกครองมีจุดแข็งที่สำคัญ คือ มีการวางแผนยุทธศาสตร์/แผนแม่บท และได้รับการถ่ายระดับกลยุทธ์การดำเนินงานลงสู่แผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครองประจำปีงบประมาณ รวมทั้งนโยบายหรือข้อสั่งการของผู้บริหารศาลปกครอง ตลอดจนข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานและระดับบุคคลอย่างเป็นระบบ

สำหรับปัจจัยร่วมด้านกลยุทธ์การดำเนินงานของศาลปกครอง ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี แผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี นโยบายและทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครอง นโยบายประจำปีของผู้บริหาร แผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต

๓.๓) ระบบการดำเนินงานขององค์กร (Systems)

ในช่วงของแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ ระบบการดำเนินงานของศาลปกครองตามพันธกิจ ประกอบด้วย ๕ พันธกิจหลัก ได้แก่ (๑) พิพากษาคดีและบังคับคดีปกครองด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม รวดเร็ว และเกิดสัมฤทธิ์ผล ทุกภาคส่วนในสังคมเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย และทั่วถึง (๒) วางหลักปฏิบัติราชการทางปกครองที่เป็นบรรทัดฐานในการใช้อำนาจทางปกครองที่เป็นธรรมเพื่อป้องกันและลดการเกิดข้อพิพาททางปกครอง (๓) ยกกระดับการดำเนินงานของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลและมีธรรมาภิบาลเพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ (๔) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายปกครองและหลักปฏิบัติราชการจากคำพิพากษาของศาลปกครองให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม และ (๕) เสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในห้วงเวลาที่ผ่านมศาลปกครองได้ดำเนินการตามขอบเขตพันธกิจดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมาก (ร้อยละ ๘๐.๒) ต่อการทำงานของศาลปกครอง ตามรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจการให้บริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ประจำปี ๒๕๖๐ (ประเด็นความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตุลาการ) ซึ่งจัดทำโดยสถาบันพระปกเกล้า

จากการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของศาลปกครอง ประชาชนทั่วไป หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระหว่างวันที่ ๑ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เพื่อให้บุคลากรภายในองค์กร และทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนางานของศาลปกครอง

ในระยะ ๒๐ ปี ต่อไป (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สรุปลักษณะคาคหวังและข้อเสนอแนะต่อทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต ดังนี้

(๑) ด้านการพิจารณาพิพากษาคดีและการบริหารจัดการคดี ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองมีความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม มีมาตรฐาน เข้าถึงง่าย มีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาคดีอย่างชัดเจน มีกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครอง บริหารจัดการคดีให้แล้วเสร็จได้โดยเร็ว เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายแก่คู่กรณีได้ทันกาล โดยปรับปรุงและแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เกี่ยวกับการบริหารงานของศาลปกครองในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแต่ละประเภทที่มีข้อเท็จจริงทำนองเดียวกัน มีมาตรฐานเดียวกัน เป็นที่เชื่อถือ ยอมรับ และมีคุณภาพเพียงพอที่จะเป็นบรรทัดฐานที่ชัดเจน เป็นสถาบันที่ยึดมั่นและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศาลปกครองที่พิจารณาคดีปกครองที่แท้จริง พัฒนาแนวทางการวินิจฉัยเกี่ยวกับคดีที่ดินของรัฐและคดีสิ่งแวดล้อม สิทธิชุมชนดั้งเดิม เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ สร้างความยุติธรรม เป็นธรรมให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง

ศาลปกครองเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเสมอภาค ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ความเสมอภาคทางด้านสิทธิและเสรีภาพ สามารถแสดงบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ด้วยความรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะก่อให้เกิดบรรทัดฐานการบริหารราชการแผ่นดินและสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ

(๒) ด้านการบังคับคดี ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้คำบังคับของศาลปกครองมีความชัดเจนสามารถนำไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับคดีตามคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองมีประสิทธิภาพ มีมาตรการบังคับคดีทางปกครองให้เกิดผลทางกฎหมายโดยเร็ว สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนผู้มีบรรทัดฐานด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค ทันต่อการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่ประชาชนหรือคู่กรณีผู้ได้รับความเดือดร้อนอย่างแท้จริง และคำพิพากษาของศาลปกครองได้รับการยอมรับและมีการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลอย่างแท้จริง โดยไม่จำเป็นต้องมีการบังคับ

(๓) ด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดมีบรรทัดฐาน สร้างหลักกฎหมายปกครองที่สามารถให้ความเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นบรรทัดฐานในการบริหารราชการงานปกครองทุกด้าน มีการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการและเสริมสร้างกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นรูปธรรม พัฒนาหลักกฎหมายปกครองเพื่อเป็นกลไกทางปกครองและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เสริมสร้างความยุติธรรมในประเทศและเป็นพื้นฐานสำหรับนานาชาติทั่วโลก คำพิพากษาศาลปกครองสนองต่อการสร้างสังคมและประโยชน์สุขของประชาชน เป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียน และในระดับสากล รวมทั้งจัดทำรายงานการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐในการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการ อันจะนำไปสู่การป้องกันและลดการเกิดข้อพิพาททางปกครองได้สอดคล้องกับสถานการณ์ หลักปฏิบัติราชการจากคำพิพากษาได้รับการเผยแพร่

ไปยังหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง โดยกระทำในรูปแบบมติคณะรัฐมนตรี ตลอดจน ประชาสัมพันธ์ อบรม สัมมนา เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง หลักกฎหมาย จากคำวินิจฉัยของศาลปกครองที่สำคัญให้กับหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน ให้รวดเร็ว และทั่วถึง เพื่อลดข้อพิพาททางปกครองซึ่งจะทำให้คดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลน้อยลง รวมทั้งเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาลปกครองและภารกิจของศาลปกครอง

(๔) ด้านการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้เปิดที่ทำการศาลปกครองในภูมิภาคเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรม ได้สะดวก โดยไม่จำเป็นต้องมีอาคารที่ทำการขนาดใหญ่ การแบ่งศาลปกครองกลางออกเป็น ๓ แห่ง ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้โดยสะดวกและทั่วถึง ยิ่งขึ้น ยกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ สะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม มีระบบที่ชัดเจน ในการรวบรวมและจัดการข้อร้องเรียน/ข้อเสนอนแนะ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ ของการให้บริการได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Performance Reform) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการที่มีคุณภาพและก้าวสู่องค์กรที่มี สมรรถนะสูง

ปรับโครงสร้างองค์กรให้มีขนาดเล็กลงแต่มีประสิทธิภาพและคุณภาพ นำระบบ การบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาองค์กร ข้อมูลและองค์ความรู้ที่รวบรวมไว้ในฐานข้อมูลสามารถ นำมาใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนข้อมูลต่างๆ ให้แก่ศาลเป็นไปอย่างมีระบบ ครบถ้วน รอบด้าน รวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ เช่น มีระบบการจัดเก็บและค้นคว้า ข้อมูลคำพิพากษา คำสั่งที่สามารถค้นหาได้ง่ายมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ผู้บริหารระดับสูงมีข้อมูลที่ ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย สำหรับใช้ในการตัดสินใจและการบริหารราชการของศาล มีการทบทวนกระบวนการ ปฏิบัติงาน กระบวนพิจารณาคดี บทบาทหน้าที่ของตุลาการ และเจ้าหน้าที่ศาล เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ ในการวางแผนปรับปรุงผลการปฏิบัติงาน วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การทำงานของหน่วยงานในสำนักงานศาลปกครองเน้นการบูรณาการหรือเชื่อมโยง กันมุ่งผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์ นโยบายของผู้บริหารศาลปกครอง และตอบสนองความต้องการของประชาชน (Citizen Centric) การบริหารงานศาลมีธรรมาภิบาล ซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ราชการ เป็นองค์กร ต้นแบบการมีธรรมาภิบาล มีสมรรถนะสูง มีมาตรฐานในระดับสากล สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ของโลกและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่า ประหยัด ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และตรวจสอบการเงินและการใช้จ่ายงบประมาณ การติดตามประเมินผลผลิต/ผลสัมฤทธิ์ของการใช้ งบประมาณ เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า

(๕) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้ศาลปกครองนำเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้เพื่อสนับสนุน การพิจารณาพิพากษาคดีให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ทันสมัย เช่น การฟ้องคดีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การสืบพยานผ่านระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ตลอดจนพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งคดีทั่วไป โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อลดภาระงาน ของตุลาการศาลปกครอง เป็นศาลที่ก้าวล้ำทันสมัยในทุกๆ ด้าน สามารถนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการทำงานเป็นศาลปกครองอัจฉริยะได้จริง ตุลาการศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง มีทักษะในการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ที่ศาลปกครองได้พัฒนาขึ้น มีการพัฒนานวัตกรรม ทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อบริการประชาชนให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก

รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการรับฟ้องให้มีความสะดวก รวดเร็ว มากยิ่งขึ้น มีระบบการสืบค้นคำพิพากษาและแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเผยแพร่ในเว็บไซต์ศาลปกครอง ระบบข้อมูลของศาลปกครองมีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เชื่อมโยงและรองรับการปฏิบัติงานและการให้บริการ ผ่านระบบดิจิทัล เพื่อพัฒนาศาลปกครองไปสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) และสู่ความเป็น ศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) อย่างเต็มรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด รวมทั้ง การสร้าง การพัฒนานวัตกรรม และเผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางปกครองให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้นำแนวคิด/เรื่องใหม่ๆ จากทั้งในและต่างประเทศมาใช้ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานของศาลปกครองและการให้บริการประชาชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรศาลและหน่วยงานต่างๆ

ในระยะที่ผ่านมาศาลปกครองได้มีการพัฒนาระบบการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น โดยเสนอ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยจัดทำร่าง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อนำมาตราเป็นพระราชบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย และปรับปรุงการพิจารณาคดีและการบริหารจัดการคดีของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น สำหรับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ศาลปกครองได้มีการออกแบบและพัฒนาระบบ สารสนเทศ โดยการพัฒนาศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ รวมทั้งศาลปกครอง ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ศาลปกครองได้เปิดใช้ “ระบบงานคดีปกครอง อิเล็กทรอนิกส์เพื่อประชาชน” ซึ่งเป็นระบบที่ศาลปกครองพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการทางคดีตั้งแต่ ขั้นตอนเริ่มต้น คือ การยื่นฟ้อง ไปจนถึงสิ้นสุดกระบวนการพิจารณา คือ การพิจารณาพิพากษา และการบังคับคดี ด้วยความสำคัญและความสำเร็จของการพัฒนาระบบดังกล่าว ศาลปกครองจึงได้เสนอ “โครงการพัฒนา ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประชาชน” เป็นหนึ่งในโครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคล พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒ เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้า เจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของปวงชนชาวไทยด้วย และมีการปรับปรุงห้องพิจารณาคดี/ห้องไต่สวน อิเล็กทรอนิกส์ (e - Courtrooms) เพื่อให้ผู้เข้ารับฟังการพิจารณาทั้งหมดสามารถเห็นเอกสารพยานหลักฐาน ที่ใช้ประกอบในการพิจารณาคดีและไต่สวนผ่านอุปกรณ์การแสดงผล เช่น Projector Visualizer และ คอมพิวเตอร์ มีการติดตั้งระบบบันทึกภาพและเสียงสำหรับบันทึกในระหว่างการพิจารณาคดีและไต่สวน เพื่อเรียกดูไฟล์วิดีโอและเสียงที่บันทึกในภายหลังได้ พัฒนาระบบติดตามและยืม-คืนสำนวนด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์และบริหารจัดการคดีด้วย QR Code สำหรับให้บริการแก่บุคลากรศาลปกครองและพนักงาน คดีปกครองในการยืม-คืนแฟ้มสำนวนคดีที่เป็นกระดาษผ่านแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ภายใน และ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับฟ้องและสารบบคดีติดตามสถานะของแฟ้มสำนวนคดีได้ผ่านอินทราเน็ต

สำหรับปัจจัยร่วมด้านระบบการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ ที่สำคัญ คือ พันธกิจ กระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการขององค์กร ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารขององค์กร ฯลฯ ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต

๓.๔) บุคลากรของศาลปกครอง (Staff)

ศาลปกครองมีบุคลากรในภาพรวมจำนวน ๓,๑๘๘ คน ประกอบด้วย ตุลาการศาลปกครอง ๒๖๗ คน ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ๒,๒๙๔ คน พนักงานราชการศาลปกครอง ๕๕๐ คน ลูกจ้างประจำ ๑๘ คน และลูกจ้างชั่วคราว ๑๙ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒)

คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง (ก.ศป.) ในคราวการประชุมครั้งที่ ๒๐๗-๙/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ได้เห็นชอบกรอบอัตรากำลังของตุลาการศาลปกครอง จำนวน ๔๔๔ อัตรา โดยจำแนกเป็นกรอบอัตรากำลังตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๘๓ อัตรา ขณะนี้มีผู้ดำรงตำแหน่ง ๔๓ ท่าน และกรอบอัตรากำลังตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ๓๖๑ อัตรา ขณะนี้มีผู้ดำรงตำแหน่ง ๒๒๔ ท่าน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒) สำหรับกรอบอัตรากำลังข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง จำนวน ๓,๓๙๓ อัตรา ขณะนี้มีผู้ดำรงตำแหน่ง ๒,๒๙๔ ราย โดยในจำนวนดังกล่าวเป็นพนักงานคดีปกครอง ๑,๒๕๘ ราย และมีอัตรารว่าง จำนวน ๑,๐๙๙ อัตรา กรอบอัตรากำลังลูกจ้างประจำ พนักงานราชการศาลปกครอง และลูกจ้างชั่วคราว จำนวน ๑,๑๙๒ อัตรา ขณะนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๒) มีผู้ดำรงตำแหน่ง ๖๒๗ ราย จำแนกเป็นลูกจ้างประจำ ๑๘ ราย พนักงานราชการศาลปกครอง ๕๕๐ ราย และลูกจ้างชั่วคราว ๑๙ ราย โดยมีอัตรารว่างรวมจำนวน ๕๖๕ อัตรา

ปัญหาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนตุลาการไม่เพียงพอต่อปริมาณคดีค้างการพิจารณาและคดีรับเข้าที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอัตรากำลังของตุลาการในศาลปกครองสูงสุด การจัดสรรอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง รวมทั้งการบริหารจัดการอัตรากำลังพนักงานคดีปกครอง สอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของศาลปกครอง ประชาชนทั่วไป หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระหว่างวันที่ ๑ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปีฯ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้ระบบการสรรหาและบริหารงานบุคคลมีความเป็นธรรม โปร่งใส มีมาตรฐาน มีการประเมินภาระงานในอนาคตเพื่อวางแผนกำลังคนให้สอดคล้องกับปริมาณคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาของศาลและจัดทำแผนรองรับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จัดสรรอัตรากำลังให้เพียงพอทั้งจำนวน คุณภาพ และสอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วนตามภารกิจ การขับเคลื่อนการดำเนินงานของศาลปกครอง และทิศทางการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ปรับปรุงระบบการประเมินและการบริหารผลงานสามารถวัดและประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความเป็นธรรม รวมทั้งสามารถคัดกรองและพัฒนาผู้ที่มีผลงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังพบว่าบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองเริ่มประสบปัญหาความแตกต่างของช่องว่างระหว่างวัย (Generation) เนื่องจากบุคลากรแต่ละช่วงวัยมีคุณลักษณะและวิธีการทำงานแตกต่างกัน จึงอาจจะไม่สามารถปรับตัวในการปฏิบัติงานร่วมกันได้ดีเท่าที่ควร อีกทั้งขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นทำให้บุคลากรที่เข้ามาใหม่ขาดการสั่งสมประสบการณ์ รวมทั้งขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองจึงจำเป็นต้องมีการเรียนรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของคนรุ่นใหม่ โดยปรับกลยุทธ์และวิธีการบริหารจัดการในการพัฒนา ให้บุคลากรสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้บุคลากรเกิดความประทับใจ มีความสุขในการทำงาน และเกิดความผูกพันกับองค์กร

การคาดการณ์ความต้องการด้านกำลังคนในระยะ ๕ - ๑๐ ปี: จากกรอบอัตรากำลังของตุลาการศาลปกครองและกรอบอัตรากำลังบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง และแผนการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณ โดยจัดทำแผนการสรรหาตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการและพนักงานราชการศาลปกครอง รวมทั้งการทดแทนอัตรากำลังจากการสูญเสียกรณีการเกษียณอายุราชการตั้งแต่ปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑ ในระยะ ๑๐ ปี ดังนี้ แผนสรรหาบุคลากรศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๘๐ อัตรา แผนสรรหาบุคลากรประจำศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๓๔๖ อัตรา แผนสรรหาพนักงานคดีปกครอง และสายสนับสนุน จำนวน ๗๘๘ อัตรา ทดแทนตำแหน่งที่เกษียณ จำนวน ๓๐๘ อัตรา แผนสรรหาพนักงานราชการศาลปกครอง ในระยะเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๗๒ อัตรา

ด้านสุขภาพของบุคลากรศาลปกครอง สืบเนื่องจากบุคลากรศาลปกครองมีภาระงานในการพิจารณาคดีเป็นจำนวนมากนำไปสู่ภาวะความเครียด และ/หรือโรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน รวมถึงในส่วนบุคลากรสำนักงานศาลปกครองด้วย ดังนั้นบุคลากรศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองจึงมีความคาดหวังว่า การดำเนินงานโครงการเสริมสร้างศาลปกครองให้เป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างยั่งยืนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และต่อเนื่องมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ จะส่งผลให้บุคลากรของศาลปกครองทุกระดับมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้น เกิดความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว สามารถส่งมอบผลงานที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานไปสู่การเป็นองค์กรแห่งความสุขต้นแบบและองค์กรแห่งความสุขอย่างยั่งยืนภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปีฯ ต่อไป

สำหรับปัจจัยร่วมด้านบุคลากรหรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของศาลปกครอง ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ **อัตรากำลัง ความเหมาะสมกับภาระงาน ความก้าวหน้าของบุคลากร สิทธิประโยชน์ สวัสดิการ คุณภาพชีวิต ฯลฯ ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต**

๓.๕) ทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร (Skills)

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และกฎหมายใหม่ๆ ทำให้แนวโน้มคดีปกครองมีความซับซ้อนเพิ่มสูงขึ้น การมีความรู้ทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีและบังคับคดีปกครองของตุลาการศาลปกครอง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ รวมถึงการมีทักษะทางด้านดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อรองรับการเป็นศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ และศาลปกครองอัจฉริยะ ขณะที่บุคลากรศาลปกครองสายงานสนับสนุนก็จำเป็นต้องมีทักษะ ความรู้ ความสามารถดังกล่าวตามขอบเขตภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน

ในระยะที่ผ่านมาศาลปกครองมีระบบการพัฒนาบุคลากรและระบบการจัดการความรู้ในระดับดีมาก โดยได้จัดฝึกอบรม ศึกษาดูงาน จัดทำคู่มือ แนวทางการปฏิบัติงานภายในสำหรับตุลาการ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นบรรทัดฐานเดียวกันและเป็นมาตรฐานมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมจัดการความรู้ในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองยังไม่อาจดำเนินโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรได้อย่างที่ควรจะเป็น รวมทั้งทุนการศึกษาทั้งในและต่างประเทศที่เคยได้รับก็ลดน้อยลงตลอดจนขาดการนำนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ (Digital Learning) ที่มีรูปแบบหลากหลาย มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรศาลปกครอง

สอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของศาลปกครอง ประชาชนทั่วไปหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ระหว่างวันที่ ๑ – ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปีฯ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการพัฒนาบุคลากร ผู้ตอบแบบแสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้ระบบการอบรมและพัฒนาบุคลากรสามารถตอบสนองต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ตุลาการศาลปกครองทุกคนมีความมุ่งมั่นในการทำคดีให้สิ้นสุดโดยเร็ว ตุลาการศาลปกครองมีความรู้ความสามารถ มีความพร้อม เต็มใจ มุ่งมั่นพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จโดยเร็วยิ่งขึ้น อย่างมีคุณภาพ และมีทักษะดิจิทัล (Digital Literacy) ความชำนาญในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มีความเป็นมืออาชีพ ได้มาตรฐานสากล พนักงานศรัทธาเชื่อมั่น มีความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เพียงพอต่อการทำหน้าที่ช่วยเหลืองานตุลาการและการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคลากรของสำนักงานศาลปกครองทำงานเชิงรุก ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างดีที่สุด มีวัฒนธรรม ค่านิยม และอุดมการณ์สำหรับการเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐยุคใหม่ สามารถประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน บุคลากรทุกระดับปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมองค์กร (TRUST) อย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ทুমุเทแรงกายแรงใจในการทำงาน มีความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองมีความเป็นเอกภาพ (Unity) และร่วมสร้างองค์กรแห่งความสุข

สำหรับปัจจัยร่วมด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ การที่บุคลากรมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ สามารถรองรับการทำงานตามภารกิจขององค์กร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการความรู้ ฯลฯ ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต

๓.๖) รูปแบบการบริหารงาน (Styles)

รูปแบบการบริหารงานขององค์กรศาลปกครอง ประกอบด้วยรูปแบบการบริหารงานในแนวคิด จัดให้มีสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน และรูปแบบการบริหารงานในแนวราบ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานขึ้นมารับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งรูปแบบการทำงานดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานข้ามสายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะที่ประธานศาลปกครองสูงสุดได้สื่อสารกับบุคลากรและสาธารณชนผ่านการแถลงนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครองเป็นประจำทุกปี และสื่อสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร เช่น จดหมายข่าว ACT NEWS /ACT INSIGHT เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรและสาธารณชนได้รับทราบถึงผลการดำเนินงาน และทิศทางขององค์กรในระยะต่อไป รวมทั้งผู้บริหารทุกระดับยังได้เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ทั้งในเชิงนโยบายและการพัฒนาการดำเนินงานด้านต่างๆ ขององค์กร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อเนื่องถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ประธานศาลปกครองสูงสุดได้โปรดให้มีความสำคัญกับการนำแนวคิดการบริหารจัดการยุคดิจิทัล (Digital Era Administration) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานศาลปกครอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวประกอบด้วย ๑๐ ด้าน ได้แก่ (๑) การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของประชาชน (People) (๒) ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) (๓) ความน่าเชื่อถือ (Dependability) (๔) ความเป็นประชาธิปไตย (Democracy) (๕) การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) (๖) การปรับปรุงตลอดเวลา (Improvement) (๗) ความสะดวกรวดเร็ว (Convenience) (๘) การประสานงานอย่างเป็นเครือข่าย (Coordination Network) (๙) การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (Technology) และ (๑๐) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน (Teamwork)^๕ รวมถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานภาครัฐตามแนวทาง Lean in Government Starter Kit Version 4.0 ซึ่งครอบคลุมด้านการวางแผน การดำเนินงานโครงการ และการปรับปรุงกระบวนการ^๖ ตลอดจนมุ่งเน้นส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความสุขและสุขภาพที่ดี หากบุคลากรภายในองค์กรมีความสุขแล้ว ความสุขก็จะส่งไปที่ประชาชนหรือบุคคลภายนอกองค์กร ขณะที่เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองได้

^๕ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารจัดการยุคดิจิทัล Digital Era Administration [ออนไลน์], ๒๖ มิ.ย. ๒๕๖๒. เข้าถึงจาก <http://www.wiruch.com/books%20for%20textbook/book43.html>

^๖ United States Environmental Protection Agency, Lean in Government Starter Kit (Version 4.0) [Online], 26 June 2019. Retrieved from <https://www.epa.gov/lean/lean-government-starter-kit-version-40>

มุ่งเน้นการบริหารงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายของประธานศาลปกครองสูงสุด ภายใต้แนวคิด “งานได้ผล คนมีความสุข”

สำหรับปัจจัยร่วมด้านรูปแบบการบริหารงาน ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ รูปแบบการบริหารงานของผู้บริหารในระดับต่างๆ ทั้งในด้านการวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติการติดตามประเมินผล และการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างมีความสุข และบรรลุเป้าหมายขององค์กร ฯลฯ ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต

๓.๗) ค่านิยมร่วมและบรรทัดฐานที่บุคลากรยึดถือปฏิบัติ/วัฒนธรรมองค์กร (Shared Values)

ค่านิยมหลักของศาลปกครองประกอบด้วย ๔ ประการ ความเสมอภาค ความเป็นธรรม ความเป็นกลาง ความเป็นอิสระในการพิจารณาคดี ความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส การเปิดโอกาสให้เข้าถึง ความรวดเร็ว และมาตรฐานในการพิจารณาคดี รวมทั้งมีวัฒนธรรมศาลปกครอง คือ “TRUST” มี ๕ ประการ คือ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส (Transparency) การยึดมั่นในความถูกต้อง (Righteousness) ความมีเอกภาพในการปฏิบัติหน้าที่ (Unity) และการส่งมอบผลงานที่มีคุณภาพมาตรฐาน (Standard) ท่ามกลางบรรยากาศที่ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นทีม (Teamwork) อย่างเข้มแข็ง

การยึดถือค่านิยมหลักของศาล (Court Core Values) และการธำรงรักษาวัฒนธรรมศาลปกครอง “TRUST” ให้เป็นคุณลักษณะและบรรทัดฐานที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะขององค์กรศาลปกครอง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่สอดประสานกัน รวมทั้งการส่งต่อค่านิยมดังกล่าวสู่บุคลากรรุ่นใหม่ของศาลปกครอง

อย่างไรก็ดี ผลการประเมินตามตัวชี้วัดร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่ปฏิบัติงานโดยยึดวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) ตามกรอบการประเมินความสำเร็จการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ศาลปกครอง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ พบว่า เมื่อสิ้นสุดแผนดังกล่าว มีผลการประเมินเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า มีผลการดำเนินงานอยู่ที่ร้อยละ ๖๐.๒ ซึ่งลดลงทั้งในภาพรวมและในวัฒนธรรมแต่ละเรื่องจากปีก่อนหน้า ทำให้ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่ร้อยละ ๗๐ โดยเฉพาะในมิติการส่งมอบผลงานที่มีคุณภาพมาตรฐาน (Standard) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) และความมีเอกภาพ (Unity) แสดงให้เห็นว่า วิถีคิดวิถีการทำงานของบุคลากรยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือที่เรียกว่า ยังไม่เกิด Culture Alignment กล่าวคือ วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้เกิดการดำเนินงานในลักษณะต่างคนต่างทำต่างคนต่างรายงาน ขาดความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ สะท้อนให้เห็นว่าศาลปกครองมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องขับเคลื่อนวัฒนธรรมศาลปกครองอย่างจริงจังและต่อเนื่องผ่านแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) ระยะที่ ๓ (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) โดยขับเคลื่อนผ่านระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สื่อสารสร้างความตระหนักรู้ สอดแทรกในการปฏิบัติงานเพื่อให้ TRUST เป็น “วิถีการดำเนินชีวิตของบุคลากรศาลปกครอง”

สำหรับปัจจัยร่วมด้านค่านิยมร่วมและบรรทัดฐานที่บุคลากรยึดถือปฏิบัติ/วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ค่านิยมหลักของศาลปกครอง และวัฒนธรรมองค์กร (TRUST) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ศาลปกครองคาดหวังหรือต้องการจะให้เป็นมาตรฐานที่บุคลากรศาลปกครองจะถือปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของบุคลากรทุกคน ที่จะรองรับการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต

กล่าวโดยสรุป ศาลปกครองได้ผ่านการวางรากฐานและพัฒนาองค์กรมาแล้วอย่างมั่นคง จนได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนในระดับสูง ในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้าศาลปกครองจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการประชาชน การพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐ การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การเข้าสู่สังคมดิจิทัลของประเทศไทย จึงถือเป็นโอกาสของศาลปกครองในการเผชิญกับความท้าทายดังกล่าวและสร้างสรรค์โอกาสในการเข้าสู่สังคมดิจิทัล

ดังนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางการพัฒนาศาลปกครองให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว ทั้งในส่วนของการยกระดับการพิจารณาพิพากษาคดี การบังคับคดี และการดำเนินงานตามภารกิจของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ การเสริมสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญให้กับบุคลากรศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง และเจ้าหน้าที่ศาลปกครอง ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปและกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครอง รวมทั้งองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การเสริมสร้างองค์กรแห่งธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ศาลปกครองก้าวไปสู่การเป็นต้นแบบองค์กรแห่งธรรมาภิบาล และองค์กรแห่งความสุข การทำให้ศาลปกครองเป็นองค์กรที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (High Performance Organization: HPO) โดยเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัลสู่ระบบศาลปกครอง อิเล็กทรอนิกส์ และก้าวไปสู่ศาลปกครองอัจฉริยะเพื่อเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศในระดับสากล ทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจและเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการอำนวยความยุติธรรมของศาลปกครอง ซึ่งการมุ่งสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองเทียบเท่าระดับสากล จะมีส่วนสำคัญในอันที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน คู่กรณี นักลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) นำไปสู่ศาลปกครองเพื่อความเป็นธรรมในสังคม และความผาสุกของประชาชน สังคม และประเทศชาติ

บทที่ ๓

สาระสำคัญของแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ได้จัดทำขึ้นโดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของศาลปกครอง การสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น ผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิ/หน่วยงานภายนอก ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครองในอนาคต รวมทั้งการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี การรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านต่อ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครองฯ ที่จัดทำขึ้น โดยแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงสู่แนวทางและเป้าหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และบริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อให้บุคลากรของศาลปกครองใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและร่วมกันพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี โดยกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาที่สำคัญเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลภายใต้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด รวมทั้งกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการศาลปกครองไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และมีระบบการติดตามประเมินผลที่ทันต่อสถานการณ์ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในทุกช่วงเวลาของแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๓.๑ วิสัยทัศน์ศาลปกครอง ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๘๐)

“อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ” หรือเป็นคติพจน์ว่า “เป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย”

เป็นธรรม หมายถึง ศาลปกครองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างทั่วถึง สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ อำนาจความยุติธรรมทางปกครองตามหลักนิติธรรมภายใต้หลักประกันความเป็นอิสระของตุลาการ (Independence of the Judiciary) ประชาชนผู้มีอรรถคดีได้รับความเป็นธรรมและเสมอภาค มีมาตรการบังคับคดีปกครองให้เกิดผลทางกฎหมายโดยเร็ว และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง

รวดเร็ว หมายถึง มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า กระบวนพิจารณาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ประชาชน/คู่กรณีสามารถตรวจสอบเรื่องที่ใช้บริการหรือเกี่ยวข้อง

ว่าดำเนินงานไปถึงขั้นตอนใด คดีค้างการพิจารณาเกินกรอบเวลามาตรฐานลดลงอย่างต่อเนื่องจนหมดไป คดีแล้วเสร็จมากกว่าคดีรับเข้า มีการนำกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองมาใช้ กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวกับศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพิจารณาพิพากษาคดีและการให้บริการประชาชน

ทันสมัย หมายถึง การพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนให้สามารถเข้าถึงการอำนวยความสะดวกทางปกครองได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย ด้วยรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่ทันสมัยเป็นศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) อย่างเต็มรูปแบบ บุคลากรของศาลปกครองเป็น Smart Person “คนดี คนเก่ง มีความสุขในการทำงาน มุ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว” ยกระดับการดำเนินงานของศาลปกครองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมโลก มีมาตรฐานระดับสากลและมีธรรมาภิบาล เป็นองค์กรชั้นนำด้านการอำนวยความสะดวกทางปกครองในภูมิภาคเอเชียและในระดับสากล พัฒนาหลักกฎหมายปกครองเพื่อเสริมสร้างความยุติธรรมในประเทศและเป็นพื้นฐานสำหรับนานาชาติทั่วโลก

เสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม หมายถึง ศาลปกครองแสดงบทบาทที่สำคัญในการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายปกครองให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายด้วยความรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ แนวคำวินิจฉัยมีความชัดเจน มีมาตรฐาน เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อช่วยเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นรูปธรรม พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง หลักกฎหมายปกครอง และแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปเผยแพร่อย่างเป็นระบบและทั่วถึงผ่านรูปแบบ วิธีการและช่องทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ห่างไกล เพื่อร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กร/หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ศาลแห่งความเป็นเลิศ หมายถึง การนำกรอบสากลเพื่อความเป็นเลิศของศาลมาปรับใช้ ในศาลปกครอง และ/หรือกรอบการประเมินตัวชี้วัด/ดัชนีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรศาลในระดับสากล เพื่อยกระดับการบริหารจัดการคดีและการบริหารจัดการองค์กรของศาลปกครองไปสู่ระดับมาตรฐานสากลและทำให้ศาลปกครองได้รับความเชื่อมั่นจากสาธารณชน เป็นองค์กรชั้นนำในระดับสากลและเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ

๓.๒ เป้าประสงค์หลัก ๒๐ ปี และตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก

๓.๒.๑ เป้าประสงค์หลัก:

- ๑) ทุกภาคส่วนในสังคมมีความเชื่อมั่นในระดับสูงต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง
- ๒) การดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๓.๒.๒ ตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก:

- ๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกของศาลปกครอง
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ร้อยละ ๙๐
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ร้อยละ ๙๒

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕	ร้อยละ ๙๕
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐	ร้อยละ ๙๕

๒) ศาลปกครองมีกรดำเนินงานและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕	ระดับ ๔ (คะแนนไม่น้อยกว่า ๔๐๐ – ๕๙๙ คะแนน)
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐	ระดับ ๕ (คะแนนไม่น้อยกว่า ๖๐๐ – ๗๙๙ คะแนน)
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕	ระดับ ๖ (คะแนนไม่น้อยกว่า ๘๐๐ – ๘๙๙ คะแนน)
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐	ระดับ ๖ (คะแนนไม่น้อยกว่า ๙๐๐ – ๑๐๐๐ คะแนน)

๓.๓ พันธกิจ ประกอบด้วย ๕ พันธกิจ ดังนี้

- พันธกิจที่ ๑** พินิจพิเคราะห์และบังคับคดีปกครองด้วยความถูกต้อง เป็นธรรม รวดเร็ว และเกิดสัมฤทธิ์ผล ทุกภาคส่วนในสังคมเข้าถึงการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย และทั่วถึง
- พันธกิจที่ ๒** วางหลักปฏิบัติราชการทางปกครองที่เป็นบรรทัดฐานในการใช้อำนาจทางปกครองที่เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดการเกิดข้อพิพาททางปกครอง
- พันธกิจที่ ๓** ยกระดับการดำเนินงานของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล และมีธรรมาภิบาล เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ
- พันธกิจที่ ๔** ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายปกครองและหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม
- พันธกิจที่ ๕** เสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และอื่นๆ ที่จำเป็นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓.๔ แผนที่นำทาง (Road Map) การพัฒนาศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี

ศาลปกครองได้กำหนดแผนที่นำทางเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ศาลปกครองในระยะ ๒๐ ปี โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญที่ต้องการบรรลุเมื่อสิ้นสุดแผนแม่บทศาลปกครองทุกระยะ ๕ ปี ดังนี้

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ศาลปกครองจะพัฒนาการบริหารจัดการคดีและการจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาลปกครองจะเป็นศาลที่มีการบริหารจัดการคดี การพิจารณาพิพากษาคดี และการบังคับคดีเป็นไปตามกรอบเวลามาตรฐานที่กำหนด มีระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) ที่สมบูรณ์และเป็นองค์กรแห่งความสุข (Happy Organization) พร้อมรับการตรวจสอบ (Accountability) จากทุกภาคส่วน

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ศาลปกครองจะเป็นระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) และมีมาตรฐานการบริหารจัดการคดีที่เป็นสากล

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕) เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๕ ศาลปกครองจะเป็นศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)

แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๗๕ – ๒๕๘๐) เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๘๐ ศาลปกครองจะเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ (Court Excellence)

การมุ่งสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองเทียบเท่าระดับสากล จะมีส่วนสำคัญในอันที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน คู่กรณี นักลงทุน ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งจะสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือคติพจน์ประจำชาติที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

แผนที่นำทาง (Road Map) การพัฒนาศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ ระยะ โดยเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนแม่บท ศาลปกครองในแต่ละระยะ สรุปดังนี้

แผนภาพ ๓.๑ แผนที่นำทาง (Road Map) การพัฒนาศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๓.๕ แผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี

เพื่อให้ศาลปกครองสามารถดำเนินการให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “อำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองด้วยความเป็นธรรม รวดเร็ว ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม และเป็นศาลแห่งความเป็นเลิศ” และเป้าประสงค์หลักดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดแผนแม่บทการพัฒนาศาลปกครอง ประกอบด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) แผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง (๒) แผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม (๓) แผนแม่บทด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) (๔) แผนแม่บทด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ และ (๕) แผนแม่บทด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยแผนแม่บทแต่ละด้านมีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

๓.๕.๑ แผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง

๑) เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี

๑.๑) ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด คู่กรณีได้รับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองที่รวดเร็ว

๑.๒) ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง

๑.๓) การบังคับคดีปกครองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เยียวยาความเดือดร้อนเสียหายของคู่กรณีได้ทันกาล

๒) ตัวชี้วัด

๒.๑) จำนวนคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จ

๒.๒) ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในกรอบเวลามาตรฐาน

๒.๓) ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาและคำสั่งยืนตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

๒.๔) จำนวนคดีค้างที่รับเข้าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงไปแล้วเสร็จ

๒.๕) อัตราส่วนจำนวนคดีที่ตุลาการศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในรอบปีต่อจำนวนตุลาการศาลปกครอง

๒.๖) ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง

๒.๗) ร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ

๓) แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

แผนแม่บทด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครองมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็นธรรมและการบังคับคดีปกครองเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติตามคำบังคับ” ดังนี้

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๑ การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่ชัดเจน จัดทำ ปรับปรุง และนำเครื่องมือ

มาใช้ในการพิจารณาคดี เช่น กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคดีตามปกติ (Time Standard) ของคดีแต่ละประเภท และปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินการของศาลปกครองให้มีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็วมากขึ้น พัฒนาระบบและกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครองให้มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างมาตรฐานการพิจารณาพิพากษาคดีแต่ละประเภทให้แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ได้แก่ การปรับปรุง/แก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในการจำกัดคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่ศาล และ/หรือระหว่างพิจารณาคดี การจำกัดจำนวนคดีในเรื่องที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย พัฒนา/ปรับปรุงระบบสนับสนุนการพิจารณาคดี เช่น จัดทำคู่มือพิจารณาคดีแต่ละประเภท การจัดการความรู้ (KM) การนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการพิจารณาคดีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ การไต่สวนและการนั่งพิจารณาคดีโดยใช้ระบบห้องไต่สวน/พิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e - Courtroom) หรือผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล (เช่น Smartphone) การนำระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ระบบบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) บล็อกเชน (Blockchain) เพื่อสนับสนุนงานตุลาการและพนักงานคดีปกครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี

การพัฒนาาระบบสืบค้นคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดให้ได้ผลการค้นหาที่มีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกัน จัดตั้งศาลเคลื่อนที่ (Pop-Up Courts) /ศาลชั่วคราวในพื้นที่ทำการไต่สวน แสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้สะดวกและทั่วถึงยิ่งขึ้น เสริมสร้างความเชี่ยวชาญให้ตุลาการศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดี และเสริมสร้างความเชี่ยวชาญของพนักงานคดีปกครองเพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีของตุลาการศาลปกครอง เปิดโอกาสให้คู่กรณีมีส่วนร่วมในการบริหารงานคดี ได้แก่ การพัฒนาระบบติดตามความคืบหน้าของคดี จัดเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา ก่อนฟ้องคดี จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (Legal Aid) ด้วยวิธี “การบริการสังคม” (Pro Bono) เช่น การให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางกฎหมายให้คำแนะนำแก่ประชาชนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดี การเขียนคำร้องหรือคำคู่ความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนคำฟ้องให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดและมีความชัดเจน เพื่อให้การตรวจคำฟ้องในชั้นศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การกำหนดข้อหาและคำขอบังคับถูกต้องและตรงตามเจตนารมณ์ของคู่กรณี ตลอดจนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง กระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครองให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ห่างไกล

การแก้ไขกฎหมายวิธีสบัญญัติของศาลปกครองให้มีความรวดเร็ว สอดคล้องกับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับทางเศรษฐกิจที่อาจจะมีขึ้นในอนาคต เช่น คดีที่เกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ คดีสัญญาทางปกครองคดีเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า เศรษฐกิจดิจิทัลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่เป็นพลวัต

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๒ การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม ปรับปรุงและพัฒนาวิธีพิจารณาคดีปกครองในลักษณะคดีสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสม มีกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะที่ง่ายและรวดเร็ว ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบังคับคดีปกครองด้านสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เสริมสร้างและพัฒนาให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึง พัฒนาช่องทางและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเชิงรุกให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับองค์ความรู้ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และยกระดับการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมสู่มาตรฐานสากล ศาลปกครองมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของธรรมชาติ (Right of Nature) และสิทธิของแม่ธรณี (Right of Mother Earth) เพื่อสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๓ การบังคับคดีปกครองที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงและแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบังคับคดีปกครองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เสริมสร้างทักษะความเชี่ยวชาญให้แก่ตุลาการศาลปกครองเพื่อให้การเขียนคำบังคับมีความชัดเจน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านการบังคับคดีปกครองให้กับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบังคับคดีปกครอง นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบังคับคดีปกครองอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้การบังคับคดีปกครองดำเนินการแล้วเสร็จอย่างรวดเร็วและเป็นไปตามกรอบเวลามาตรฐานที่กำหนด หน่วยงานทางปกครองปฏิบัติตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองโดยไม่ต้องมีการบังคับคดีปกครอง รวมทั้งศึกษาองค์ความรู้จากต่างประเทศเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบังคับคดีปกครองสู่สากล

๓.๕.๒ แผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม

๑) เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี

- ๑.๑) ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง
- ๑.๒) หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

๒) ตัวชี้วัด

- ๒.๑) ร้อยละของประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง
- ๒.๒) ร้อยละของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง
- ๒.๓) ร้อยละของจำนวนหน่วยงานทางปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ ๘๐) และนำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ

๓) แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

แผนแม่บทด้านการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “นำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างเป็นระบบและทั่วถึง” โดยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารแบบบูรณาการอย่างครบวงจร เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครอง บทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสิทธิและเสรีภาพของตนมากขึ้น ตลอดจนสามารถใช้กลไกของศาลปกครองในการปกป้องสิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองมีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและ

สถาบันการศึกษานำเนื้อหาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายปกครอง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองไปปรับใช้ในการจัดอบรมหรือจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น พัฒนาหลักสูตรและระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล (Digital Learning) เช่น e – Learning e – Training m – Learning เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองและระบบบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดข้อพิพาททางปกครอง และเพื่อสร้างสังคมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในประเทศไทย สร้างเครือข่ายการพัฒนาวิชาการให้ผู้ผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายผลการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองในหน่วยงานและเป็นตัวคูณในการเสริมสร้างความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่อไป โดยจัดทำระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ผ่านการฝึกอบรมและเปิดช่องทางการเรียนรู้โดยการจัดเสวนาทางวิชาการ การจัดทำวารสาร การเผยแพร่เอกสารสรุปย่อ คำสั่ง/คำพิพากษา หรือข่าวสารทางวิชาการอื่นๆ ส่งตรงถึงเครือข่ายในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น^๑

หลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองได้รับการเผยแพร่ไปยังหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง ในรูปแบบมติคณะรัฐมนตรี หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสถิติการฟ้อง และ/หรือถูกฟ้องคดีเป็นจำนวนมากได้รับการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และขยายผลการส่งเสริมให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปยังหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกแห่ง เพื่อให้การปฏิบัติราชการของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ในมาตรฐานของคำวินิจฉัยของศาลปกครอง การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและสร้างความเชื่อมั่นด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองไปสู่ภาคประชาชน รวมทั้งผ่านเครือข่ายยุติธรรมจังหวัด ยุติธรรมชุมชน รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเนื่อง และการพัฒนากฎหมายมหาชน

การจัดตั้ง “สถาบันกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง” เพื่อเป็นสถาบันหลักของประเทศ ในการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ทั้งในส่วนของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐทุกแห่งที่ใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งบุคลากรภาคเอกชน และประชาชนที่มีความสนใจในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง โดยมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกำกับดูแล ให้ความเห็นชอบทิศทางการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย และหลักสูตร เพื่อความมีมาตรฐาน อันจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในหลักกฎหมายมหาชน หลักกฎหมายปกครอง วิธีพิจารณาคดีปกครอง และแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติราชการที่ดีและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^๑ เช่น การให้บริการความรู้ทางกฎหมายและตอบข้อสงสัย ผ่านทางเว็บไซต์ศาลปกครอง www.admincourt.go.th โทรศัพท์สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ การเผยแพร่ความรู้ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เช่น Official Line, Facebook ในรูปแบบอินโฟกราฟิก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายและคำพิพากษา ทั้งในส่วนของกฎหมายและกฎที่ประกาศ และไม่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง สรุปย่อคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล โดยเชื่อมโยงกฎหมายกับคำพิพากษา ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องของศาลปกครอง ผ่านหน้าเว็บ (HTML) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) เพื่อรองรับการใช้งานระบบฐานข้อมูลกฎหมายและคำพิพากษาที่มีรูปแบบการใช้งานที่ไม่ยุ่งยาก เข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งจะทำให้การใช้งานเป็นไปด้วยความสะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น

๓.๕.๓ แผนแม่บทด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)

๑) เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการอำนวยความสะดวกทางปกครอง เพื่อความโปร่งใส สะดวก และรวดเร็ว

๒) ตัวชี้วัด

๒.๑) จำนวนระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

๒.๒) อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวก และรวดเร็ว

๒.๓) ร้อยละของผู้ใช้บริการระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบที่พัฒนาขึ้น

๓) แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

แผนแม่บทด้านการพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์ เพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย สู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ” โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการยกระดับการทำงานจากรูปแบบเดิมไปสู่การให้บริการผ่านระบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง ด้วยการบูรณาการการให้บริการ (Service Integration) กระบวนการที่เป็นอัตโนมัติ (Automated Procedures) และการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ (Information Reuse) ตลอดกระบวนการวิธีพิจารณาคดี ตั้งแต่การรับฟ้องคดี จนกระทั่งการบังคับคดีปกครอง^๒ โดยมีกฎหมายรองรับ รวมทั้งสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกับหน่วยงานของรัฐภายนอก ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง อาทิ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คลาวด์คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) และระบบจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) บล็อกเชน (Blockchain) เพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มของเหตุแห่งการฟ้องคดี และเพื่อเผยแพร่ความรู้เชิงป้องกันเกี่ยวกับเหตุแห่งการฟ้องคดี รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครอง อีกทั้งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าว เพื่อสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาลปกครอง โดยให้ระบบเสนอแนะข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงคำพิพากษาศาลปกครองที่มีข้อเท็จจริงในคดีใกล้เคียงกับคดีที่กำลังพิจารณา เพื่อช่วยสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินคดีและมุ่งไปสู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๓.๕.๔ แผนแม่บทด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

๑) เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี

๑.๑) บุคลากรศาลปกครองเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

๑.๒) พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติงานให้มีความทันสมัยและมีธรรมาภิบาล

^๒ ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Admincourt) ที่สมบูรณ์ จะสามารถรองรับกระบวนการพิจารณาคดี ได้แก่ การยื่นคำฟ้อง ยื่นเอกสารหลักฐาน ต่อศาล การแจ้งคำสั่งศาล หมายศาล การไต่สวน (การไต่สวนในสถานที่และการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีที่พิจารณา) การนั่งพิจารณาคดี การสืบค้นคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง การบังคับคดีปกครอง และ e-Service (บริการคดี/รับรองสำเนา ระบบรับ-ส่งเอกสาร)

๑.๓) แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี ได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด

๒) ตัวชี้วัด

- ๒.๑) ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง
- ๒.๒) ดัชนีความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรศาลปกครอง
- ๒.๓) ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะที่จำเป็นตามเกณฑ์ที่กำหนด ^๓
- ๒.๔) ร้อยละของประชาชนผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของศาลปกครอง
- ๒.๕) คะแนนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครอง (ITA)
- ๒.๖) ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการให้บริการประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๒.๗) ร้อยละความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการ/งานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของสำนักงานศาลปกครอง

๓) แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

แผนแม่บทด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ “ยกระดับระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความเป็นเลิศ และพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีมาตรฐานในระดับสากล เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกทางปกครองให้ทุกภาคส่วนในสังคมอย่างมีคุณภาพ” ดังนี้

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๔.๑ การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความเป็นเลิศ โดยพัฒนาบุคลากรของศาลปกครองให้เป็น Smart Person “คนดี คนเก่ง มีความสุขในการทำงาน มุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยสะดวก และรวดเร็ว” ปฏิบัติตนสอดคล้องกับค่านิยมหลักและวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) มีความผูกพันกับองค์กร ตระการมีความพร้อมและมีความเต็มใจ มุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม พนักงานคดีปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนงานตุลาการและภารกิจของศาลปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำงานเป็นทีมมีขีดความสามารถ มีทักษะที่พร้อมสำหรับศตวรรษที่ ๒๑^๔ พัฒนาระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ระบบ Digital HR^๕ การบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ Generation

^๓ เกณฑ์ที่กำหนด หมายถึง บุคลากรศาลปกครองมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล (Digital literacy) และสามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในการสื่อสาร

^๔ ทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตและทำงานทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่ (๑) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (คิดสร้างสรรค์ใส่ใจนวัตกรรม มีวิจารณญาณ แก้ปัญหาเป็น สื่อสารดี เต็มใจร่วมมือ) (๒) ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี (อัปเดตทุกข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทันสื่อ รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ฉลาดสื่อสาร) (๓) ทักษะชีวิตและอาชีพ (มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ ใส่ใจดูแลตัวเอง รู้จักเข้าสังคม เรียนรู้วัฒนธรรม มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาอาชีพ หมั่นหาความรู้รอบด้าน)

^๕ Digital HR คือ การบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานของเทคโนโลยีเป็นหลัก เพื่อจะก้าวไปให้ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และพฤติกรรมของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไป

(ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ)^๖ และพัฒนาบุคลากรให้มีความความเชี่ยวชาญ/เฉพาะด้าน ควบคู่กับการมีทักษะความชำนาญหลายด้าน (Multi-skilled) และมีความสามารถก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๔.๒ การบริหารจัดการองค์กรให้มีมาตรฐานในระดับสากล
โดยการนำองค์กร สื่อสารนโยบายที่ชัดเจน ศาลปกครองเป็นหนึ่งเดียว สำนักงานศาลปกครองสนับสนุนงานศาลอย่างมีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนงานไปด้วยกันอย่าง Smooth & Smart พัฒนาการให้มีความทันสมัยทันการเปลี่ยนแปลงและมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล จนศาลปกครองเป็นองค์กรต้นแบบด้านการบริหารจัดการในระดับประเทศ และเป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการในระดับมาตรฐานสากลสามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น ปรับโครงสร้างองค์กรและโครงสร้างอัตรากำลังให้สอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้โดยสะดวกและทั่วถึงยิ่งขึ้น ปรับโครงสร้างสำนักงานศาลปกครองให้ทันสมัย กะทัดรัด ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (Agile Structure) เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Customized Public Service) สามารถบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบบริหารองค์กรให้ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ปรับปรุงกฎหมาย ประกาศ กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆ ให้เอื้อต่อการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างค่านิยมหลักและวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) ให้ฝังแน่นในองค์กรอย่างมั่นคง และเป็นองค์กรแห่งสุขภาวะเพื่อเป็นองค์กรแห่งความสุขต้นแบบ พัฒนาระบบสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และคุณภาพชีวิตของบุคลากรศาลปกครองทุกระดับ เพิ่มประสิทธิภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อรองรับการปฏิบัติงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Office) อย่างบูรณาการและครบวงจร พัฒนาและบูรณาการระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการตัดสินใจของผู้บริหาร มุ่งยกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนที่เป็นเลิศ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส มีช่องทางที่หลากหลาย เสียค่าใช้จ่ายน้อย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility: CSR) การสร้างคุณค่าร่วม (Creating Shared Value: CSV) ตามห่วงโซ่ความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

๓.๕.๕ แผนแม่บทด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

๑) เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี

๑.๑) ศาลปกครองมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับนานาชาติ

๑.๒) ศาลปกครองมีการศึกษา วิจัยเพื่อนำมาพัฒนาระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

^๖ เช่น วัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน คน Gen Y และ Gen Z ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจะปรากฏอยู่บนเครือข่ายสังคม (Social Network) มากขึ้น ดังนั้น ฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ (HR) ต้องมีส่วนช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ในสถานที่ทำงานให้ก้าวสู่ความเป็นดิจิทัลร่วมสมัย

๒) ตัวชี้วัด

๒.๑) ร้อยละของกิจกรรมความร่วมมือทางการศาลและวิชาการที่ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายแล้วเสร็จ

๒.๒) จำนวนรายงานผลการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่จัดทำเพื่อใช้ในแต่ละปี

๓) แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

แผนแม่บทด้านการยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม คือ “การขยายและยกระดับความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และสร้างการยอมรับระหว่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ความเป็นเลิศ” ดังนี้

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๕.๑ การขยายและยกระดับความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และสร้างการยอมรับทั้งในและระหว่างประเทศ โดยสร้างเครือข่ายที่ได้รับการยอมรับจากในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ มีการพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ ผ่านกลไกความร่วมมือในรูปแบบ วิธีการและช่องทางที่หลากหลาย มีความร่วมมือในการเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมทางปกครองกับนานาชาติ เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร/สมาคมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับศาล ผลงานทางวิชาการได้รับการเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ ที่ได้รับการยอมรับ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จนเป็นที่ยอมรับจากเครือข่าย เช่น บุคลากรศาลปกครองได้รับเชิญไปบรรยาย ประชุม สัมมนา นำเสนอผลงานในระดับนานาชาติ

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๕.๒ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ความเป็นเลิศ โดยศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานศาล การจัดการองค์ความรู้และสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง สร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาการ ส่งเสริมการนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบบริหารงานศาลและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองอย่างต่อเนื่อง นำองค์ความรู้จากต่างประเทศ มาตรฐานสากล และบรรทัดฐานของศาลในต่างประเทศมาช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองให้เป็นมาตรฐานสากล และมีบรรทัดฐานเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและดำเนินงานด้านความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และอื่นๆ รวมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของศาลปกครองในต่างประเทศและในเวทีระหว่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ศาลปกครองเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือทางการศาลและวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในภูมิภาคอาเซียน และ/หรือเป็นผู้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งศาลปกครองหรือแผนกคดีปกครองในประเทศสมาชิกอาเซียน พัฒนาหลักสูตรกฎหมายปกครองเพื่อเสริมสร้างความยุติธรรมในประเทศและเป็นพื้นฐานสำหรับนานาชาติทั่วโลก การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองได้รับการยอมรับในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

บทที่ ๔

แผนแม่บทศาลปกครองทุกระยะ ๕ ปี

(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

แผนแม่บทศาลปกครองทุกระยะ ๕ ปี

(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๕ ด้านสู่ศาลแห่งความเป็นเลิศ

(Court Excellence)

แผนแม่บทด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๑ การเสริมสร้างและพัฒนามาตรฐานการพิจารณาคดีให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอย่างทั่วถึง

๑.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

- ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศาลปกครองให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างสมบูรณ์
- ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ศาลปกครองเป็นระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์
- ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ เป็นต้นแบบในการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองให้กับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย
- ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ การอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ

๑.๑.๒ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่ชัดเจน อาทิ กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคดีตามปกติ (Time Standard) ของคดีแต่ละประเภท
- ๒) ปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินการของศาลปกครองให้มีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็วมากขึ้น โดยจัดทำ ปรับปรุง และนำเครื่องมือมาใช้ในการพิจารณาคดี เช่น พัฒนาระบบและกระบวนการพิจารณาคดีปกครองให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในการจำกัดคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล เช่น การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่ศาล และ/หรือระหว่างพิจารณาคดี การจำกัดจำนวนคดีในเรื่องที่ไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย
- ๓) พัฒนา/ปรับปรุงระบบสนับสนุนการพิจารณาคดี เสริมสร้างมาตรฐานการพิจารณาพิพากษาคดีแต่ละประเภทให้แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เช่น จัดทำคู่มือพิจารณาคดีแต่ละประเภท การจัดการความรู้ (KM) การนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้สนับสนุนการพิจารณาคดีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ การไต่สวนและการนั่งพิจารณาคดีโดยใช้ระบบห้องไต่สวน/พิจารณาคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Courtroom) หรือผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล (เช่น Smartphone) การนำระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ระบบบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) บล็อกเชน (Blockchain) เพื่อสนับสนุนงานตุลาการและพนักงานคดีปกครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี
- ๔) การพัฒนาระบบสืบค้นคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดให้ได้ผลการค้นหาที่มีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกัน จัดตั้งศาลเคลื่อนที่ (Pop-Up Courts) /ศาลชั่วคราวในพื้นที่ทำการไต่สวน แสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้สะดวกและทั่วถึงยิ่งขึ้น
- ๕) เสริมสร้างความเชี่ยวชาญให้ตุลาการศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดี และเสริมสร้างความเชี่ยวชาญของพนักงานคดีปกครองเพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีของตุลาการศาลปกครอง

- ๖) เปิดโอกาสให้คู่กรณีมีส่วนร่วมในการบริหารงานคดี ได้แก่ การพัฒนาระบบติดตามความคืบหน้าของคดี
- ๗) จัดเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาก่อนฟ้องคดี จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย (Legal Aid) ด้วยวิธี “การบริการสังคม” (Pro Bono) เช่น การให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางกฎหมายให้คำแนะนำแก่ประชาชนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดี การเขียนคำร้องหรือคำคู่ความ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนคำฟ้องให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดและมีความชัดเจน เพื่อให้การตรวจคำฟ้องในชั้นศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็ว การกำหนดข้อหาและคำขอบังคับถูกต้อง และตรงตามเจตนารมณ์ของคู่กรณี
- ๘) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง กระบวนพิจารณาคดีของศาลปกครองให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ห่างไกล
- ๙) แก้ไขกฎหมายวิธีสบัญญัติของศาลปกครองให้มีความรวดเร็ว สอดคล้องกับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับทางเศรษฐกิจที่อาจจะมีขึ้นในอนาคต เช่น คดีที่เกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ คดีสัญญาทางปกครอง คดีเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่เป็นพลวัต

๑.๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด	๑. จำนวนคดีที่พิจารณาแล้วเสร็จ	- คป.สูงสุด ๑๘,๘๐๐ - คป.ต้น ๒๙,๑๐๐	← ทบพวนค่าเป้าหมายทุก ๕ ปี →		
	๒. ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในกรอบเวลามาตรฐาน	ไม่วัด ในระยะ ๕ ปีแรก	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕
	๓. ร้อยละของคดีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาและคำสั่งยื่นตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	ร้อยละ ๗๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๗
	๔. จำนวนคดีค้างที่รับเข้าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงไปแล้วเสร็จ	- คป.สูงสุด ๗,๑๐๐ - คป.ชั้นต้น ๕,๘๐๐	- คป.สูงสุด ๓,๕๐๐ - คป.ชั้นต้น ๒,๙๐๐	-	-
	๕. อัตราส่วนจำนวนคดีที่ตุลาการศาลปกครองพิจารณาแล้วเสร็จในรอบปีต่อจำนวนตุลาการศาลปกครอง	- คป.สูงสุด ๑๒๕ คดี/คน/ปี - คป.ต้น ๖๕ คดี/คน/ปี	- คป.สูงสุด ๑๒๕ คดี/คน/ปี - คป.ต้น ๖๕ คดี/คน/ปี	- คป.สูงสุด ๑๒๕ คดี/คน/ปี - คป.ต้น ๖๕ คดี/คน/ปี	- คป.สูงสุด ๑๒๕ คดี/คน/ปี - คป.ต้น ๖๕ คดี/คน/ปี

๑.๑.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมทางปกครอง

(๑) โครงการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารงานยุติธรรมทางปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ง (๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม และแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า ข้อ ๑ บัญญัติกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอน

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: ๑) คณะกรรมการ/คณะทำงานที่แต่งตั้งโดย ก.บ.ศป. ๒) ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองที่กำกับดูแลสำนักกฎหมาย ๓) สำนักกฎหมาย ๔) สำนักงานศาลทุกแห่ง ๕) สำนักบังคับคดีปกครอง และ ๖) หน่วยงานที่ให้บริการประชาชน

๒) แผนงานพัฒนากลไกช่วยเหลือและเพิ่มศักยภาพประสิทธิภาพระบบบริหารงานยุติธรรมทางปกครอง

(๑) โครงการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้คู่กรณีเข้าถึงความยุติธรรมทางปกครองในรูปแบบที่หลากหลายและทั่วถึง ยุติความขัดแย้ง สร้างความสมานฉันท์ โดยใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก การพัฒนาระบบการไกล่เกลี่ยในฝ่ายปกครองโดยพัฒนาระบบการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะลดจำนวนคดีที่จะเข้าสู่ชั้นศาล และพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญให้กับตุลาการศาลปกครองและบุคลากรของศาลปกครอง รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ มีเป้าหมาย คือ ลดขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมลดต้นทุนของกระบวนการยุติธรรม ลดข้อพิพาททางปกครอง และลดความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม (Conflict and Violence)

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: คณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักวิจัยและวิชาการ

(๒) โครงการปรับปรุงกฎหมายจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพิจารณาพิพากษาคดี

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: คณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง และสำนักกฎหมาย

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๒ การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม

๑.๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

- ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึง มีกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะที่ง่ายและรวดเร็ว
- ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ยกกระดับองค์ความรู้ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม
- ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ยกกระดับการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมสู่มาตรฐานสากล
- ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ ศาลปกครองมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของธรรมชาติ (Right of Nature) และสิทธิของแม่ธรณี (Right of Mother Earth) เพื่อสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกิดผลลัพธ์ต่อความยั่งยืน

๑.๒.๒ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) ปรับปรุงและพัฒนาวิธีพิจารณาคดีปกครองในลักษณะคดีสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสม เพื่อให้มีกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะที่ง่ายและรวดเร็ว
- ๒) ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบังคับคดีปกครองด้านสิ่งแวดล้อม
- ๓) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ๔) เสริมสร้างและพัฒนาให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาช่องทางและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเชิงรุกให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน
- ๕) ส่งเสริมให้มีการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม
- ๖) ประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับองค์ความรู้ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และยกระดับการพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมสู่มาตรฐานสากล เพื่อสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๒.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง	ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการอำนวยความสะดวกด้านสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง	ร้อยละ ๗๕	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕

๑.๒.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้านสิ่งแวดล้อม

(๑) โครงการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้านสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านดังกล่าว และแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์กร และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของศาลปกครอง ได้แก่ เรื่องที่ ๖ ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ การปฏิรูประบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดกิจกรรมการดำเนินงาน เช่น

๑. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง เพื่อทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอการพัฒนาระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) จัดทำแผนปฏิบัติการด้านระบบยุติธรรมทางปกครองสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง กฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม กฎหมายจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง และแผนพัฒนาบุคลากรของศาลปกครองด้านกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม

๓) จัดทำกฎระเบียบวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่องของแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง

๔) วิจัยและพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง โดยศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาทางวิชาการและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการวางระเบียบราชการของศาลเพื่อให้งานของศาลเป็นไปโดยเรียบร้อยและเป็นระเบียบเดียวกัน

๕) ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพด้านการบังคับคดีปกครองด้านสิ่งแวดล้อม

๖) จัดทำหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพและการประเมินเพื่อการรับรองผู้พิพากษาและบุคลากรด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และดำเนินการตามหลักสูตรร่วมกับองค์กรและ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗) เสริมสร้างความเชี่ยวชาญของตุลาการศาลปกครองด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อม

๘) จัดทำข้อเสนอในภาพรวมเพื่อการปรับปรุงกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรวบรวมจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง

๙) ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปีถัดไป ร่วมกับองค์กร และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๐) ประสานความร่วมมือทางวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมกับองค์กรภายนอก ทั้งในประเทศและต่างประเทศในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนับสนุนด้านวิชาการ การสนับสนุนในเรื่องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานที่ได้รับมอบหมาย และสำนักวิจัยและวิชาการ

หมายเหตุ: แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ กำหนดเป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ ๒ ประการ ได้แก่ การเข้าถึงระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ของประชาชน และระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกลไกระงับข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม และสนับสนุน การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในระยะ ๕ ปี กำหนดให้มีกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับศาลปกครอง ดังนี้

๑. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอ การพัฒนาระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระบบสอบสวนและค้นหาความจริงในคดีสิ่งแวดล้อม ระบบนิติวิทยาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญทางสิ่งแวดล้อม ระบบการบังคับคดีทางสิ่งแวดล้อม ระบบการบังคับโทษทางอาญาและการคุมประพฤติ ทางสิ่งแวดล้อม ระบบการระงับข้อพิพาททางเลือกและกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ทางสิ่งแวดล้อม ระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อม ระบบการฝึกอบรมบุคลากร ระบบการติดตามและประเมินผล การดำเนินการและการพัฒนาระบบงานของคดีสิ่งแวดล้อมในภาพรวม (กำหนดให้ศาลยุติธรรม และศาลปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๑)

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการด้านระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ภายใต้วีธี พิจารณาคดีสิ่งแวดล้อม ภายใต้วีธีจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ทุกภาคส่วน (กำหนดให้ศาลยุติธรรม และศาลปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๒)

๓. พิจารณาจัดตั้งศูนย์พัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่วิจัยและพัฒนาระบบ ตามข้อเสนอ ของคณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม (กำหนดให้ศาลยุติธรรม และศาลปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๓)

๔. คณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ ข้อเสนอในภาพรวมเพื่อการปรับปรุงกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในส่วนสารบัญญัติ ทั้งในส่วนที่ เกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ และการจัดการมลพิษ การป้องกัน และการฟื้นฟูเยียวยาฯลฯ โดยรวบรวมจากปัญหาที่เกิดขึ้น จริงในกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม (กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม ดำเนินการในปี ๒๕๖๒)

๕. จัดตั้งหน่วยงานบังคับคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคดีสิ่งแวดล้อม ในสำนักงานอัยการสูงสุด และศาลสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานพิเศษขึ้นในส่วนกลาง (กำหนดให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๔)

๖. จัดทำหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพและการประเมินเพื่อการรับรองผู้พิพากษาและบุคลากร ด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และดำเนินการตามหลักสูตร (ไม่ระบุผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔)

๗. จัดทำกฎระเบียบวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่อง เช่น คดีป่าไม้ ที่ดิน คดีมลพิษ คดีแรงงาน สิ่งแวดล้อม คดีอาชญากรรม สิ่งแวดล้อมข้ามชาติ ฯลฯ (กำหนดให้ศาลยุติธรรม และศาลปกครอง เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๔)

๘. ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปีถัดไป (กำหนดให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการในปี ๒๕๖๕)

(๒) โครงการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นวิจัยและพัฒนาเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ พัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองทั้งระบบ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ในด้าน คดีสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีสิ่งแวดล้อมด้านคดีมลพิษ (Brown Field) และคดีการคุ้มครอง

รักษาสิ่งแวดล้อม (Green Field) เช่น องค์ความรู้สากลด้านสิ่งแวดล้อม ศึกษาและรวบรวมงานวิจัย/เอกสารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และจัดทำเป็นฐานข้อมูลให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลง/สนธิสัญญา/พิธีสารระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและองค์กรในต่างประเทศ รวมทั้งประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในศาลปกครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและให้ความเป็นธรรมสามารถป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและสามารถแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว ทั้งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและต่อประชาชน

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิจัยและวิชาการ โดยมีสำนักงานต่างประเทศ เป็นหน่วยงานสนับสนุนในการประสานในการเข้าถึงแหล่งความร่วมมือทางวิชาการขององค์กรในต่างประเทศ

(๓) โครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง ให้แก่ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง โดยให้ความรู้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ การพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองให้แก่หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เสนอคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพิจารณารับรองมาตรฐานของหลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตรฝึกอบรมให้กับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทราบโดยทั่วถึง การจัดอบรมหลักสูตรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะด้านการดำเนินคดีสิ่งแวดล้อมในศาลปกครอง พร้อมยกตัวอย่างคดีที่อยู่ในความสนใจของประชาชนมาเป็นกรณีศึกษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ การประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการประสานความร่วมมือในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครองกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนและ/หรือหลักสูตรฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการจัดทำข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง เช่น การดำเนินงานคดีสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง โดยใช้รูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย สื่อสารผ่านช่องทางที่สาธารณชนและกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงได้ โดยสะดวก รวดเร็ว สำนักงานศาลปกครองสามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง และสำนักประชาสัมพันธ์

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๑.๓ การบังคับคดีปกครองที่มีประสิทธิภาพ

๑.๓.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	การบังคับคดีปกครองสามารถดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ ๘๐
ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	การบังคับคดีปกครองสามารถดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ ๘๕
ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	การบังคับคดีปกครองสามารถดำเนินการแล้วเสร็จ ร้อยละ ๙๐
ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบังคับคดีอย่างเต็มรูปแบบ การบังคับคดีดำเนินการแล้วเสร็จอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามกรอบเวลา มาตรฐาน ร้อยละ ๙๕

๑.๓.๒ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) ปรับปรุงและแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบังคับคดีปกครองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว
- ๒) เสริมสร้างทักษะความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากรศาลปกครองเพื่อให้การเขียนคำบังคับมีความชัดเจน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะด้านการบังคับคดีปกครองให้กับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบังคับคดีปกครอง
- ๓) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบังคับคดีปกครองอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้การบังคับคดีปกครองดำเนินการแล้วเสร็จอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามกรอบเวลามาตรฐานที่กำหนด
- ๔) ส่งเสริมให้หน่วยงานทางปกครองปฏิบัติตามคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองโดยไม่ต้องมีการบังคับคดีปกครอง
- ๕) ศึกษาองค์ความรู้จากต่างประเทศเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบังคับคดีปกครองสู่สากล

๑.๓.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
การบังคับคดีปกครอง เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เยียวยาความเดือดร้อน เสียหายของคู่กรณีได้ ทันกาล	ร้อยละของคดีที่ดำเนินการบังคับคดีแล้วเสร็จ	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕

๑.๓.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานขับเคลื่อนการบังคับคดีปกครองด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

(๑) โครงการพัฒนาระบบการบังคับคดีปกครองด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและระบบงานด้านการบังคับคดีปกครองเพื่อรองรับการดำเนินงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลด้านการบังคับคดีปกครองกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก อาทิ กรมบังคับคดี เพื่อพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลด้านการบังคับคดีปกครอง พัฒนาการเผยแพร่ความรู้ด้านการบังคับคดีปกครองให้แก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบังคับคดีปกครองเพื่อให้บริการประชาชนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบังคับคดีปกครอง และสำนักวิทยาการสารสนเทศ ภายใต้คำปรึกษาแนะนำของคณะกรรมการกำหนดนโยบาย ทิศทาง และการพัฒนาระบบงานด้านการบังคับคดีปกครอง

(๒) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการบังคับคดีปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบทานและปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี รวมทั้งแนวปฏิบัติต่างๆ ให้เหมาะสมชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของคู่กรณีเป็นสำคัญ วิเคราะห์อัตรากำลังกับภาระงานให้สอดคล้องกันโดยวิเคราะห์โครงสร้างงานบังคับคดีของสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค จัดทำแผนการการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญด้านบังคับคดีอย่างครบวงจรให้กับบุคลากรศาลปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคในระยะยาว วิเคราะห์ความก้าวหน้าในสายงานด้านบังคับคดี ออกกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองการปฏิบัติงานโดยสุจริตของเจ้าพนักงานบังคับคดี และให้ความช่วยเหลือในกรณีเจ้าพนักงานบังคับคดีถูกดำเนินคดีจากการปฏิบัติหน้าที่ และประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบังคับคดีปกครองเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบังคับคดีปกครอง ภายใต้คำปรึกษาแนะนำของคณะกรรมการกำหนดนโยบาย ทิศทาง และการพัฒนาระบบงานด้านการบังคับคดีปกครอง

แผนแม่บทด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม

๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

- ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ การส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสถิติการฟ้อง/ถูกฟ้องคดีสูงให้อยู่ในแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองและประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง
- ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ขยายผลการส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐให้อยู่ในมาตรฐานของคำวินิจฉัยของศาลปกครองและในส่วน of ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองและการอำนวยความสะดวกทางปกครองอย่างกว้างขวาง
- ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ ขยายผลการส่งเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐให้อยู่ในมาตรฐานของคำวินิจฉัยของศาลปกครองและประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองและการอำนวยความสะดวกทางปกครองอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
- ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ หน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอยู่ในแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และประชาชนใช้กลไกของศาลปกครองในการปกป้องสิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้อง ทัวถึง

๒.๒ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารแบบบูรณาการอย่างครบวงจร เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครอง บทบาทหน้าที่ของศาลปกครอง และการอำนวยความสะดวกทางปกครองอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสิทธิและเสรีภาพของตนมากขึ้น ตลอดจนสามารถใช้กลไกของศาลปกครองในการปกป้องสิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง
- ๒) ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองมีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ
- ๓) ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและสถาบันการศึกษานำเนื้อหาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายปกครอง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และการอำนวยความสะดวกทางปกครอง ไปปรับใช้ในการจัดอบรมหรือจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น
- ๔) พัฒนาหลักสูตรระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล (Digital Learning) เช่น e - Learning e - Training m - Learning ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชัน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองและระบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดข้อพิพาททางปกครอง และเพื่อสร้างสังคมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในประเทศไทย
- ๕) สร้างความร่วมมือกับองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เพื่อผลักดันให้เรื่อง การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการ

จากคำวินิจฉัยของศาลปกครองเป็นหลักสูตร หรือเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ต้องศึกษาและเรียนรู้ของข้าราชการ พนักงานราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการบรรจุใหม่ (หลักสูตรปฐมนิเทศ) การเลื่อนระดับ/เลื่อนตำแหน่งของบุคลากรภาครัฐ

- ๖) สร้างเครือข่ายการพัฒนาวิชาการให้ผู้ผ่านการศึกษาอบรมได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายผลการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองในหน่วยงานและเป็นตัวคูณในการเสริมสร้างความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่อไป โดยจัดทำระบบทะเบียนอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ผ่านการฝึกอบรม และเปิดช่องทางการเรียนรู้โดยการจัดเสวนาทางวิชาการ การจัดทำวารสาร การเผยแพร่เอกสารสรุปย่อ คำสั่ง/คำพิพากษา หรือข่าวสารทางวิชาการอื่นๆ ส่งตรงถึงเครือข่ายในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- ๗) หลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองได้รับการเผยแพร่ไปยังหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง ในรูปแบบมติคณะรัฐมนตรี
- ๘) หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีสถิติการฟ้อง และ/หรือถูกฟ้องคดีเป็นจำนวนมาก ได้รับการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และขยายผลการส่งเสริมให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปยังหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกแห่ง
- ๙) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนและสร้างความเชื่อมั่นด้านการอำนวยความสะดวกยุทธธรรมทางปกครองไปสู่ภาคประชาชน รวมทั้งผ่านเครือข่ายยุทธธรรมจังหวัด ยุทธธรรมชุมชน
- ๑๐) ศึกษาวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเนื่อง และการพัฒนากฎหมายมหาชน
- ๑๑) จัดตั้ง “สถาบันกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง” เพื่อเป็นสถาบันหลักของประเทศในการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ทั้งในส่วนของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐทุกแห่งที่ใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งบุคลากรภาคเอกชน และประชาชนที่มีความสนใจในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

๒.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
๑. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง	๑. ร้อยละของประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลปกครอง	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕
๒. หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	๒. ร้อยละของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕
	๓. ร้อยละของจำนวนหน่วยงานทางปกครองที่มีความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ ๘๐) และนำหลักกฎหมายปกครองและแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติราชการ	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕

๒.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

(๑) โครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองให้แก่ประชาชน

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับศาลปกครองคดีปกครอง ผลการพิจารณาคดีปกครอง และบทบาทหน้าที่ของศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองไปสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ด้วยสื่อในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนและกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครอง อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง หลักกฎหมายปกครอง และกระบวนการพิจารณาคดีปกครองอย่างถูกต้องและชัดเจน สามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันและรู้จักช่องทางการใช้สิทธิทางศาลปกครองเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักประชาสัมพันธ์

(๒) โครงการเสริมสร้างหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองให้แก่ประชาชนหน่วยงานทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรและจัดอบรมเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับหลักปฏิบัติราชการที่เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการจากแนว คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างหลักปฏิบัติราชการทางปกครองที่เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการเผยแพร่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – Learning) พัฒนารฐานข้อมูลแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด และนำเข้าข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล ประชาสัมพันธ์ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งองค์ความรู้ที่ได้รับการจัดทำเป็นสื่อในรูปแบบต่างๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ e – Learning e – Book และสื่อในรูปแบบ Infographic รวมทั้งเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัด

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

(๓) โครงการสัมมนาเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาเหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มาตรา ๗๗ (๕) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้กำหนดให้สำนักงานศาลปกครองทำการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหมายถึง การศึกษาถึงต้นเหตุอันเป็นที่มาของการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขหรือป้องกันไม่ให้มีข้อพิพาทอันเป็นเหตุแห่งการนำคดีมาฟ้องต่อศาล โดยวิธีการต่างๆ เช่น อบรม สัมมนา เผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จัดเสวนากับผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากเหตุแห่งการฟ้องคดีเฉพาะเรื่อง และแนวทางแก้ไข ฯลฯ

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

(๔) โครงการศึกษาวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อป้องกันและลดการนำข้อพิพาททางปกครองมาสู่ศาล

สาระสำคัญของโครงการ: มาตรา ๗๗ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้สำนักงานศาลปกครองทำหน้าที่วิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีปกครอง เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อป้องกันและลดการนำข้อพิพาททางปกครองมาสู่ศาล จึงมีความจำเป็นต้องทำการศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดี โดยดำเนินการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง แยกประเภทหน่วยงาน และแยกประเภทกฎหมาย เพื่อนำหลักกฎหมายที่เป็นแนวทางปฏิบัติราชการไปเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานของรัฐ อันจะเป็นการเสริมสร้างการปฏิบัติราชการที่ดี รวมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดีต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งจัดทำเอกสารคู่มือ ทางวิชาการเพื่อเผยแพร่รายงานวิเคราะห์เหตุแห่งการฟ้องคดี และแนวทางเพื่อป้องกันและลดการนำข้อพิพาททางปกครองมาสู่ศาลผ่านช่องทางต่างๆ

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด

(๕) โครงการสรุปแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหนังสือแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด ประจำปี พ.ศ. .... เพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐนำหลักกฎหมายที่เป็นแนวทางปฏิบัติราชการไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อลดการเกิดข้อพิพาททางปกครอง ผ่านเว็บไซต์ศาลปกครอง และแอปพลิเคชันของศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด

(๖) โครงการพัฒนาสถาบันกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้ง “สถาบันกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง” เพื่อเป็นสถาบันหลักของประเทศในการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ทั้งในส่วนของตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐทุกแห่งที่ใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งบุคลากรภาคเอกชน และประชาชนที่มีความสนใจในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง โดยมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกำกับดูแลให้ความเห็นชอบทิศทางการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมาย และหลักสูตร เพื่อความมีมาตรฐาน อันจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในหลักกฎหมายมหาชน หลักกฎหมายปกครอง วิธีพิจารณาคดีปกครอง และแนวทางการปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติราชการที่ดีและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

(๗) โครงการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ด้วยการสำรวจรูปแบบวิธีการ ช่องทาง ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านวิชาการร่วมกัน อันจะนำไปสู่การจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ความร่วมมือทางวิชาการ โดยมีการจัดทำฐานข้อมูล/ทะเบียนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน ฯลฯ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดแผนและเป้าหมายที่จะดำเนินการในแต่ละปี และดำเนินกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดส่งวิทยากรไปบรรยายให้ความรู้กับหน่วยงานภายนอก การสร้างวิทยากรตัวคูณ/วิทยากรต้นแบบในการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มต่างๆ (ประชาชน นักกฎหมาย) การขอความอนุเคราะห์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

แผนแม่บทด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)

๓.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Admincourt) จำนวน ๖ ระบบ สำหรับการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและให้บริการประชาชน ทั้งศาลปกครองในส่วนกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค ๑๔ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๕ แห่ง

ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) ประกอบด้วย ระบบที่สำคัญ จำนวน ๖ ระบบ ดังนี้

ระบบที่ ๑ ระบบการฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Litigation Portal)* ประกอบด้วย ระบบย่อยต่างๆ ได้แก่

๑.๑ ระบบการยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Filing)

๑.๒ ระบบตรวจสอบและยืนยันตัวตนบุคคล

๑.๓ ระบบชำระค่าธรรมเนียมศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment)

๑.๔ ระบบรับส่งคำคู่ความและติดตามสถานะสำนวนคดี

ระบบที่ ๒ ระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์** ประกอบด้วย

๒.๑ ระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์หรือ (e - Records System)

๒.๒ ระบบยืม - คืน แฟ้มสำนวนคดี (Docket Control System)

ระบบที่ ๓ ระบบการไต่สวนและพิจารณาคดี ประกอบด้วย

๓.๑ ห้องพิจารณาคดีและไต่สวนอิเล็กทรอนิกส์ (e - Courtrooms)*

๓.๒ ปรับปรุงห้องประชุมองค์คณะอิเล็กทรอนิกส์ (e - Chamber)**

ระบบที่ ๔ ระบบสืบค้นข้อมูลหลายฐาน เช่น ฐานข้อมูลกฎหมาย ฐานข้อมูล คำพิพากษา/คำสั่ง ฐานข้อมูลคดี เป็นต้น**

ระบบที่ ๕ ระบบการให้บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Service)* ด้วยแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น

๕.๑ ระบบการเข้า - ออกที่จอดรถและอาคารศาลปกครอง (Court Access and Parking Pass System)

๕.๒ ระบบจองที่จอดรถล่วงหน้า (Parking Reservation)

๕.๓ ระบบบริการขอคัด/รับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดีผ่าน แอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Application)

๕.๔ ระบบแจ้งเตือน แจ้งนัดหมาย แจ้งสิทธิ สำหรับคู่กรณี ระยะเวลา

ระบบที่ ๖ ระบบการบังคับคดี เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล**

หมายเหตุ: ห้องพิจารณาคดีและไต่สวนอิเล็กทรอนิกส์ (e - Courtrooms): ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ห้อง ณ ศาลปกครองในส่วนกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ศาลปกครองในภูมิภาค ๕ แห่ง ได้แก่ เชียงใหม่ นครสวรรค์ ระยอง สงขลา และขอนแก่น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ณ ศาลปกครองในภูมิภาค ๕ แห่ง ได้แก่ พิษณุโลก นครราชสีมา อุตรธานี อุบลราชธานี และเพชรบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ ศาลปกครองในภูมิภาค ๔ แห่ง ได้แก่ นครศรีธรรมราช สุพรรณบุรี ภูเก็ต ยะลา

ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt^{Plus}) จำนวน ๖ ระบบ ^{และที่เพิ่มเติม} ที่ได้รับการบำรุงรักษา ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับ เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในศาลปกครองทุกแห่ง

ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ ระบบศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) จำนวน ๘ ระบบ (e - Admincourt^{Plus} และจัดทำเพิ่มเติมอีก ๒ ระบบ) ได้แก่ (๑) ระบบสนับสนุนตุลาการในการจัดทำคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง และ (๒) ระบบการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ นำไปสู่การตัดสินคดีได้อย่างรวดเร็วในศาลปกครองทุกแห่ง

ระบบศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) ประกอบด้วย ระบบที่สำคัญ จำนวน ๘ ระบบ ดังนี้

ระบบที่ ๑ – ๖ ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt)^{Plus} ตามระยะที่ ๒ จำนวน ๖ ระบบ และระบบที่เพิ่มเติม (ถ้ามี)

ระบบที่ ๗ ระบบสนับสนุนตุลาการในการจัดทำคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง** โดยใช้กระบวนการของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อช่วยดำเนินการพิจารณาคดีอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง รวมถึงการใช้การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning หรือ Deep Learning) และมีการใช้ระบบจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มของเหตุแห่งการฟ้องคดีและมีการใช้คลาวด์คอมพิวติ้ง รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยให้ระบบเสนอแนะข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองที่มีข้อเท็จจริงในคดีใกล้เคียงกับคดีที่กำลังพิจารณา เพื่อช่วยสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินคดีและมุ่งไปสู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ เช่น ระบบแนะนำกฎหมายและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง ระบบเสนอแนะแนวคำวินิจฉัย เป็นต้น

ระบบที่ ๘ ระบบการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ** เป็นระบบที่มีการใช้เครื่องมือหรือระบบฐานข้อมูลจากหน่วยงานทางปกครองที่จะสามารถแสดงข้อเท็จจริงให้ศาลปกครองสามารถใช้เพื่อการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐ ระบบศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt^{Plus}) จำนวน ๘ ระบบ ^{และที่เพิ่มเติม} ที่ได้รับการบำรุงรักษา ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับ เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้บริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกขั้นตอนในศาลปกครองทุกแห่ง สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์กรและบริการประชาชน

หมายเหตุ: * หมายถึง ระบบให้บริการประชาชน

** หมายถึง ระบบสำหรับใช้งานภายในองค์กร

๓.๒ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) ศึกษาและติดตามแนวโน้มเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านงาน ยุติธรรมของประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อประเมินความเป็นไปได้ทางเทคนิค และความคุ้มค่าในการนำ เทคโนโลยีเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการยุติธรรม กระบวนพิจารณาคดีปกครอง และระบบ การบริหารจัดการศาลของศาลปกครองและการบริหารจัดการองค์กรของสำนักงานศาลปกครอง รวมถึงการพัฒนาแบบต้นแบบ (Prototypes) เพื่อทดสอบการทำงานของเทคโนโลยีก่อนที่จะนำมา พัฒนาจริง
- ๒) นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยกระดับการทำงานของศาลปกครองจากรูปแบบเดิมไปสู่ การให้บริการผ่านระบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง ด้วยการบูรณาการการให้บริการ (Service Integration) กระบวนการที่เป็นอัตโนมัติ (Automated Procedures) และการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ (Information Network and Reuse) ตลอด กระบวนพิจารณาคดีปกครอง ตั้งแต่การรับฟ้องคดีจนกระทั่งการบังคับคดีปกครอง โดยมีกฎหมาย และระเบียบรองรับ เพื่อให้การให้บริการอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ มีความโปร่งใสในระดับสูงสุด
- ๓) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คลาวด์ คอมพิวติ้ง (Cloud Computing) การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) และระบบจัดการ ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มของเหตุแห่งการฟ้องคดี และเพื่อเผยแพร่ ความรู้เชิงป้องกันเกี่ยวกับเหตุแห่งการฟ้องคดี รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของ กระบวนการยุติธรรมและกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครอง อีกทั้งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าว เพื่อสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาลปกครอง โดยให้ระบบเสนอแนะข้อกฎหมายและระเบียบที่ เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงคำพิพากษาศาลปกครองที่มีข้อเท็จจริงในคดีใกล้เคียงกับคดีที่กำลัง พิเคราะห์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบการวินิจฉัยคดี และเพื่อช่วยสร้างบรรทัดฐานในการ ตัดสินคดีและมุ่งไปสู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) อย่างเต็มรูปแบบภายใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๔) เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อลดการซ้ำซ้อน และความผิดพลาดในการจัดเก็บข้อมูล รวมถึงเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยศาลปกครองจะจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานกลาง และเตรียมข้อมูล ไว้บนเครือข่ายแบบคลาวด์เพื่อรองรับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนกับฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่น

คำอธิบายระบบ

๑. การฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Litigation Portal) ประกอบด้วย ระบบย่อยต่างๆ ได้แก่

๑.๑ ระบบการยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Filing)* เป็นระบบที่ผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นคำฟ้องและ เอกสารประกอบคำฟ้องผ่านเว็บไซต์ เพื่อเป็นช่องทางเลือกสำหรับผู้ฟ้องคดีที่มีความสะดวกในการติดต่อกับ ศาลปกครองผ่านช่องทางทางอินเทอร์เน็ต

๑.๒ ระบบตรวจสอบและยืนยันตัวตนบุคคล* เป็นระบบภายในของระบบการยื่นฟ้องคดีทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ตรวจสอบตัวบุคคลผู้ใช้ระบบการยื่นฟ้องคดีฯ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น Two - Factor Authentication หรือ การยืนยันตัวตนสองปัจจัย อาทิ ใช้ Password ควบคู่ไปกับการใช้ One - Time Password (OTP) ที่ส่งผ่าน SMS ไปที่หมายเลขโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้งานระบบ

๑.๓ ระบบชำระค่าธรรมเนียมศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Payment)* เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ฟ้องคดีในการชำระค่าธรรมเนียมศาลโดยวิธีการต่างๆ เช่น Online Banking และผ่านบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต เป็นต้น

๑.๔ ระบบรับส่งคำคู่ความและติดตามสถานะสำนวนคดี * เพื่อให้คู่กรณีสามารถยื่นเอกสารคำคู่ความและเข้าถึงข้อมูลในสำนวนคดีของตนเอง รวมถึงขอตรวจดูเอกสารในสำนวนของคู่กรณีอีกฝ่าย และรับทราบหมายแจ้งต่างๆ ที่ศาลปกครองจัดส่งให้ทางระบบ พร้อมการแจ้งเตือนทางอีเมลล์ของคู่กรณีที่ลงทะเบียนไว้*

๒. สำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย

๒.๑ ระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์หรือ (e - Records system) ** การรับเอกสารในสำนวนคดีในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตุลาการศาลปกครองสามารถเรียกดูเอกสารในสำนวนคดีแบบที่เป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดผ่านระบบได้ ทำให้ตุลาการศาลปกครองและพนักงานคดีปกครองสามารถเรียกดูข้อมูลในสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ได้พร้อมๆ กัน และมีการกำหนดสิทธิในการเข้าถึงเอกสารในสำนวนคดีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีเท่านั้น และจะต้องใช้งานระบบผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักงานหรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Device) ที่ได้ลงทะเบียนเพื่อใช้งานระบบเท่านั้น เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูลคดี

๒.๒ ระบบยืม - คืน แฟ้มสำนวนคดี (Docket Control System)** สำหรับให้บริการแก่ตุลาการศาลปกครองและพนักงานคดีปกครองในการยืม - คืนแฟ้มสำนวนคดีที่เป็นกระดาษผ่านแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ภายใน (Enterprise Application) และให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรับฟ้องและสารบบคดีติดตามสถานะของแฟ้มสำนวนคดีได้ผ่านเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต

๓. การไต่สวนและพิจารณาคดี ประกอบด้วย

๓.๑ ห้องพิจารณาคดีและไต่สวนอิเล็กทรอนิกส์ (e - Courtrooms)* เพื่อให้ตุลาการศาลปกครองและคู่กรณีสามารถเรียกดูและแสดงเอกสารในสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ กำหนดนัดหมายด้วยระบบปฏิทินภายในระบบบริหารจัดการคดี (Case Management System) และระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e - Records) และระบบ e - Litigation Portal เพื่อให้ศาลและคู่กรณีสามารถติดตามและจัดการตารางนัดหมายของตนได้ ซึ่งจะมีการแจ้งเตือนให้คู่กรณีทราบเมื่อใกล้ถึงกำหนดนัด และเพื่อให้ผู้เข้ารับฟังการพิจารณาทั้งหมดสามารถเห็นเอกสารพยานหลักฐานที่ใช้ประกอบในการพิจารณาคดีและไต่สวนผ่านอุปกรณ์การแสดงผล เช่น Projector Visualizer คอมพิวเตอร์ นอกจากนั้น ภายในห้องพิจารณาคดีจะมีการติดตั้งระบบบันทึกภาพและเสียงสำหรับบันทึกในระหว่างการพิจารณาคดีและไต่สวนเพื่อเรียกดูไฟล์วิดีโอและเสียงที่บันทึกในภายหลังได้

๓.๒ ปรับปรุงห้องประชุมองค์คณะอิเล็กทรอนิกส์ (e - Chamber)** เพื่อให้ตุลาการศาลปกครองและพนักงานคดีปกครองในแต่ละองค์คณะเข้าถึงข้อมูลคดีโดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น iPad ผ่านระบบสำนวนคดีอิเล็กทรอนิกส์ (e - Records) ซึ่งจะช่วยให้ตุลาการศาลปกครองในองค์คณะและพนักงานคดีปกครองสามารถเข้าถึงเอกสารในสำนวนคดีได้พร้อมๆ กัน

๔. ระบบสืบค้นข้อมูลหลายฐาน** เช่น ฐานข้อมูลกฎหมาย ฐานข้อมูลคำพิพากษา/คำสั่ง ฐานข้อมูลคดี เป็นต้น

๕. บริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Service) ด้วยแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น

๕.๑ ระบบการเข้า - ออกที่จอดรถและอาคารศาลปกครอง (Court Access and Parking Pass System)* เพื่อช่วยเสริมความปลอดภัยในการการเข้า-ออกอาคาร รวมถึงมีการจัดเก็บข้อมูลผู้เข้า-ออกอาคารศาลปกครองจากบัตรประชาชนเพื่อการตรวจสอบย้อนหลัง

๕.๒ ระบบจองที่จอดรถล่วงหน้า (Parking Reservation)* สำหรับคู่กรณีที่มีนัดหมายกับศาลปกครอง หรือผู้ที่มีนัดหมายมารับเอกสารที่ขอคัด/รับรองสำเนาไว้ที่ศูนย์บริการประชาชน โดยในอนาคตจะมีการเชื่อมโยงไปกับระบบออกบัตรคิวรับบริการของฝ่ายรับฟ้องต่อไป

๕.๓ ระบบบริการขอคัด/รับรองสำเนาเอกสารในสำนวนคดีผ่านแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Application)* เพื่อให้ประชาชนทั่วไปขอสำเนาเอกสารทั้งที่เป็นกระดาษและในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งช่วยลดความจำเป็นของประชาชนในการเดินทางมาที่ศาลปกครอง

๕.๔ ระบบแจ้งเตือน แจ้งนัดหมาย แจ้งสิทธิ สำหรับคู่กรณี* โดยระบบจะส่งแจ้งเตือน (Notifications) ไปยัง e - Mail Address หรือ SMS ของผู้ใช้งานเมื่อมีหมายแจ้งหรือแจ้งเตือนกำหนดต่างๆ และผู้ใช้งานเข้ามาตรวจสอบรายละเอียดของหมายและเอกสารต่างๆ ที่ระบบ Portal เพียงจุดเดียว

๖. ระบบการบริหารการบังคับคดีปกครอง เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครอง** ระบบปัจจุบัน เป็นเพียงการติดตามการบังคับคดี การขายทอดตลาดเท่านั้น ระบบการบริหารการบังคับคดีปกครองจะช่วยให้ สำนักงานศาลปกครองติดตามและบริหารจัดการการบังคับคดีตามคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หมายเหตุ: * หมายถึง ระบบให้บริการประชาชน ** หมายถึง ระบบสำหรับใช้งานภายในองค์กร

๓.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการอำนวยความสะดวกทางปกครอง เพื่อความโปร่งใส สะดวก และรวดเร็ว	๑. จำนวนระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด	ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) จำนวน ๖ ระบบ ศาลปกครองในส่วนกลาง และศาลปกครองในภูมิภาค ๑๔ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๕ แห่ง	ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt ^{Plus}) จำนวน ๖ ระบบ ^{Plus} และที่เพิ่มเติม ที่ได้รับการบำรุงรักษา ปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในศาลปกครองทุกแห่ง	ระบบศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) จำนวน ๘ ระบบ (e - Admincourt ^{Plus} + ๒ ระบบ) ได้แก่ (๑) ระบบสนับสนุนตุลาการในการจัดทำคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง และ (๒) ระบบการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในศาลปกครองทุกแห่ง	ระบบศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt ^{Plus}) ^{Plus} และที่เพิ่มเติม ที่ได้รับการบำรุงรักษาปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้บริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกขั้นตอน ในศาลปกครองทุกแห่ง
	๒. อัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของจำนวนขั้นตอนในการอำนวยความสะดวกที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความโปร่งใส ความสะดวก และรวดเร็ว	ร้อยละ ๗๕ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ	ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนที่สำคัญ	ร้อยละ ๗๐ ของจำนวนขั้นตอนทั้งหมด	ร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนขั้นตอนทั้งหมด
	๓. ร้อยละของผู้ใช้บริการระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบที่พัฒนาขึ้น <i>ผู้ให้บริการภายนอก หมายถึง คู่กรณีที่ใช้ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Admincourt) และศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) ที่พัฒนาขึ้น</i> <i>ผู้ให้บริการภายใน หมายถึง บุคลากรในศาลปกครองที่ใช้ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) และศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) ที่พัฒนาขึ้น</i>	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๗

๓.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมทางปกครองด้วยดิจิทัล

(๑) โครงการพัฒนาศาลปกครองสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) และศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาต้นแบบระบบสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีและการบริการประชาชน หรือศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e-Admincourt) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการอำนวยความสะดวกและการให้บริการประชาชน และพัฒนาคุณภาพของกระบวนการพิจารณาคดีปกครอง ในการพัฒนาให้ศาลปกครองไปสู่ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์และศาลปกครองอัจฉริยะด้วยการสร้างนวัตกรรมทางด้านการอำนวยความสะดวกและการบริหารองค์กรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology-led Innovation) โดยศาลปกครองมีเป้าหมายในการพัฒนา ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบสนับสนุนให้แก่ตุลาการศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง (Court-centric System Development) เพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาพิพากษา (Trial and Hearing) และการบริหารจัดการคดี (Court Management) รวมถึงเครื่องมือในการศึกษาวิจัยและพัฒนาความรู้ทางด้านงานคดีปกครอง กฎหมาย และงานวิจัยวิชาการต่างๆ ตลอดจนเพิ่มคุณภาพและระดับความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและภาคเอกชน และ ๒) ระบบที่สนับสนุนการให้บริการคู่กรณีและประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้มาติดต่อที่ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วและลดค่าใช้จ่ายในการขอตรวจและขอคัดเอกสารในสำนวนคดีของคู่กรณีและทนายความในคดี (ทั้งประชาชน หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ) เตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) ในการรับฟ้องอิเล็กทรอนิกส์และการยื่นเอกสารคำคู่ความผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความพึงพอใจและสร้างประสบการณ์ที่ดี (User Experience) ให้กับประชาชนและคู่กรณีในการมารับบริการที่ศาลปกครอง และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่เร่งรัดให้ประเทศไทยโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐก้าวเข้าสู่ Thailand 4.0 รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) รวมถึงยกระดับความสะดวกรวดเร็วในตัวของตัวชีวิตด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงตามเกณฑ์ของธนาคารโลก (Enforcing Contracts in Doing Business)

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิทยาการสารสนเทศ

(๒) โครงการพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย และคำพิพากษา คำสั่งของศาลปกครองในรูปแบบดิจิทัล

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย และคำพิพากษา ทั้งในส่วนของกฎหมายและกฎที่ประกาศและไม่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง โดยเชื่อมโยงกฎหมายกับคำพิพากษา ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับศาลปกครองในรูปแบบดิจิทัลผ่านเว็บเพจ รวมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีโดยการใช้เว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) และโมบายเว็บแอปพลิเคชัน (Mobile Web Application) เพื่อรองรับการใช้งานระบบฐานข้อมูลกฎหมายและคำพิพากษา ที่มีรูปแบบการใช้งานง่ายและการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับบุคลากรของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังเป็นฐานข้อมูลที่เปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าสืบค้นและใช้งานได้ นอกจากนี้ จะมีการพัฒนาระบบสนับสนุนตุลาการศาลปกครองในการจัดทำ

คำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียกดูคำพิพากษา คำสั่งศาลปกครอง กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระบบเสนอแนะแนวทางการจัดทำคำวินิจฉัยและคำพิพากษาของ ศาลปกครองโดยอาศัยเทคโนโลยีทางด้าน Big Data Machine Learning และ Artificial Intelligence (AI) ในการรวบรวม ประมวลผล และวิเคราะห์มูลเหตุแห่งคดี ลักษณะของคดี และคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง ในอดีต

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิทยาการสารสนเทศ

(๓) โครงการจัดหา/ปรับปรุงคอมพิวเตอร์อุปกรณ์เครือข่ายและระบบความมั่นคงปลอดภัย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบการให้บริการหรือแอปพลิเคชันพื้นฐานให้มีความมั่นคงปลอดภัยเพื่อรองรับการเชื่อมโยงการทำงาน และข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ แบบอัตโนมัติ และรองรับการเพิ่มขึ้นของข้อมูลจำนวนมากศาลอันเกิดจากการจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศ ระบบเครือข่าย และระบบ ความรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางเครือข่ายที่มีการขยายตัวอย่างมาก ทั้งการรับส่งข้อมูล ภาพ และเสียง จากผู้ใช้งานทั้งจากภายในและจากภายนอกศาลปกครอง ตลอดจนมีภัยคุกคามระบบเครือข่ายจากภายใน และภายนอกองค์กรที่มีความซับซ้อน และมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านระบบเครือข่าย พร้อมทั้งปรับปรุงระบบความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพ รองรับการใช้งานที่เพิ่มมากขึ้น และเพิ่มระดับการรักษาความปลอดภัยของระบบเครือข่ายและข้อมูล สารสนเทศของศาลปกครองให้มีมาตรฐาน ด้านความปลอดภัย การตรวจสอบสถานะและบริหารจัดการ ทรัพยากรเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อให้ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองสามารถ ให้บริการแก่บุคลากรภายใน หน่วยงานภาครัฐ ทนายความ คู่กรณี และประชาชนทั่วไปได้อย่างต่อเนื่อง (Availability) ในระดับที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๙๕ ของ Service Level Agreement (SLA) เพื่อรองรับ การให้บริการระบบการยื่นฟ้องคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Filing) และระบบรับ-ส่งเอกสารคำคู่ความ (e - Litigation Portal)

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิทยาการสารสนเทศ

(๔) โครงการจัดตั้งศูนย์สำรองข้อมูลศาลปกครอง (Admincourt Data Center)

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งศูนย์ข้อมูลศาลปกครอง (Admincourt Data Center) ณ อาคารศาลปกครองสูงสุดแห่งใหม่ หรือในอนาคตจะใช้เทคโนโลยี Cloud Computing เพื่อให้ระบบสามารถบริการได้อย่างต่อเนื่องในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน (Disaster Recovery) รวมถึงเป็นการจัดทำ ศูนย์ข้อมูลที่สามารถทำงานทดแทนกันได้โดยที่ผู้ใช้งานไม่ได้รับผลกระทบแต่ประการใด (Active-active Data Center) โดยกระจายการสำรองข้อมูลและจัดทำข้อมูลหลายสำเนาไว้ในหลายแห่งเพื่อป้องกันความเสี่ยง ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินต่างๆ

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิทยาการสารสนเทศ

(๖) โครงการสร้างความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสนับสนุนกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครองด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมการปกครอง (ทะเบียนราษฎร) กรมที่ดิน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมบังคับคดี (ล้มละลาย) กระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิทยาการสารสนเทศ

(๗) โครงการศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อพัฒนาระบบงานที่สนับสนุนกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: ศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้ศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาและใช้งานระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศที่มีระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์และศาลอัจฉริยะ (e - Court และ Smart Court) ในระดับต้นๆ ของโลก เช่น ศาลยุติธรรมสาธารณรัฐเกาหลี และศาลยุติธรรมสาธารณรัฐสิงคโปร์ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบ (Benchmark) ของการพัฒนาศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการพัฒนาระบบสนับสนุนตุลาการศาลปกครองด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง เป็นการพัฒนาและจัดหาเทคโนโลยีในการจัดการข้อมูลที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยเทคนิคขั้นสูงเพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Big Data และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) กับการวิเคราะห์ข้อมูลการฟ้องคดี โดยเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาคดีและศาลอัจฉริยะ (Intelligent Trial and Smart Court) ผู้บริหารศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง รวมถึงนักวิชาการคอมพิวเตอร์ของสำนักวิทยาการสารสนเทศ จึงจำเป็นต้องศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้มีการพัฒนาระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์และศาลอัจฉริยะ รวมถึงการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูงดังกล่าวเพื่อให้สามารถเข้าใจหลักการและวิธีการทำงาน การพัฒนา และการประยุกต์ใช้งานของระบบ ผ่านการศึกษาดูงาน การประชุมวิชาการและการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกับผู้พิพากษาและบุคลากรของศาลในต่างประเทศ รวมถึงการจัดเสวนาทางวิชาการเพื่อศึกษาการนำนวัตกรรมและแนวโน้มเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคตและนวัตกรรมในกระบวนการยุติธรรมจากต่างประเทศเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในศาลปกครองต่อไป

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิทยาการสารสนเทศ

แผนแม่บทด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

๔.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	บุคลากรมีทักษะที่พร้อมสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (นวัตกรรม/มีวิจรรย์ญาณ/ทักษะดิจิทัล) ระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลเป็นรูปแบบดิจิทัล และบุคลากรของศาลปกครองมีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง ร้อยละ ๘๐
ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	บุคลากรมีความมุ่งมั่นและผูกพันกับองค์กร บุคลากรศาลปกครองมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) และสามารถใช้อังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในการสื่อสาร และมีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง ร้อยละ ๘๕
ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	บุคลากรสื่อสารภาษาต่างประเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานได้อย่างน้อย ๒ ภาษา มีความเชี่ยวชาญ/ทักษะอย่างน้อย ๓ ด้าน และมีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง ร้อยละ ๙๐
ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐	บุคลากรสื่อสารภาษาต่างประเทศได้อย่างน้อย ๓ ภาษา มีความเชี่ยวชาญ/ทักษะหลายด้าน (Multi-skilled) และมีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง ร้อยละ ๙๕

ประเด็นแผนแม่บทด้านที่ ๔.๑ การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลสู่ความเป็นเลิศ

๔.๑.๑ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถสูง มีความเชี่ยวชาญ/เฉพาะด้าน ควบคู่กับการมีทักษะความชำนาญหลายด้าน (Multi-skilled) มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการปรับตัวให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม ทักษะด้านดิจิทัล มีทัศนคติและกรอบความคิดในการทำงานเพื่อให้บริการประชาชนและผู้รับบริการ มีจิตบริการ ทำงานในเชิงรุก สามารถบูรณาการการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม มีส่วนในการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบและความสุจริต ปฏิบัติงานตามหลักการและหลักวิชาชีพด้วยความเป็นธรรมและเสมอภาค กล้ายืนหยัดในการกระทำที่ถูกต้อง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้บุคลากรของศาลปกครองให้เป็น Smart Person “คนดี คนเก่ง มีความสุขในการทำงาน มุ่งอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยสะดวก และรวดเร็ว” ปฏิบัติตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครองและมีความผูกพันกับองค์กร
- ปรับโครงสร้างองค์กรและโครงสร้างอัตรากำลังให้สอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้โดยสะดวกและทั่วถึงยิ่งขึ้น ปรับโครงสร้างสำนักงานศาลปกครองให้ทันสมัย กะทัดรัด ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (Agile Structure)

เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่มีความหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Customized Public Service)

- ๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ระบบ Digital HR การบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของ Generation (ยุคสมัยของกลุ่มคนตามช่วงอายุ)

๔.๑.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
บุคลากรศาลปกครองเป็น คนดี และเก่ง ยึดหลัก คุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ	๑. ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีการดำรงตนสอดคล้องกับวัฒนธรรมศาลปกครอง	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕
	๒. ดัชนีความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรศาลปกครอง	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕
	๓. ร้อยละของบุคลากรศาลปกครองที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะที่จำเป็น ตามเกณฑ์ที่กำหนด (เกณฑ์ที่กำหนด หมายถึง บุคลากรศาลปกครองมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ความสามารถด้านการใช้ดิจิทัล (Digital literacy) และสามารถใช้อังกฤษหรือ ภาษาต่างประเทศอื่นที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในการสื่อสาร)	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๗

๔.๑.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความเชี่ยวชาญและวัฒนธรรมองค์กรเพื่ออำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม

(๑) โครงการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีและบังคับคดีปกครองให้แก่ตุลาการศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) เสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะในการพิจารณาคดีการบังคับคดี โดยเน้นการสร้าง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามประเภทคดี การบริหารจัดการคดี และองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครอง กฎหมายใหม่ๆ แนวคำวินิจฉัยตามมติที่ประชุมใหญ่ การระงับข้อพิพาททางเลือก ทักษะทางภาษา ระบบ ยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม และสหวิทยาการอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

๒) พัฒนาศักยภาพและสมรรถนะในการขับเคลื่อนศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์และ ศาลอัจฉริยะ โดยการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับความจำเป็นในการ ปฏิบัติงาน เพื่อรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่าง เหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย

๓) พัฒนาปรับเปลี่ยนทักษะและสมรรถนะเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงบริบทการจัดการ ภาครัฐ โดยพัฒนาผู้บริหารศาลปกครองทุกระดับให้เป็นผู้เป็นที่นำที่เป็นอย่าง (Leadership by Example) ผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและการบริหารงานเชิงบูรณาการ รวมทั้งมีทักษะภาษาต่างประเทศ ที่สามารถสื่อสารและ ใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

๔) เสริมสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการมีขอบเขตเนื้อหาที่สำคัญ เช่น

(๑) การเสริมสร้างวัฒนธรรม ค่านิยม และอุดมการณ์สำหรับการเป็นตุลาการยุคใหม่ อย่างต่อเนื่อง เช่น การปลูกจิตสำนึกให้มีคุณธรรมความซื่อตรง (Integrity) โดยเน้นความซื่อตรงต่อหน้าที่ (ซื่อสัตย์สุจริต วิริยะอุตสาหะ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างดีที่สุด) และซื่อตรงต่อประชาชน แยกผลประโยชน์ ส่วนตนออกจากประโยชน์สาธารณะ และดำรงตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) และมีจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ (Public Entrepreneurial Spirit)

(๒) การเสริมสร้างและพัฒนาค่านิยมหลักของศาล วัฒนธรรมองค์กรในกระบวนการ ยุติธรรมเพื่อมุ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๓) การเสริมสร้างค่านิยมการต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักรู้ในเรื่องมาตรการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบตามที่คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กำหนด

๕) ประเมินผลหลักสูตรและนำข้อมูลไปใช้ประกอบการปรับปรุงแผนพัฒนาตุลาการ ศาลปกครองเพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีและบังคับคดีปกครอง

๖) เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมและศึกษาดูงานต่างประเทศผ่านคลังข้อมูล องค์ความรู้ของศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ภายใต้ การปรึกษาแนะนำจากคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านเพิ่มพูนประสิทธิภาพบุคลากร เงินเดือน ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น

(๒) โครงการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของพนักงานคหบดีปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) เสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานคหบดีปกครอง โดยเน้นการสร้าง ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามประเภทคดี การบริหารจัดการคดี และองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครอง กฎหมายใหม่ๆ แนวคำวินิจฉัยตามมติที่ประชุมใหญ่ การระงับข้อพิพาททางเลือก ทักษะทางภาษา (ล่าม) ระบบยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม และสหวิทยาการอื่นๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงาน ช่วยเหลือตุลาการศาลปกครองในการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒) เสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานคหบดีปกครองให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร ตามสายทางความก้าวหน้าในอาชีพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทศาลปกครอง เช่น

(๑) ทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับความจำเป็นในการปฏิบัติงาน

(๒) การวิเคราะห์ การบริหารงานจัดการข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

๓) พัฒนาให้เป็นผู้รุ่นใหม่ที่มียุทธศาสตร์และทัศนคติ (Mindset and Skillsets) และมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการสร้างภาวะผู้นำและการพัฒนาทีมงาน การพัฒนาทักษะผู้นำ (Skill Leader) การปรับกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) และการมีจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ (Public Entrepreneurial Spirit)

๔) ประเมินผลหลักสูตรและนำข้อมูลไปใช้ประกอบการปรับปรุงการพัฒนาพนักงานคหบดีปกครอง

๕) เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมผ่านคลังข้อมูลองค์ความรู้ของศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ภายใต้ การปรึกษาแนะนำจากคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านเพิ่มพูนประสิทธิภาพบุคลากร เงินเดือน ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น

(๓) โครงการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรในสายงานสนับสนุน

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) เสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานศาลปกครอง ให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร และตามสายทางความก้าวหน้าในอาชีพ

๒) พัฒนาทักษะและสมรรถนะบุคลากรให้มีขีดความสามารถในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทศาลปกครอง เช่น

(๑) ทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับความจำเป็นในการปฏิบัติงาน

(๒) การวิเคราะห์ การบริหารงานจัดการข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data)

๓) พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำรุ่นใหม่ที่มีทักษะและทัศนคติ (Mindset and Skillsets) และมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการสร้างภาวะผู้นำและการพัฒนาทีมงาน การพัฒนาทักษะผู้นำ (Skill Leader) การปรับกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) และการมีจิตวิญญาณการเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ (Public Entrepreneurial Spirit)

๔) ประเมินผลหลักสูตรและนำข้อมูลไปใช้ประกอบการปรับปรุงการพัฒนาบุคลากร สำนักงานศาลปกครอง

๕) เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมผ่านคลังข้อมูลองค์ความรู้ของศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ภายใต้การประสานและแนะนำจากคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านเพิ่มพูนประสิทธิภาพบุคลากร เงินเดือน ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น

(๔) โครงการพัฒนาระบบการฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์ (e - Training)

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการฝึกอบรมโดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรวดเร็วและเป็นระบบ โดยการจัดทำระบบการฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการฝึกอบรมตามกระบวนการดังกล่าว ได้แก่ การประเมินความจำเป็นในการพัฒนา การจัดทำหลักสูตร ปฏิทินการฝึกอบรม ระบบรับสมัครฝึกอบรมออนไลน์ การประเมินผลฝึกอบรม การวางแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล และการติดตามประเมินผล เพื่อให้การบริหารการฝึกอบรมของสำนักงานศาลปกครองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตุลาการศาลปกครองและบุคลากรสำนักงานศาลปกครองได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเป็นระบบ โดยการนำระบบการฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์ (e - Training) ที่มีความสะดวก รวดเร็ว มาใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร และส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายในสายอาชีพ และมีความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของตน ตลอดจนสามารถวางแผนพัฒนาบุคลากรและติดตามประเมินผลได้อย่างทั่วถึง ผู้บังคับบัญชาสามารถวางแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรในหน่วยงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกเหนือจากวิธีการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของศาลปกครอง และผู้บริหารมีข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อใช้ในการบริหาร

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: วิทยาลัยตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ภายใต้การประสานและแนะนำจากคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านเพิ่มพูนประสิทธิภาพบุคลากร เงินเดือน ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์อื่น

๒) แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์

(๑) โครงการสอบทานอัตรากำลังตุลาการศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศาลปกครองแต่ละแห่งมีกรอบอัตรากำลังที่สอดคล้องกับปริมาณงานที่เปลี่ยนแปลงไป และการจัดสรรอัตรากำลังของตุลาการศาลปกครองในแต่ละศาลเป็นไปตามกรอบอัตรากำลังที่กำหนด สามารถพิจารณาพิพากษาคดีแล้วเสร็จในกรอบเวลามาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลให้ศาลปกครองแต่ละแห่งมีกรอบอัตราและการจัดสรรอัตรากำลังตุลาการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณคดีของแต่ละศาลซึ่งจะทำให้ปริมาณคดีค้างการพิจารณาของแต่ละศาลลดลง ทั้งนี้ เนื่องจากศาลปกครองได้ขยายโอกาสการเข้าถึงการบริการของศาล โดยการเปิดทำการศาลปกครองในภูมิภาค

ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการอำนวยความสะดวกของศาลปกครองได้โดยสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งคาดว่าจะมีปริมาณคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองแต่ละแห่ง มีจำนวนและประเภทของคดีปกครองที่หลากหลายมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องสอบทานจำนวนอัตรากำลังตุลาการในศาลปกครองทุกแห่งเพื่อกำหนดตำแหน่งและจำนวนอัตรากำลังให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และจัดสรรอัตรากำลังให้สอดคล้องและทันต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์

(๒) โครงการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) สอบทานและปรับปรุงภารกิจโครงสร้าง อัตรากำลังของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองให้สอดคล้องกับแผนแม่บทศาลปกครอง

๒) การพัฒนาระบบบริหารกำลังคน

(๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกำลังคนของศาลปกครอง และสำนักงานศาลปกครองเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๒) ปรับปรุงระบบการสรรหา/คัดเลือกตุลาการศาลปกครองและบุคลากรสำนักงานศาลปกครองให้สอดคล้องกับแผนแม่บทศาลปกครอง

(๓) เตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อสั่งสมประสบการณ์ตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (ระบบพี่เลี้ยง ระบบการหมุนเวียน ระบบการทดแทน ระบบการสืบทอดตำแหน่ง ระบบการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจเพื่อรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพสูง)

๓) ศึกษาความเหมาะสมของค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์และแรงจูงใจอื่นๆ เพื่อดึงดูด และรักษาคนดีคนเก่งไว้ในองค์กร

๔) จัดทำแผนสรรหากำลังคนของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง

๕) ปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล (จำนวนสายงาน ตำแหน่ง ระดับ) และระบบการย้าย เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นตามภารกิจและเป็นไปตามระบบคุณธรรม (Merit System)

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้การปรึกษาแนะนำจาก คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ

ประเด็นแผนบทที่ ๔.๒ การบริหารจัดการองค์กรให้มีมาตรฐานในระดับสากล

๔.๒.๑ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) ยกกระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนที่เป็นเลิศ สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส มีช่องทางที่หลากหลาย เสียค่าใช้จ่ายน้อย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อรองรับการปฏิบัติงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Office) อย่างบูรณาการและครบวงจร เพื่อให้ระบบงานทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชน (Front Office) และการบริหารจัดการองค์กร (Back Office) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ
- ๓) พัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยทันการเปลี่ยนแปลงและมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล จนศาลปกครองเป็นองค์กรต้นแบบด้านการบริหารจัดการในระดับประเทศ และเป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการในระดับมาตรฐานสากล
- ๔) ปรับปรุงกฎหมาย ประกาศ กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆ ให้เอื้อต่อการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ
- ๕) เสริมสร้างค่านิยมหลักและวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) ให้ฝังแน่นในองค์กรอย่างมั่นคง และเป็นองค์กรแห่งสุขภาวะเพื่อเป็นองค์กรแห่งความสุข (Happy Organization) ต้นแบบ

๔.๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๔	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
๑. พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติงานให้มีความทันสมัย และมีธรรมาภิบาล	ร้อยละของประชาชนผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของศาลปกครอง	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕
	คะแนนผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครอง (ITA)	ร้อยละ ๘๕	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๗
	ร้อยละความสำเร็จในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการให้บริการประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๙๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐
๒. แผนแม่บทศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี ได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด	ร้อยละความสำเร็จของการขับเคลื่อนโครงการ/งานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของสำนักงานศาลปกครอง	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐

๔.๒.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานยกระดับคุณภาพการให้บริการและมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยดิจิทัล

(๑) โครงการยกระดับการให้บริการประชาชนมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการให้คำปรึกษาที่สะดวก รวดเร็ว ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งด้านทรัพยากร ด้านการจัดบริการ และด้านเทคโนโลยี ปรับปรุงกระบวนการและลดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ (สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ข้อ ๑) ปรับปรุงกระบวนการขออนุมัติ/อนุญาตเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน แก้ไขและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เป็นปัญหา/ข้อติดขัดต่อการบริการประชาชน ประชาสัมพันธ์การสร้างแรงจูงใจ (Incentives) ให้ประชาชนรับบริการผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น จัดให้มีศูนย์บริการที่รองรับการขอรับบริการต่างๆ ของหน่วยงานในสังกัดได้แบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว โดยมีระบบการประเมินความพึงพอใจของประชาชนสำหรับการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการในเชิงลึก พัฒนาระบบติดตามการให้บริการ เพื่อให้ประชาชน/ผู้รับบริการสามารถติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการตามคำขอผ่านระบบออนไลน์

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักประชาสัมพันธ์

(๒) โครงการพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการของศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลในการรองรับการดำเนินงานตามภารกิจหลักของศาลปกครอง การดำเนินงานพื้นฐานของหน่วยงาน เช่น งานสารบรรณ งานแผนและงบประมาณ งานพัสดุ งานบริหารงานบุคคล งานบัญชีการเงิน การบริหารสินทรัพย์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอย่างครบวงจร จัดทำชุดข้อมูลสำคัญให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งในส่วนข้อมูลด้านคดี ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานพื้นฐานของหน่วยงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจและบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: หน่วยงานที่รับผิดชอบข้อมูล โดยมีสำนักวิทยาการสารสนเทศ เป็นหน่วยงานสนับสนุน

(๓) โครงการให้บริการสารสนเทศทางด้านกฎหมายมหาชนที่มีคุณภาพ

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลกฎหมาย และคำพิพากษา การสรุปย่อคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล เชื่อมโยงกฎหมายกับคำพิพากษาในรูปแบบดิจิทัลผ่านหน้าเว็บไซต์ของศาลปกครอง แอปพลิเคชัน และเผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คำพิพากษา คำสั่งศาลปกครอง บทความวิชาการ ผลผลิตทางวิชาการ ฯลฯ ให้แก่ทุกภาคส่วน

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักหอสมุดกฎหมายมหาชน โดยมีสำนักวิทยาการสารสนเทศ เป็นหน่วยงานสนับสนุน

๒) แผนงานก่อสร้างและปรับปรุงอาคารสถานที่ทำการของศาลปกครอง

(๑) โครงการจัดทำแผนแม่บทการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารสถานที่ทำการของศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนแม่บทการก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคารสถานที่ทำการและกำหนดสถานที่ตั้งที่สะดวกต่อการเดินทางของประชาชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในการจัดตั้งศาลปกครองเพิ่มเติมในพื้นที่ห่างไกล เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทศาลปกครอง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารทรัพย์สิน

(๒) โครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครองและอาคารบ้านพักตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครองและบ้านพักตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครองตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลปกครองและบ้านพักตุลาการและข้าราชการฝ่ายศาลปกครองให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการก่อสร้าง/ปรับปรุงอาคารสถานที่ทำการและกำหนดสถานที่ตั้งที่สะดวกต่อการเดินทางของประชาชน

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารทรัพย์สิน

๓) แผนงานเสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใส

(๑) โครงการเสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของสำนักงานศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในด้านการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกเรื่องจริยธรรม คุณธรรม และความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี และเพื่อพัฒนาการให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ตลอดจนสนับสนุนการที่สำนักงานศาลปกครองได้เข้าร่วมโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) พัฒนาขึ้น ซึ่งสำนักงานศาลปกครองได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔ โดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. กำหนด เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักให้กับเจ้าหน้าที่และยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ อันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นส่วนสำคัญของการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาด ปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต โดยการปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเปิดเผย โปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม ไม่คดโกง รู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร โดยการสนับสนุนให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยงและแจ้งเบาะแส เพื่อสกัดกั้นมิให้

เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้ โดยมีมาตรการสนับสนุนและคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง บูรณาการติดตามประเมินผลการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐในโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น การนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้แทนการใช้ดุลพินิจเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน การสร้างมาตรฐานที่โปร่งใสในกระบวนการบริการของภาครัฐ ที่ชัดเจนตรวจสอบได้ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อลดการใช้ดุลพินิจ รวมถึงการมีกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการดำเนินการภาครัฐ

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารยุทธศาสตร์

(๒) โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครอง

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) ให้เป็น “วิถีการดำเนินชีวิตของบุคลากรศาลปกครอง” ด้วยการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามวัฒนธรรมศาลปกครอง (TRUST) จนเป็นนิสัยที่ได้รับการปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ โดย ๑) ขับเคลื่อนวัฒนธรรมศาลปกครองผ่านระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management: HRM) ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคลากรศาลปกครองทุกคน ๒) สื่อสารสร้างความตระหนักรู้ในรูปแบบที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และ ๓) สอดแทรกวัฒนธรรมศาลปกครองให้เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานของบุคลากร และดำเนินการควบคู่ไปกับการยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานศาลปกครอง (ITA) และการเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุข โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารทุกระดับในการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ตามวัฒนธรรมศาลปกครอง รวมถึงการเน้นย้ำการสนับสนุนและกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างวัฒนธรรมศาลปกครองให้เกิดขึ้นอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารยุทธศาสตร์

(๓) โครงการเสริมสร้างศาลปกครองให้เป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างยั่งยืน

สาระสำคัญของโครงการ: มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ตุลาการศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ลด ละ เลิก พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตใจแจ่มใส มีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งมอบผลงานด้วยความรวดเร็วและมีคุณภาพ และศาลปกครองเป็นองค์กรแห่งสุขภาวะ (Healthy Workplace) มีผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานสูง (HPO) ก้าวสู่ศาลแห่งความเป็นเลิศ (Court Excellence) โดยมีการประเมินสถานการณ์ความสุขขององค์กรศาลปกครองทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยเครื่องมือตามแนวทางการเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุขเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุขที่สอดคล้องกับความต้องการ (Needs) ขององค์กรและบุคลากรภายในองค์กร พัฒนาคุณภาพระหว่างคุณภาพชีวิตที่ดีของตุลาการศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง และผลลัพธ์การดำเนินงานขององค์กร สื่อสารประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และขับเคลื่อนการดำเนินงานตามรูปแบบและแนวทางการเสริมสร้างศาลปกครองให้เป็นองค์กรแห่งความสุข และข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างองค์กรศาลปกครองให้เป็นองค์กรแห่งความสุข หรือ “Road Map การเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุขของศาลปกครอง” อย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั่วทั้งองค์กร

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักบริหารยุทธศาสตร์ และทุกหน่วยงานในสำนักงานศาลปกครอง

แผนแม่บทด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๕.๑ การขยายและยกระดับความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และสร้างการยอมรับทั้งในและระหว่างประเทศ

๕.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

- ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ สร้างเครือข่ายที่ได้รับการยอมรับในระดับอาเซียน
- ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ สร้างเครือข่ายที่ได้รับการยอมรับในระดับเอเชีย
- ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ สร้างเครือข่ายที่ได้รับการยอมรับในระดับยุโรปแถบตะวันตก
- ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ ศาลปกครองเป็นองค์กรชั้นนำในระดับนานาชาติ

๕.๑.๒ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) สร้างเครือข่ายที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ และพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ ผ่านกลไกความร่วมมือในรูปแบบ วิธีการและช่องทางที่หลากหลาย
- ๒) ส่งเสริมความร่วมมือในการเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมทางปกครองกับนานาชาติ เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กร/สมาคมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับศาล
- ๓) พัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ๔) กำหนดขอบเขตความตกลงระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางการศาล เช่น การส่งหมายศาล การดำเนินการทางธุรการศาล เป็นต้น การให้ความสะดวกในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของพลเมืองอาเซียนด้วยระบบศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์

๕.๑.๓ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ศาลปกครองมีเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับนานาชาติ	ร้อยละของกิจกรรมความร่วมมือทางการศาลและวิชาการที่ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายแล้วเสร็จ	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕	ร้อยละ ๙๕

๕.๑.๔ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศ

(๑) โครงการแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครองสมัยใหม่และการบริหารงานศาลที่เป็นเลิศ

สาระสำคัญของโครงการ: วัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างพันธมิตรและความร่วมมือทางวิชาการในเวทีประชาคมกฎหมายปกครองในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ทางกฎหมายปกครองให้มีความเข้มแข็งทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างประเทศ/ระหว่างประเทศ/มูลนิธิ และสถานเอกอัครราชทูตประจำประเทศไทยสืบเนื่องมาจากกฎหมายปกครองของไทยมีพื้นฐานแนวคิดมาจากต่างประเทศ การวางหลักกฎหมายปกครองและกระบวนการพิจารณาคดีปกครองให้เหมาะสมกับสังคมไทย โดยเฉพาะการวางหลักเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ต้องใช้ทั้งความรู้กฎหมายปกครองในเชิงลึกตามประเภทคดี และกฎหมายวิธีพิจารณาต่างๆ ประกอบกัน ดังนั้น บุคลากรของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับกฎหมายปกครองของต่างประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้บุคลากรของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายปกครองสมัยใหม่และการบริหารงานศาลที่เป็นเลิศ และที่สำคัญเพื่อให้บุคลากรของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครองได้รับทราบความรู้ด้านกฎหมาย และวิทยาการใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน วิทยากร และผู้เข้าอบรมด้วยตนเอง สามารถนำไปพัฒนาการกำหนด กฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของศาลปกครองไทยต่อไป

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักงานการต่างประเทศ

ประเด็นแผนแม่บทที่ ๕.๒ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองสู่ความเป็นเลิศ

๕.๒.๑ แนวทางการดำเนินการ/พัฒนาที่สำคัญ

- ๑) ศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานศาล การจัดการองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรมในการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง สร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาการ
- ๒) ส่งเสริมการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบบริหารงานศาลและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครองอย่างต่อเนื่อง นำองค์ความรู้จากต่างประเทศ มาตรฐานสากล และบรรทัดฐานของศาลในต่างประเทศมาช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองให้เป็นมาตรฐานสากล และมีบรรทัดฐานเดียวกันอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและดำเนินงานด้านความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางการศาล ทางวิชาการ และอื่นๆ รวมทั้งเสริมสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของศาลปกครองในต่างประเทศและในเวทีระหว่างประเทศ

- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ศาลปกครองเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือทางการศาลและวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในภูมิภาคและระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางกระบวนการยุติธรรมทางปกครองในภูมิภาคอาเซียน และ/หรือเป็นผู้สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการจัดตั้งศาลปกครองหรือแผนกคดีปกครองในประเทศสมาชิกอาเซียน พัฒนาหลักกฎหมายปกครองเพื่อเสริมสร้างความยุติธรรมในประเทศและเป็นพื้นฐานสำหรับนานาชาติทั่วโลก การอำนวยความสะดวกทางปกครองได้รับการยอมรับในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

๕.๒.๒ เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมายปีงบประมาณ พ.ศ.			
		๒๕๖๑ - ๒๕๖๕	๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ศาลปกครองมีการศึกษาวิจัย เพื่อนำมาพัฒนา ระบบบริหารงานศาล และกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง	จำนวนรายงานผลการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารงานศาลและกระบวนการยุติธรรมทางปกครองที่จัดทำเพื่อใช้ในแต่ละปี	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕

๕.๒.๓ แผนงาน/โครงการสำคัญ

๑) แผนงานวิจัยและพัฒนา

(๑) โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักกฎหมายปกครองและสนับสนุนการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองและบังคับคดีปกครอง

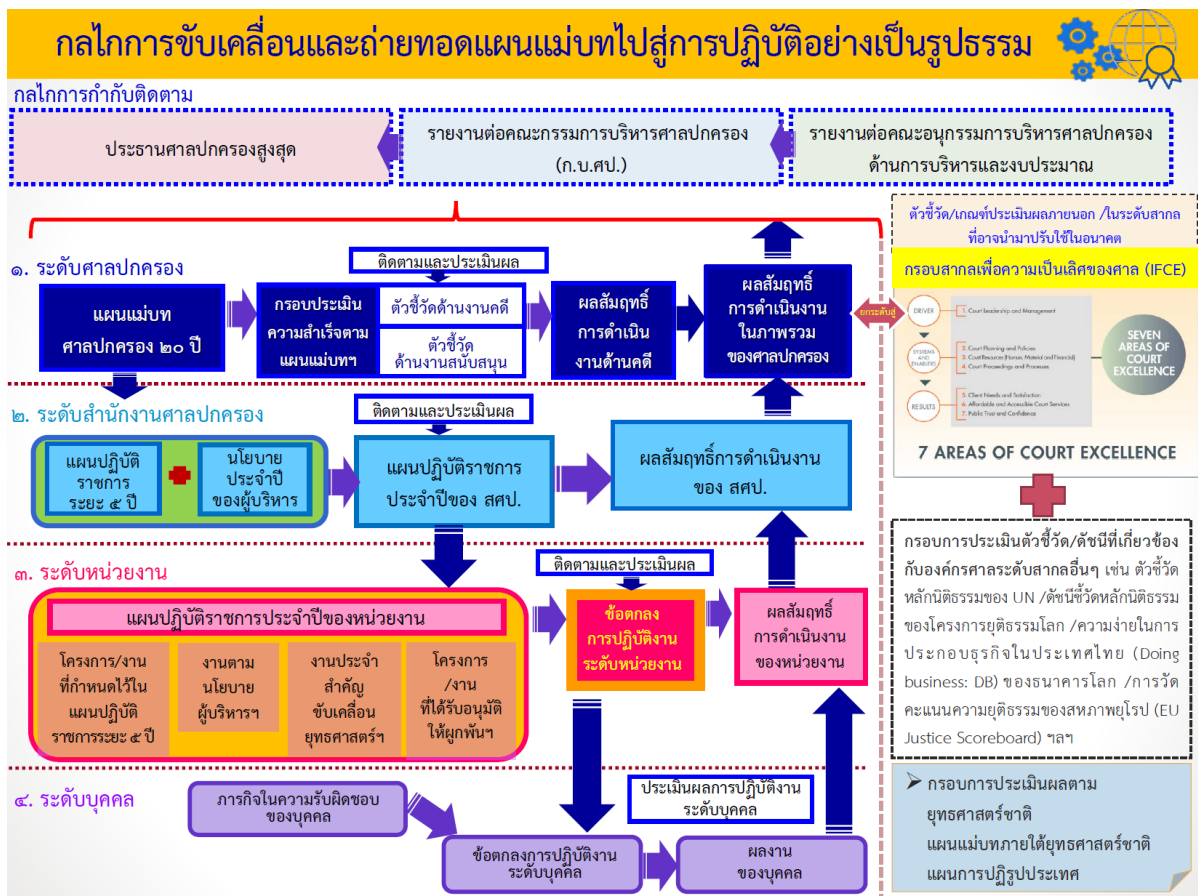
สาระสำคัญของโครงการ: วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและสร้างองค์ความรู้จากคำพิพากษาศาลปกครองเพื่อเผยแพร่ให้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพคำพิพากษา/คำสั่งของศาลปกครองให้เป็นมาตรฐานสากล และมีบรรทัดฐานเดียวกันอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานดำเนินงานหลัก: สำนักวิจัยและวิชาการ

บทที่ ๕

แนวทางการขับเคลื่อน ระบบติดตามและประเมินผลสำเร็จ การดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ศาลปกครองได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) สู่การปฏิบัติ โดยได้วางกรอบและกำหนดแนวทางในการถ่ายทอด (Cascading) จากแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี สู่ระดับศาลปกครอง ระดับสำนักงานศาลปกครอง ระดับหน่วยงาน และระดับบุคคล โดยระดับสำนักงานศาลปกครองมีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ ระดับหน่วยงานจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณของหน่วยงานและข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงาน พร้อมทั้งถ่ายทอดลงสู่ระดับบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง จัดทำเป็นข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับบุคคล ทั้งนี้ มีปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครองสู่การปฏิบัติ การบริหารแผนแม่บทศาลปกครอง แนวทางการสื่อสารและถ่ายทอดแผน แนวทางการประเมินความสำเร็จการดำเนินงานตามแผน กลไกการติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผน ดังแผนภาพ ๕.๑

แผนภาพ ๕.๑ แนวทางขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) สู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๕.๑ แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในระดับศาลปกครอง ระดับสำนักงานศาลปกครอง ระดับหน่วยงานและระดับบุคคลของสำนักงานศาลปกครอง สรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ระดับศาลปกครอง

ศาลปกครองเป็นสถาบันหลักที่ใช้อำนาจตุลาการในการอำนวยความยุติธรรมทางปกครองตามหลักนิติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานในระดับสากล ก่อให้เกิดบรรทัดฐานการบริหารราชการแผ่นดินและสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น ศาลปกครองจึงมีบทบาทในการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เพื่อให้การดำเนินงานของศาลปกครองมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และเป็นศาลปกครองที่ประชาชนมีความเชื่อมั่น ดังนี้

๑) “ศาลปกครองที่มีประสิทธิภาพ” (รวดเร็ว) (ทันสมัย) การพิจารณาคดีที่รวดเร็ว และมีผลการพิจารณาพิพากษาคดีที่สอดคล้องกับปริมาณการฟ้องคดี เพื่อลดคดีค้างการพิจารณาให้ลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง และสำนักงานฯ สนับสนุนการดำเนินงานให้กับศาลอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) “ศาลปกครองที่มีคุณภาพ” (เป็นธรรม) การพิพากษาที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับทางวิชาการระดับประเทศและนานาชาติ หลักกฎหมายและบรรทัดฐานที่ดีที่ใช้ในการพัฒนาการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ศาลปกครองเป็นสถาบันหลักในการพัฒนากฎหมายปกครองและพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง รวมทั้งมุ่งเน้นส่งเสริมให้ตุลาการศาลปกครองมีความสุขและสุขภาพดี

๓) “ศาลปกครองที่ประชาชนเชื่อมั่น” ผลการดำเนินงานของศาลปกครองในการให้ความเป็นธรรมในสังคมได้รับความเชื่อมั่นอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการรับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร ประชาชนเกิดความรู้สึกไว้วางใจในการอำนวยความยุติธรรมของศาลปกครอง

๕.๑.๒ ระดับสำนักงานศาลปกครอง

๑) แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี ได้แก่ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) และฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นการถ่ายระดับ (Cascading) จากแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไปสู่การกำหนดแนวทางการดำเนินการ/พัฒนา (กลยุทธ์) ค่าเป้าหมายของตัวชี้วัด แผนงาน/โครงการและงานงบประมาณ ระยะเวลาที่จะส่งมอบผลผลิตในแต่ละปี รวมทั้งกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักและเจ้าภาพร่วมรับผิดชอบดำเนินการในแต่ละโครงการและงาน เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถเชื่อมโยงและนำไปกำหนดกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณของแต่ละหน่วยงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๒) แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ จัดทำขึ้นโดยถ่ายระดับมาจากแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี เพื่อประมวลให้เห็นภาพรวมของโครงการและงานที่สำนักงานศาลปกครองต้องดำเนินการและส่งมอบผลผลิตในแต่ละปี โดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการจะจัดทำรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานโครงการ ประกอบด้วย ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ และผู้รับผิดชอบโครงการ ส่งให้สำนักบริหารยุทธศาสตร์วิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการและ

กรอบวงเงินงบประมาณที่ควรจัดสรรในแต่ละโครงการ แล้วเสนอให้คณะกรรมการกลั่นกรองและติดตามโครงการ งบประมาณ และข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานของสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งมีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง เป็นประธาน ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองทุกท่านเป็นกรรมการ เพื่อพิจารณา กลั่นกรองเพื่อนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณพิจารณา ให้ความเห็นชอบเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป ซึ่งแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ จะใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของสำนักงานศาลปกครองให้สามารถบรรลุผลตามเป้าประสงค์ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี และแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ต่อไป

ทั้งนี้ หลักการกำหนดโครงการและงาน เพื่อบรรจุในแผนปฏิบัติการของสำนักงาน ศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ ต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑) นโยบายและทิศทางการบริหารงานของผู้บริหารศาลปกครองและผู้บริหาร สำนักงานศาลปกครองในปีงบประมาณ

๒) ผลผลิต โครงการและงาน และตัวชี้วัดของโครงการและงานตามแผนแม่บท ศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี แผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี ซึ่งหน่วยงาน เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในปีประมานนั้นๆ

๓) เป็นโครงการตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี แผนปฏิบัติการ ของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือได้รับการอนุมัติให้ชะลอ การดำเนินงานในปีงบประมาณที่ผ่านมา รวมทั้งที่ได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการดำเนินงาน

อย่างไรก็ดี หลังจากที่แผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี งบประมาณในแต่ละปีจัดทำแล้วเสร็จ หากหน่วยงานมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการนอกเหนือจากที่ระบุไว้ ในแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ และโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับ นโยบายและทิศทางการบริหารงานของผู้บริหารศาลปกครองและผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างปีงบประมาณ รวมทั้งสอดคล้องกับแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี และ/หรือตอบสนองต่อผลิต โครงการและงานตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี ตัวชี้วัดของโครงการและงาน ตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี กำหนดผลผลิตที่ส่งมอบได้ชัดเจน สามารถ ควบคุมได้และมีระยะเวลาเริ่มต้น – สิ้นสุดที่แน่นอน หน่วยงานก็สามารถเสนอขออนุมัติโครงการและงาน รวมทั้งกรอบวงเงินงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการและงานเสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองและ ติดตามโครงการ งบประมาณ และข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานของสำนักงานศาลปกครองผ่าน สำนักบริหารยุทธศาสตร์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม หากโครงการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการกลั่นกรองฯ ก็จะนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและ งบประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) เพื่อพิจารณา อนุมัติต่อไป ทั้งนี้ โครงการที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.บ.ศป. จะบรรจุโครงการดังกล่าวเพิ่มเติม ในแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานศาลปกครองต่อไป

๕.๑.๓ ระดับหน่วยงานในสำนักงานศาลปกครอง

๑) **แผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณของหน่วยงาน** การจัดทำแผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณระดับหน่วยงาน เป็นการถ่ายระดับแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครองประจำปีงบประมาณ ในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงาน โดยโครงการ/งานที่จะบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานจะต้องมีลักษณะดังนี้

๑.๑) เป็นโครงการ/งานภายใต้ผลผลิต/ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในงบประมาณนั้นๆ

๑.๒) เป็นโครงการตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการต่อเนื่องหรือได้รับการอนุมัติให้ชะลอการดำเนินงานในงบประมาณที่ผ่านมา รวมทั้งที่ได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการดำเนินงาน

๑.๓) เป็นโครงการ/งานที่ไม่ปรากฏในแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณและ/หรือแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี แต่เป็นโครงการ/งานที่จำเป็นต้องดำเนินการตามนโยบายและทิศทางการบริหารงานของผู้บริหารศาลปกครองและ/หรือผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง

๑.๔) เป็นงานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ มีขอบเขตของงาน ปริมาณงาน ระยะเวลาการส่งมอบงานที่ชัดเจนและส่งผลต่อความสำเร็จโดยตรงต่อแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี

ในกรณีนี้ หน่วยงานสามารถเสนอขออนุมัติโครงการ/งาน รวมทั้งกรอบวงเงินงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ/งานเสนอต่อคณะกรรมการกลั่นกรองและติดตามโครงการงบประมาณ และข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานของสำนักงานศาลปกครอง ผ่านสำนักบริหารยุทธศาสตร์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม หากโครงการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ก็จะนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณพิจารณาให้ความเห็นชอบเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) เพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป ทั้งนี้ โครงการที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.บ.ศป. จะบรรจุโครงการดังกล่าวเพิ่มเติมในแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวมของสำนักงานศาลปกครองต่อไป

๒) **ข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานและระดับบุคคล** เป็นการกำหนดให้ทุกหน่วยงานโดยผู้บริหารระดับสำนักงานศาล สำนัก และวิทยาลัย จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานกับผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี และแผนปฏิบัติการของสำนักงานศาลปกครอง และประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินงานในรอบระยะเวลา ๑ ปีของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลปกครอง

เมื่อผู้บริหารระดับสำนักงานศาล สำนัก และวิทยาลัย จัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับหน่วยงานประจำปีกับผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองที่กำกับดูแลแล้ว จะถ่ายระดับลงสู่ระดับบุคคล โดยบุคลากรทุกคนทุกระดับของทุกหน่วยงานจะต้องจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับบุคคลกับผู้บังคับบัญชาปีละ ๒ รอบ คือ รอบที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม - ๓๑ มีนาคมของปีถัดไป และรอบที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ กันยายน ในปีเดียวกัน เพื่อแสดงเจตนาและความประสงค์ที่บุคลากรแต่ละคน

จะส่งมอบงานตามนโยบาย แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง งานประจำตามหน้าที่ความรับผิดชอบและงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ ในแต่ละปีงบประมาณ

ข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับบุคคลในแต่ละรอบของเจ้าหน้าที่แต่ละคนจะได้รับการประเมินโดยผู้บังคับบัญชาและผลการประเมินจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบถึงความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับเป้าหมายการดำเนินงานและผลงานของตน ส่วนผู้บังคับบัญชาก็จะทราบถึงศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาของตนและช่วยพัฒนาเพิ่มเติมให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ การจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานระดับบุคคลยังใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน รวมทั้งใช้ประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่างๆ ต่อไป

๕.๒ กลไกการติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

๕.๒.๑ ระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ถือเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า ผลการดำเนินงานมีสถานะอยู่ในระดับใด ดำเนินการไปในทิศทางใด สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วหรือไม่ และปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นจากสาเหตุใด เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างทันสถานการณ์ โดยศาลปกครองได้กำหนดกลไกการติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานตามแผนการประเมินผล การขับเคลื่อนแผนที่มีประสิทธิภาพ โดยติดตามประเมินผลลงถึงระดับกลยุทธ์การดำเนินงาน โดยจัดให้มีระบบติดตามประเมินผลแบบเรียลไทม์ (Real Time) เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร และรายงานผลการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ระยะ ๕ ปี และแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ รายงานต่อคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ ก.บ.ศป. และกราบเรียนประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นรายไตรมาส และรายปีงบประมาณ และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการประกาศใช้แผนแต่ละฉบับ ทั้งนี้ รายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าวด้วย

๕.๒.๒ การทบทวนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประธานศาลปกครองสูงสุดได้โปรดมีคำสั่งการ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ว่า ในปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง จำเป็นต้องมีการทบทวนแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี ทุกระยะ ๕ ปี เพื่อให้มีความสอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง หรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้การจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี

๕.๓ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ

๕.๓.๑ สื่อสารและสร้างความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ร่วมกันของประชาคมศาลปกครอง โดยการสื่อสารที่ชัดเจนถึงเป้าหมายของแผนฯ และได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครอง ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครองทุกระดับให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงเป้าหมายและความสำคัญบทบาทของแต่ละฝ่าย

๕.๓.๒ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานผ่านกลไกของคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ และ ก.บ.ศป. อย่างต่อเนื่อง

๕.๓.๓ จัดให้มีคณะทำงานผู้ตรวจราชการศาลปกครองแบ่งเป็นรายด้านตามแผนแม่บทศาลปกครอง โดยประกอบด้วยตุลาการที่ได้รับมอบหมายจาก ก.บ.ศป. และผู้บริหารสำนักงานศาลปกครอง เพื่อติดตามประเมินผลสำเร็จรายยุทธศาสตร์/มอบหมายผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้ขับเคลื่อนในแต่ละด้าน

๕.๓.๔ ติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนแม่บทศาลปกครองที่มีประสิทธิภาพ โดยติดตามประเมินผลลงถึงระดับกลยุทธ์การดำเนินงาน จัดให้มีระบบติดตามประเมินผลแบบเรียลไทม์ (Real Time) เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร

๕.๓.๕ บริหารงบประมาณตามโครงการที่ได้รับจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๖ สร้างบรรยากาศที่ดีและความสมานฉันท์ภายในองค์กร การเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุข การปลูกฝังค่านิยมหลักของศาลและวัฒนธรรมองค์กรที่ดี สร้างจิตสำนึกที่มุ่งมั่น ทุ่มเท และเสียสละ สร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ที่เป็นรูปธรรมอย่างเพียงพอ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่ง ก.บ.ศป.
ที่ ๒ / ๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ

เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง (ก.บ.ศป.) เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ประเพณีปฏิบัติของทางราชการ และนโยบายของประธานศาลปกครองสูงสุด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑/๔ ประกอบกับมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง ครั้งที่ ๔ - ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ	ประธานอนุกรรมการ
๑.๒ นายสมชัย วัฒนการุณ	อนุกรรมการ
๑.๓ นางสาวสิริกาญจน์ พานพิทักษ์	อนุกรรมการ
๑.๔ นายไชยวัฒน์ อังรังศรีสุข	อนุกรรมการ
๑.๕ นายเกียรติภูมิ แสงศศิธร	อนุกรรมการ
๑.๖ นายเอกณัฐ จินแสน	อนุกรรมการ
๑.๗ ศาสตราจารย์ศุภชัย ยาวะประภาษ	อนุกรรมการ
๑.๘ นางบุปผา ชวะพงษ์	อนุกรรมการ
๑.๙ นายอติโชค ผลดี	อนุกรรมการ
๑.๑๐ ผู้อำนวยการสำนักบริหารยุทธศาสตร์	เลขานุการ
๑.๑๑ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและแผน สำนักบริหารยุทธศาสตร์	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๒ ผู้อำนวยการกลุ่มงบประมาณ สำนักบริหารยุทธศาสตร์	ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑. พิจารณากลับกรอง ประเมิน วิเคราะห์ และกำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการในการดำเนินงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง เพื่อเสนอ คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง

๒.๒ พิจารณากลับกรองและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการบริหารจัดการงบประมาณของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง เสนอคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง

๒.๓ พิจารณากลับกรอง ประเมิน วิเคราะห์ และกำกับการจัดทำเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครองและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว เสนอคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง

๒.๔ เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลัง การงบประมาณ และทรัพย์สินรวมทั้งการพัสดุของสำนักงานศาลปกครอง ต่อคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง

๒.๕ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒.๖ ดำเนินการอื่นตามที่ประธานกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

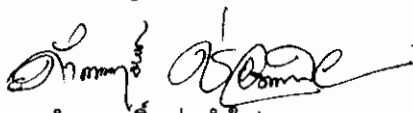
สั่ง ณ วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายปิยะ ปะตังทา)

ประธานศาลปกครองสูงสุด
ประธานกรรมการบริหารศาลปกครอง

สำเนาถูกต้อง

(นายดำรงฤทธิ์ ช่อลำไย)

เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการพิเศษ

๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑

คำสั่ง ก.บ.ศป.

ที่ ๖ /๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ
แทนตำแหน่งที่ว่าง

ตามที่ ก.บ.ศป. ได้มีคำสั่งที่ ๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ เพื่อพิจารณา กลั่นกรอง ประเมิน วิเคราะห์ เสนอแนะ กำกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง พิจารณา กลั่นกรองและเสนอแนะการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การบริหารจัดการงบประมาณ การแบ่ง ส่วนราชการภายในของสำนักงานศาลปกครองและการปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลัง การงบประมาณ และทรัพย์สิน รวมทั้งพัสดุของสำนักงานศาลปกครอง เพื่อการบริหารสำนักงานศาลปกครอง นั้น

เนื่องจากนายสมศักดิ์ โชติรัตน์ศิริ กรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิด้านการงบประมาณ ประธานอนุกรรมการ และศาสตราจารย์ศุภชัย ยาวะประภาษ อนุกรรมการ ได้ขอลาออกจากตำแหน่ง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม และต่อเนื่อง คณะกรรมการบริหารศาลปกครอง โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๑/๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับข้อ ๖ และข้อ ๑๐ ของระเบียบ ก.บ.ศป. ว่าด้วยการแต่งตั้งกรรมการและอนุกรรมการของศาลปกครองหรือสำนักงานศาลปกครอง และการกำหนด ขอบห้ามบุคคลเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการในเวลาเดียวกันเกินจำนวนที่กำหนด พ.ศ. ๒๕๖๑ และ มติคณะกรรมการบริหารศาลปกครอง ครั้งที่ ๑๙-๗/๒๕๖๒ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ จึงแต่งตั้งประธาน อนุกรรมการบริหารศาลปกครองด้านการบริหารและงบประมาณ และอนุกรรมการบริหารศาลปกครอง ด้านการบริหารและงบประมาณ แทนตำแหน่งที่ว่าง ดังต่อไปนี้

๑. นายภาณุ จันทร์เจียวใช้	เป็นประธานอนุกรรมการ
กรรมการบริหารศาลปกครองผู้ทรงคุณวุฒิด้านการงบประมาณ	
๒. นายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์	เป็นอนุกรรมการ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด	

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายปิยะ ปะตังทา)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

ประธานกรรมการบริหารศาลปกครอง

ภาคผนวก ข

กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี

(พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

กระบวนการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในองค์กร ประชาชน และหน่วยงานภายนอกองค์กร ดังนี้

๑. การสอบถามร่างผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

๒. การเสนอความเห็นในคราวการสำรวจความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากรภายในองค์กรและบุคคลภายนอกองค์กร

๓. การสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครอง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) และ (ร่าง) นโยบายและทิศทางการดำเนินงานของศาลปกครอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๘ – ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๔ – ๕ กันยายน ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ณ อาคารศาลปกครอง โดยได้เชิญรองศาสตราจารย์ ดร.พสุ เดชะรินทร์ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร.ปรีณา ศรีวินิชย์ คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ เป็นวิทยากร

การสัมมนา มีผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๐๐ ท่าน และมีผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและผู้อำนวยการระดับสำนักเข้าร่วมรับฟังข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ รวมทั้งให้ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐๐ คน แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวน ๘ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การบริหารจัดการคดีของศาลปกครอง กลุ่มที่ ๒ การบังคับคดีปกครอง กลุ่มที่ ๓ ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์และศาลปกครองอัจฉริยะ (e-Admincourt/ Smart Admincourt) กลุ่มที่ ๔ การพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของศาลปกครอง กลุ่มที่ ๕ การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง กลุ่มที่ ๖ การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร กลุ่มที่ ๗ การพัฒนาระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์และระบบการพัฒนาบุคลากร และกลุ่มที่ ๘ การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ

๔. ผลการสัมมนาอธิบดีและรองอธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ หัวข้อ “ปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานศาลปกครองและการบริหารจัดการคดีปกครอง” เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม – วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรม The Regent Cha Am Beach Resort อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

๕. การรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างรอบด้าน จากการสัมมนา ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการสัมมนา เพื่อวิพากษ์ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครองฯ ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครองฯ และมีข้อเสนอแนะให้นำไปปรับปรุงความเห็นและข้อเสนอแนะอย่างรอบด้านอีกครั้งจากทั้งบุคลากรภายในและบุคคลภายนอกองค์กร เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทศาลปกครองฯ มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คณะอนุกรรมการบริหารศาลปกครองดำเนินการบริหารและงบประมาณ จึงมีมติให้สำนักงานศาลปกครองนำเรื่องดังกล่าวไปปรับปรุงความคิดเห็น

อย่างรอบด้านจากผู้บริหารศาลปกครอง ตุลาการศาลปกครอง และบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง ทุกท่าน รวมทั้งบุคคลภายนอกองค์กรเพื่อให้เป็นไปตามความเห็นร่วมกันของที่ประชุมสัมมนาฯ ดังกล่าวข้างต้น ผ่านแบบขอรับความคิดเห็น และระบบออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต มีผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ จำนวน ๗๑๘ ท่าน/คน ดังนี้

ก. ผู้บริหารศาลปกครองและตุลาการศาลปกครอง จำนวน ๑๓๗ ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารศาลปกครองและตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวน ๓๒ ท่าน และตุลาการในศาลปกครองชั้นต้น จำนวน ๑๐๕ ท่าน

ข. ผู้บริหารสำนักงานศาลปกครองและบุคลากรของสำนักงานศาลปกครอง จำนวน ๓๗๓ คน

ค. ประชาชน หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน ๒๐๘ คน

ทั้งนี้ ในภาพรวม พบว่า ผู้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๙๐ เห็นว่า (ร่าง) แผนแม่บทศาลปกครอง ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) มีความเหมาะสมแล้ว ดังนี้

ประเด็น	ผู้ที่เห็นว่ามีเหมาะสมแล้ว คน (ร้อยละของผู้ตอบแต่ละกลุ่ม)			
	ตุลาการ	สศป.	ประชาชน	รวม
๑. วิสัยทัศน์ศาลปกครอง ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๘๐)	๑๒๐ (๘๗.๕๙%)	๓๕๗ (๙๕.๗๑%)	๑๘๙ (๙๐.๘๗%)	๖๖๖ (๙๒.๗๖%)
๒. เป้าประสงค์หลัก/เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี และตัวชี้วัดเป้าประสงค์หลัก/เป้าหมายระยะ ๒๐ ปี	๑๒๐ (๘๗.๕๙%)	๓๕๕ (๙๕.๑๗%)	๑๘๔ (๘๘.๔๖%)	๖๕๙ (๙๑.๗๘%)
๓. พันธกิจ	๑๒๒ (๘๙.๐๕%)	๓๖๔ (๙๗.๕๙%)	๑๘๙ (๙๐.๘๗%)	๖๗๕ (๙๔.๐๑%)
๔. Road Map ศาลปกครองระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)	๑๒๔ (๙๐.๕๑%)	๓๕๕ (๙๕.๑๗%)	๑๘๗ (๘๙.๙%)	๖๖๖ (๙๒.๗๖%)
๕. แผนแม่บทด้านที่				
ด้านที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีปกครอง	๑๑๙ (๘๖.๘๖%)	๓๕๙ (๙๖.๒๕%)	๑๘๕ (๘๘.๙๔%)	๖๖๓ (๙๒.๓๔%)
ด้านที่ ๒ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม	๑๒๓ (๘๙.๗๘%)	๓๖๓ (๙๗.๓๒%)	๑๘๘ (๙๐.๓๘%)	๖๗๔ (๙๓.๘๗%)
ด้านที่ ๓ การพัฒนาศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt)	๑๒๕ (๙๑.๒๔%)	๓๕๙ (๙๖.๒๕%)	๑๙๐ (๙๑.๓๕%)	๖๗๔ (๙๓.๘๗%)
ด้านที่ ๔ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ	๑๒๐ (๘๗.๕๙%)	๓๕๗ (๙๕.๗๑%)	๑๘๗ (๘๙.๙%)	๖๖๔ (๙๒.๔๘%)
ด้านที่ ๕ การยกระดับความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม	๑๒๔ (๙๐.๕๑%)	๓๖๓ (๙๗.๓๒%)	๑๙๐ (๙๑.๓๕%)	๖๗๗ (๙๔.๒๙%)
๖. แนวทางการขับเคลื่อน ระบบติดตามและประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ	๑๒๕ (๙๑.๒๔%)	๓๖๐ (๙๖.๕๑%)	๑๙๐ (๙๑.๓๕%)	๖๗๕ (๙๔.๐๑%)

ภาคผนวก ค

อภิธานศัพท์

สิทธิของธรรมชาติ (Right of Nature) หรือสิทธิของแม่ธรณี (Right of Mother Earth)

เป็นกระบวนทัศน์ทางกฎหมายจากกระบวนทัศน์แบบมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางไปสู่กระบวนทัศน์แบบมีระบบนิเวศเป็นศูนย์กลางด้วยการรับรอง “สิทธิของธรรมชาติ (Rights of Nature)” หรือสิทธิของแม่ธรณี (Right of Mother Earth) อันเป็นกระบวนทัศน์ที่ยอมรับถึงความมีอยู่จริงของสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Right) ของสรรพชีวิตและสรรพสิ่งในธรรมชาติ ซึ่งกระบวนทัศน์ทางกฎหมายแบบมีระบบนิเวศเป็นศูนย์กลางยอมรับว่า สรรพชีวิตที่ไม่ใช่มนุษย์ มีสิทธิตามธรรมชาติที่จะดำรงอยู่ในสภาพที่ดีและเจริญงอกงามได้เท่าเทียมกับมนุษย์ และสิทธิมนุษยชน ตลอดจนสิทธิมนุษยชนในสิ่งแวดล้อมที่ดีจะได้รับการรับประกันเมื่อกฎหมายให้การรับรอง “สิทธิของธรรมชาติ”

กระบวนทัศน์นี้มีการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรมในกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายสิ่งแวดล้อมหลายๆ ประเทศ เช่น สาธารณรัฐเอกวาดอร์ สาธารณรัฐโบลิเวีย สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐโคลัมเบีย สาธารณรัฐอินเดีย เม็กซิโก เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยได้มีการวิจัยจัดทำเป็นกรอบกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของธรรมชาติหรือสิทธิของแม่ธรณีเพื่อนำเสนอกระบวนทัศน์ใหม่ที่ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิของธรรมชาติหรือแม่ธรณี เนื่องจากในปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๒) ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรับรองสิทธิของธรรมชาติหรือสิทธิของแม่ธรณีทำให้ธรรมชาติหรือระบบนิเวศไม่ได้รับการคุ้มครองอย่างเพียงพอ สมควรมีบทบัญญัติในการคุ้มครองธรรมชาติ ระบบนิเวศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้การรับรองสิทธิของธรรมชาติและเป็นพันธกรณีของมนุษย์และรัฐ ที่จะต้องมีหน้าที่ปกป้องรักษาสิทธิของธรรมชาติมิให้ถูกละเมิด และสร้างกลไกในการบังคับใช้สิทธิ การฟื้นฟู การเยียวยาความเสียหาย และการลงโทษ เพื่อให้ธรรมชาติ หรือแม่ธรณี หรือระบบนิเวศได้รับความคุ้มครองโดยตรง และสิทธิของธรรมชาติเป็นเอกเทศจากสิทธิของมนุษย์โดยรับรองให้ธรรมชาติหรือแม่ธรณีมีสถานะทางกฎหมาย (Legal Person) เป็นประธานแห่งสิทธิ (Subject of Law) ในอันที่จะได้รับการคุ้มครองโดยตรงเช่นเดียวกับที่มนุษย์ได้รับการรับรองให้มีสิทธิมนุษยชน (อ้างอิงจาก จุฬาพัฒน์ กิริติภูมิธรรม และ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (๒๕๖๐). กรอบกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของธรรมชาติหรือสิทธิของแม่ธรณี. เข้าถึงจาก <http://www.polsci-law.buu.ac.th/journal/document/10-2/21.pdf>)

ศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Court) หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ อันได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบสารสนเทศต่างๆ มาใช้ในกระบวนการพิจารณาคดี ได้แก่ การยื่นคำฟ้อง การชำระค่าธรรมเนียมศาล การรับส่งคำคู่ความ การไต่สวนและพิจารณาคดี การสืบพยานการเข้าถึงเอกสารในสำนวนคดี การสืบค้นกฎหมายและคำพิพากษา และการเผยแพร่คำพิพากษาคำสั่งของศาล เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับศาล คู่กรณี และทนายความ และเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการพิจารณาคดี

ทั้งนี้ ไม่ได้มีการกำหนดองค์ประกอบของเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศสำหรับศาลอิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานอาจพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้เหมาะกับกระบวนการคดีและบริบทขององค์กรศาลแต่ละประเทศ จะมีก็เพียงแต่ที่หน่วยงานต่างๆ อาจกำหนดแนวทาง (Guidelines) หรือ (Frameworks) เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินระดับความพร้อมขององค์กรตุลาการดังเช่นที่ธนาคารโลก (World Bank) ได้กำหนดตัวชี้วัด Court Automation และ Case Management เพื่อเป็นแนวทางการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมแต่ละประเทศจะไปกำหนดขอบเขตระบบสารสนเทศต่างๆ เช่น ระบบการยื่นฟ้องคดีต่อศาล (e - Filing) ระบบสนับสนุนการทำงานของผู้พิพากษา ระบบบริหารจัดการคดี ระบบสนับสนุนทนายความและคู่ความ หรือแม้แต่การนำเอาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (Hardware) มาใช้ในบริเวณศาลและห้องพิจารณาคดี ถึงแม้ว่าแต่ละหน่วยงานจะมีระบบสารสนเทศที่เป็นมาตรฐาน แต่รายละเอียดของระบบและอุปกรณ์จะมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี อาจจะใช้คำว่า ระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Court System)

ศาลอัจฉริยะ (Smart Court) หมายถึง ศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Court) ที่ได้รับการพัฒนาในบริบทของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง เช่น Big Data Machine Learning Natural Languages Processing และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อให้คอมพิวเตอร์สามารถคิดและโต้ตอบด้วยภาษามนุษย์เพื่อสนับสนุนการทำงานของศาลและผู้พิพากษา เช่น การสืบค้นกฎหมายและคำพิพากษา ระบบช่วยจัดทำร่างคำพิพากษา/คำสั่งการให้บริการแก่ประชาชนและผู้ฟ้องคดี (เช่น ระบบถาม-ตอบและให้คำปรึกษาคดี (Chatbot)) รวมถึงเพื่อวิเคราะห์สักรูปแบบและแนวโน้มของเหตุแห่งการฟ้องคดีสำหรับเผยแพร่ความรู้เชิงป้องกันเกี่ยวกับเหตุแห่งการฟ้องคดีให้แก่หน่วยงานราชการ เป็นต้น

ศาลปกครองอิเล็กทรอนิกส์ (e - Admincourt) หมายถึง ศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Court) ในรูปแบบและบริบทของศาลปกครองโดยเฉพาะ ซึ่งนอกจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนกระบวนการพิจารณาคดีและการบริหารการจัดการคดี

ตามแนวทางสากล เช่น เกณฑ์ของธนาคารโลกแล้ว ยังรวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและคู่กรณีที่มาติดต่อที่ศาลปกครอง ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพในการให้บริการของศาลปกครอง เช่น การคัดและรับรองสำเนา คำพิพากษา/คำสั่งผ่านแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ การขออนุญาตจอดรถล่วงหน้าในวันที่ศาลนัด เป็นต้น

ศาลปกครองอัจฉริยะ (Smart Admincourt) หมายถึง ศาลอัจฉริยะ (Smart Court) ในรูปแบบและบริบทของศาลปกครองโดยเฉพาะ เช่น ระบบสนับสนุนตุลาการในการจัดทำคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครอง โดยใช้กระบวนการของปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) เพื่อช่วยดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง รวมถึงการใช้การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning หรือ Deep Learning) และมีการใช้ระบบจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มของเหตุแห่งการฟ้องคดีและมีการใช้คลาวด์คอมพิวติ้ง รวมถึงปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยให้ระบบเสนอแนะข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงคำพิพากษา/คำสั่งศาลปกครองที่มีข้อเท็จจริงในคดีใกล้เคียงกับคดีที่กำลังพิจารณา เพื่อช่วยสร้างบรรทัดฐานในการตัดสินคดีและมุ่งไปสู่การเป็นศาลปกครองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบ เช่น ระบบแนะนำกฎหมายและคำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง ระบบเสนอแนะแนวคำวินิจฉัย เป็นต้น ตลอดจนระบบการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ จากการใช้เครื่องมือหรือระบบฐานข้อมูลจากหน่วยงานทางปกครองที่สามารถแสดงข้อเท็จจริงให้ศาลปกครองสามารถใช้เพื่อการพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ทั้งนี้ ระบบศาลปกครองอัจฉริยะจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้บริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกขั้นตอนในศาลปกครองทุกแห่ง สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์กรและบริการประชาชน

การเชื่อมโยงการทำงานด้วยกัน เป็นแนวทางที่จะให้ข้อมูลในระบบหรือเนื้อหา องค์ประกอบต่างๆ ของแต่ละหน่วยงานสามารถทำงานร่วมกันได้ โดยมีมาตรฐานกลางเพื่อกำหนดรูปแบบและการบันทึก (Interoperability) ดังนั้น ระบบจึงไม่จำเป็นต้องมาจากที่เดียวกันหรือหน่วยงานเดียวกัน แต่สามารถติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้

การยืนยันตัวตน (Authentication) เป็นขั้นตอนการยืนยันว่าเป็นตัวบุคคลที่แท้จริงในทำธุรกรรมออนไลน์ เช่น การตรวจสอบข้อมูล วัน เดือน ปี เลขที่บัตรประชาชน เลขที่บัตรเครดิต วันที่บัตรเครดิตหมดอายุ รหัสด้านหลังบัตรเครดิต หรือหมายเลขโทรศัพท์ เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีผู้ใดมาแอบอ้างตนเป็นบุคคลอื่น

ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) หมายถึง ปริมาณข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ (ระดับ Tera byte หรือ Peta byte) เกินกว่าที่ความสามารถในการประมวลผลของระบบฐานข้อมูลธรรมดาจะรองรับได้และมีข้อมูลการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Velocity) เช่น ข้อมูลจากสื่อสังคม (Social Media) ข้อมูลการซื้อขาย ข้อมูล Transaction การเงินหรือการใช้โทรศัพท์หรือข้อมูล Sensor จึงทำให้ข้อมูลมีหลากหลาย (Variety) ทั้งที่มีรูปแบบและไม่มีรูปแบบ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปทั้ง RDBMS, text, XML, JSON หรือ Image สำหรับ Big Data หรือเทคโนโลยีในการนำส่งข้อมูลจำนวนมากมาวิเคราะห์ ประมวลผล และแสดงผลด้วยวิธีที่เหมาะสม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ง่ายขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวางแผนหรือการตัดสินใจ เรียกว่า การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics)

บล็อกเชน (Blockchain) หมายถึง วิธีการเก็บข้อมูลรายการเปลี่ยนแปลงตามหลักการทางบัญชี โดยการเข้ารหัสและจัดเรียงข้อมูลเหล่านี้ต่อกันตามลำดับเวลาที่ข้อมูลเข้ามา กลุ่มข้อมูลดังกล่าวจะเผยแพร่ไปให้ผู้ใช้ในเครือข่ายที่กำหนดได้ทราบทั่วกัน ทั้งนี้ ผู้ใช้ทุกคนจะทราบการแก้ไขเพิ่มเติมรายการเปลี่ยนแปลงในบล็อกเชนทุกรายการตลอดเวลา (*คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ราชบัณฑิตยสภา ๒๕ มิ.ย. ๖๒*)

ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Security) หมายถึง ความมั่นคงปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางโลกดิจิทัล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การรักษาความลับของข้อมูล ที่ต้องคำนึงถึงการป้องกันภัย และควบคุมการทำรายการผ่านระบบออนไลน์ การป้องกันการละเมิดข้อมูลตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้องและวิธีการจัดการความมั่นคงภัย รวมทั้งความเชื่อมั่นของผู้ใช้

ความสะดวกในการทำงาน หมายถึง การลดขั้นตอนกระบวนการทำงาน ขจัดอุปสรรค เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ อำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

เทคโนโลยีการเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) หมายถึง สภาพแวดล้อมอันประกอบด้วยสรรพสิ่งที่สามารถสื่อสารและเชื่อมต่อกันได้ผ่านโปรโตคอลการสื่อสารทั้งแบบใช้สายและไร้สายโดยสรรพสิ่งต่างๆ มีวิธีการระบุตัวตนได้ รับรู้บริบทของสภาพแวดล้อมได้และมีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้และทำงานร่วมกันได้ IoT จะเปลี่ยนรูปแบบและกระบวนการเชื่อมต่อ สื่อสารและทำงานร่วมกันระหว่างเครื่องจักร มนุษย์ และข้อมูล เพื่อเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจที่รวดเร็วและมีความถูกต้องแม่นยำสูง โดยเทคโนโลยีที่ทำให้ IoT เกิดขึ้นได้จริงและสร้างผลกระทบในวงกว้างได้แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เทคโนโลยีที่ช่วยให้สรรพสิ่งรับรู้ข้อมูลในบริบทที่เกี่ยวข้อง เช่น เซ็นเซอร์ (๒) เทคโนโลยีที่ช่วยให้สรรพสิ่งมีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ระบบสมองกลฝังตัว รวมถึงการสื่อสาร

แบบไร้สายที่ใช้พลังงานต่ำ และ (๓) เทคโนโลยีที่ช่วยสรรผลประมวลผล ข้อมูลในบริบทของตน เช่น เทคโนโลยีมีการประมวลผลแบบคลาวด์ เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่

เทคโนโลยีการประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud Computing) เป็นการให้บริการประมวลผลแบบคลาวด์ ซึ่งเกิดจากแนวคิดการให้บริการโดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทำงานเชื่อมโยงกัน โดยมีเซิร์ฟเวอร์จำนวนมากทำงานสอดประสานเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อให้บริการแอปพลิเคชันต่างๆ ซึ่งมีข้อดีคือ ลดความซับซ้อนยุ่งยากของผู้ต้องการใช้บริการ อีกทั้งยังช่วยประหยัดพลังงานและลดค่าใช้จ่าย เพราะคลาวด์คอมพิวเตอร์ทำงานผ่านเทคโนโลยีเสมือน (Virtualization) ระบบจึงไม่ถูกจำกัดในเรื่องของสมรรถนะและขีดความสามารถของการใช้ระบบประมวลผลจากระบบต่างๆ ทำให้เกิดบริการต่างๆ ทั้งนี้ การประมวลผลแบบคลาวด์สามารถแบ่งออกเป็น ๒ แบบใหญ่ๆ คือ Private Cloud Computing ซึ่งเป็นการใช้งานภายในองค์กรโดยใช้สมรรถนะของศูนย์ข้อมูล (Data Center) ภายในองค์กรนั้นๆ และ Public Cloud Computing เป็นรูปแบบที่มีผู้ให้บริการสาธารณะจัดสรรการให้บริการในการเข้าถึงข้อมูลรูปแบบต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต

บริการอัจฉริยะ (Smart Service) หมายถึง บริการดิจิทัลในลักษณะอัตโนมัติ ที่ผู้รับบริการสามารถใช้บริการดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันได้ โดยไม่ต้องร้องขอหรือยื่นเรื่องต่อรัฐผ่านอุปกรณ์ดิจิทัลที่หลากหลาย

แพลตฟอร์ม (Platform) หมายถึง ระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถขยายขีดความสามารถอย่างไม่มีจำกัด มีการพัฒนาฟังก์ชันหรือโมดูลใหม่ๆ มาต่อยอดอยู่ตลอดเวลา เกิดนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปต่อเชื่อมกับระบบอื่นได้ แพลตฟอร์มไม่ได้จำกัดเฉพาะซอฟต์แวร์ แต่ยังรวมถึงเว็บไซต์ หรือบริการที่คนอื่นสามารถเขียนโปรแกรมมาต่อเชื่อมหรือดึงข้อมูลได้โดยอัตโนมัติ

ระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (e - Service) หมายถึง ระบบของหน่วยงานภาครัฐซึ่งให้บริการอิเล็กทรอนิกส์สำหรับประชาชน ผู้ประกอบการ หรือชาวต่างชาติ โดยบริการดังกล่าวอาจจะเป็นในลักษณะของการให้ข้อมูล สารสนเทศ (Information) มีการปฏิสัมพันธ์กับประชาชน (Interaction) รองรับการดำเนินธุรกรรมภาครัฐ (Interchange Transaction) หรืออยู่ในระดับของบูรณาการ (Integration) ก็ได้

รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการทำงานและการให้บริการสาธารณะ โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (Citizen Driven) ซึ่งประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษา

ศาลปกครอง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๐๗๓๘ สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๑๕

อีเมล nayobuy_b@admincourt.go.th

เว็บไซต์ www.admincourt.go.th

<http://tiny.cc/jjm7cz>